

Przemat

Pismo informacyjne Politechniki Wrocławskiej

Nr 148

listopad 2001

NAGRODY PREZESA RADY MINISTRÓW

ZA WYBITNE KRAJOWE OSIĄGNIĘCIA NAUKOWO-TECHNICZNE

Zespół profesora Daniela J. Bema

Od lewej stoją: dr inż. A. Kucharski, Cz. Kupczyk,
prof. T. Więckowski, prof. D.J. Bem i dr inż. W. Krzysztofik.

Zespół doktora Józefa Hoffmanna

Dr Helena Górecka, prof. Henryk Górecki i dr Józef Hoffmann.

Zespół doktora Stanisława Azarewicza

Od lewej stoją: dr inż. Adam Zalas, prof. Teresa Orłowska-Kowalska i dr inż. Stanisław Azarewicz.

ZA WYBITNY DOROBEK NAUKOWY

Profesor Czesław Ryll-Nardzewski

Gratulacje składa laureatowi Prorektor ds Nauki prof. J. Zdanowski.

Układ anteny w Solcu Kujawskim

Zespół przy pomiarach

Węzeł dozowania i zgniatania

Siłownik

Nagrody Premiera

W tym roku wśród laureatów Nagród Prezesa Rady Ministrów znalazła się znacząca grupa pracowników Politechniki Wrocławskiej. Mamy w swoim gronie jednego laureata nagrody indywidualnej oraz trzy zespoły.

Nagrodę Prezesa Rady Ministrów za wybitny dorobek naukowy przyznano prof. dr. hab. Czesławowi Ryllowi-Nardzewskiemu z Instytutu Matematyki Politechniki Wrocławskiej.

Prof. Czesław Ryll-Nardzewski jest uczonym o światowej sławie, szerokiej wiedzy z wielu dziedzin i wyjątkowej orientacji w różnych działach matematyki.

Urodził się w Wilnie w 1926 roku. Po uzyskaniu magisterium na UMCS w Lublinie w 1948 roku rozpoczął bogatą karierę naukową. Już po pierwszych sześciu latach pracy uzyskał tytuł profesora, a w 1973 roku został członkiem rzeczywistym PAN. W 1949 roku rozpoczął pracę na Uniwersytecie Wrocławskim i równolegle w Instytucie Matematycznym PAN.

Ścisły kontakt Profesora z Politechniką Wrocławską datuje się od 1970 roku. Wówczas to pierwszy rocznik studentów Wydziału Podstawowych Problemów Techniki miał wykłady z analizy funkcjonalnej z prof. Ryllem-Nardzewskim. Jednocześnie prowadził On seminarium szkoleniowo-badawcze z rachunku prawdopodobieństwa wspólnie z prof. St. Gładyszem. Działalność ta stymulowała zainteresowania naukowe studentów i pracowników. W ramach stałych kontaktów osobistych z pracownikami omawiał wyniki, inspirował i ułatwiał publikowanie prac badawczych. W 1976 roku przeszedł z Instytutu Matematycznego Uniwersytetu Wrocławskiego do Instytutu Matematyki Politechniki Wrocławskiej i skierował swoją energię na rozwój naukowy Instytutu. Prowadził seminaria, był członkiem ciał kolegialnych Rady Naukowej Instytutu Matematyki i Rady Naukowej Wydziału Podstawowych Problemów Techniki. W Radach tych kierował bądź nadzorował pracę komisji d/s Tytułów i Stopni Naukowych. Wykazywał troskę nie tylko o właściwą rangę rezultatów naukowych, ale rów-

niez koleżeńską troskę o ogólny rozwój i właściwe warunki pracy młodych pracowników.

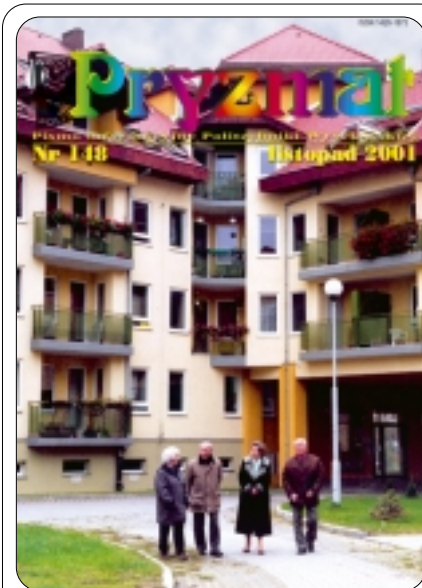
Pełnił funkcje dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego i dyrektora Instytutu Matematyki Politechniki Wrocławskiej. Jest członkiem Rady Naukowej PAN, Komitetu Nauk Matematycznych PAN, Centralnej Komisji ds. Stopni Naukowych i Tytułów Naukowych oraz Prezydium Oddziału Wrocławskiego PAN.

Miał znaczący udział w kształtowaniu i inspirowaniu wrocławskiego środowiska matematycznego. Jego twórczość naukowa, trudna do scharakteryzowania w krótkim omówieniu, obejmuje wiele działów matematyki: od logiki, podstaw matematyki, teorii miary, rachunku prawdopodobieństwa i analizy funkcjonalnej do szeroko rozumianej analizy matematycznej. Jego prace zawierają najczęściej rozstrzygnięcia problemów o znaczeniu podstawowym. Taki charakter ma dowód, że schematu aksjomatu indukcji (arytmetyki Peano) nie można zastąpić skończoną liczbą aksjomatów. Słynny też jest rezultat charakteryzujący teorie kategorię o mocy przeliczalnej. Wielokrotnie cytowane jest w literaturze twierdzenie (sformułowane wspólnie z K. Kuratowskim) dotyczące selektorów mierzalnych.

Za wybitne osiągnięcia naukowe otrzymał między innymi medal Banacha, nagrodę im. Stefana Mazurkiewicza, nagrodę I stopnia ministra szkolnictwa wyższego, a w 1966 roku nagrodę państwową II stopnia za prace z analizy matematycznej i podstaw matematyki oraz w 1978 r. nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za kształcenie kadry naukowej. Został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1968 r.) oraz Medalem Edukacji Narodowej (1975 r.).

Mimo osiągnięcia wieku emerytalnego w 1997 roku stale pracuje na pełnym etacie w Instytucie Matematyki Politechniki Wrocławskiej sprawując różne funkcje w ciałach kolegialnych. Prowadzi wykłady, seminaria, opiekuje się doktorantami i inspirowuje badania.

Dokończenie na stronie 28

Pro Homine

Spis treści

Nagrody Premiera	3
ROZMAITOŚCI	4
Z SENATU	5
Nowo mianowani profesorowie	6
KOMITET BADAN NAUKOWYCH	12
IKonferencja Prorektorów	14
Wkrótce 6 akredytowanych kierunków	16
Festiwal Nauki i Discovery Channel	17
Święto Nauki	18
Doktor honoris causa PWR Kurt Feser	21
Nagrody MEN	23
Nowi doktorzy habilitowani	24
Quod felix faustum fortunatumque sit!	25
Profesor Zdzisław Bubnicki doktorem honoris causa WAT	26
Obchody Święta Niepodległości	26
SYSTEMY GIS	27
Nagrody... ..	28
Festiwal Nauki Legnica – Wałbrzych – Jelenia Góra	30
TRANSHYDRO 2001	32
Współpraca z Hiszpanią	34
XVII Ogólnopolska Konferencja Inżynierii Chemicznej i Procesowej	35
Co nowego w resorcie?	36
Jak płacić stypendia i dlaczego tak mało?	37
Pan Żubr i pani Żubrówka	38
Niemiecka oferta stypendialna	40
VI Konkurs o stypendium	41
Usługi telefoniczne	41
Zarządzenia, Okólniki, Ogłoszenia	42
O Giedroyciu i „Kulturze”	43
Z „Biuletynu Informacyjnego”	44
Klasyczne zapasy na wrocławskiej AWF	44
Młodzi cybernetycy ruszają śladami Kopernika	45
KONKURS	45
KSIĄŻKI, które polecamy... ..	46

**Pismo Informacyjne
Politechniki Wrocławskiej**

Politechnika Wrocławska
Wybrzeże Wyspiańskiego 27
50-370 Wrocław

Skład redakcji: Maria Kiszka (red.nacz.),
Adam Kisielnicki, Maria Lewowska, Hanna Waškowska
Redakcja mieści się w bud D-5, pok. 2, 3 i 22
tel.320-22-89 (red.nacz.) i 320-21-17, telefax 320-27-63
e-mail: pryzmat@pwr.wroc.pl

<http://www.pwr.wroc.pl/politechnika/pryzmat/>

Opr.graf., red. techniczna, DTP, skład i lamowanie: Adam Kisielnicki
Druk: Drukarnia Oficyny Wydawniczej PWR Nakł. 1500 egz.

R O Z M A I T O Ś C I

JUBILEUSZ „GŁOSU UCZELNI” AR

W październiku – podobno zupełnie bez związku z jubileuszem 50-lecia Akademii Rolniczej we Wrocławiu – wydano setny numer jej miesięcznika: „Głosu Uczelni”. Ukazuje się on nieprzerwanie od dziewięciu lat.

Z tej okazji można było obejrzeć ekspozycję 100 archiwalnych numerów pisma, które w ciągu lat nabrało kolorów i powiększyło swoją objętość. W tym roku ukazało się również wydanie studenckie (wraz z regulaminem studiów) adresowane do osób przychodzących na I rok.

Od momentu powołania pisma skład jego redakcji nie zmienił się. Redaktorkami „Głosu” są panie Małgorzata Wanke-Jakubowska i Maria Wanke-Jerie.

Gratulujemy Redakcji i życzymy sukcesów w drodze do następnego jubileuszu.

DZIEJE AKADEMII

Akademia Rolnicza we Wrocławiu obchodziła hucznie swoje 50-lecie. Jego trwałym efektem będzie wydana monumentalna publikacja „Dzieje Akademii Rolniczej we Wrocławiu” pod redakcją Jerzego Soboty, Tadeusza Szulca i Jakuba Tyszkiewicza. Obszerne gabaryty (520 stron tekstu w formacie przypominającym naszą jubileuszową „cegłę”) i atrakcyjna forma graficzna budzą uznanie. Zawartość – również zakomponowana w znany sposób. Część pierwsza to „Nasze korzenie” – obejmuje dane o placówkach w Dublanach, Lwowie, przedwojennym Wrocławiu i pierwszym okresie powojennym – przed powołaniem odrębnej uczelni rolniczej.

Następnie czytelnik może się zapoznać z rozwojem uczelni i jej pięciu wydziałów od roku 1951 do dziś.

Dalej przedstawiono jednostki międzywydziałowe i studia (języków obcych, wf, wojskowe, pedagogiczne), bibliotekę, wydawnictwo uczelniane, biura promocji i informacji, zamiejscowe punkty kształcenia, zakłady doświadczań, kluby, chóry, związki zawodowe... I aż dziw bierze, że na takiej uczelni nie działała żadna partia.

PUBLIKACJA POFESTIWALOWA

Staraniem organizatorów ukazała się kolorowa 12-stronicowa, bogato ilustrowana publikacja przedstawiająca w skrócie Dolnośląski IV Festiwal Nauki. Podsumowano w niej imprezy międzyuczelniane – dyskusje, wykłady i wystawy ukazujące sprawy ważne i ciekawe nie tylko dla wąskiego grona specjalistów. Za najciekawszą imprezę Dolnośląskiego IV Festiwalu Nauki uznano cykl pt. „Dolny Śląsk w ko-

smosie – udział wrocławskich naukowców w badaniach kosmosu”. Zwięźle omówiono prezentacje przygotowane przez poszczególne uczelnie. Zacytowano też wypowiedzi wrocławskiej prasy na temat Festiwalu. Z przytoczonych danych wynika, że w organizacji Festiwalu udział brało 12 uczelni, 3 instytuty PAN i 6 innych placówek. W imprezach uczestniczyło prawie 40.000 osób z całego regionu (dla wielu chętnych zabrakło miejsc). We Wrocławiu odbyło się 460 imprez, w tym m.in. 260 wykładów, 90 pokazów, 80 warsztatów i 15 dyskusji interdyscyplinarnych, zaś 70 wykładów odbyło się w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu.

CO WSPOMÓGŁ KBN

W Internecie dostępna jest zbiorcza lista czasopism i wydawnictw konferencyjnych sporządzona na podstawie list poszczególnych zespołów Komitetu Badań Naukowych (stan aktualizacji na 3 listopada 2001 r.)

<http://www.kbn.gov.pl/finauki98/lista/total.html>

OBRADOWAŁO KRUIWO

21 września 2001 Kolegium Rektorów obradowało w Wyższej Szkole Oficerskiej im. Tadeusza Kościuszki.

Rektor PWr prof. A. Mulak omówił tematykę obrad Prezydium KRASP, jakie odbyły się 14 września na naszej uczelni. Ocenił nowelizację ustawy o szkolnictwie wyższym i omówiono zasady, według których senaty uczelni będą zgłaszały kandydatów na członków Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Prezydium KRASP zaproponowało powołanie komisji akredytacyjnej skupiającej przewodniczących komisji branżowych dla celów reprezentacji wobec zagranicy. Sformułowano też stanowisko popierające działania w sprawie rozwoju infrastruktury informatycznej dla potrzeb nauki i szkolnictwa wyższego. Dyskutowano też naruszenie autonomii dwóch uczelni w związku z utworzeniem Uniwersytetu Rzeszowskiego. Rektorzy zostali zapoznani z treścią uchwały Prezydium KRASP dotyczącej wynagrodzeń pracowników szkół wyższych na podstawie znowelizowanej ustawy.

Przewodniczący kolegium Rektorów zaproponował, by zorganizować spotkania z kandydatami do państwowej komisji Wyborczej. Kandydaci muszą być zatwierdzeni przez senaty uczelni.

- Prof. A. Mulak podkreślił rolę środowiskowej akredytacji jako oddolnej inicjatywy. Podobnie aktywną postawę przejawia też wiele uczelni w sprawie wdrażania nowej matury.

- Omówiono przygotowania do Święta Nauki.

- Oceniono przebieg IV Festiwalu Nauki..
- Rektorzy objęli patronatem II edycję Szkoły Młodych Przedsiębiorców zorganizowaną przez biuro karier i Promocji Kadr przy

AE we Wrocławiu.

- Prof. A. Mulak zaproponował zainteresowanie się środowiskiem studentów z Bliskiego Wschodu. W dyskusji zauważono potrzebę rozpoznawania problemów dotyczących środowiska młodzieży.

- Dr Z. Tagowski poinformował w imieniu marszałka województwa dolnośląskiego o planowanym na 16-17 listopada III dolnośląskim Forum Politycznym i Gospodarczym w Krzyżowej. Wiąże się to z propozycją podpisania przez Konwent Stowarzyszeń Pracodawców i Samorządowców porozumienia o współpracy z uczelniami w dziedzinie strategii edukacyjnej.

REKOLEKCJE

Duszpasterz akademicki ks. M. Maliński zaprasza na rekolekcje adwentowe w duszpasterstwach:

- CODA MACIEJÓWKA: 9-12.XII, godz. 19.00 – msza, godz. 20.00 – nauka; prowadzi brat Maurice, przełożony Wspólnot Małych Braci Karola de Foucault w Polsce;

- HOREB: 9-11.XII, niedziela – godz. 19.15 – msza z nauką, poniedziałek, wtorek – godz. 20.00, prowadzi ks. Henryk Drawnel, sdb, biblista z Krakowa;

- STYGMATYK: 16-18.XII, niedziela – godz. 21.00, poniedziałek, wtorek – godz. 19.00, prowadzi ks. Artur Godnarski, dyrektor Szkoły Nowej Ewangelizacji, współtwórca :”Przystanku Jezus”;

- WAWRZYNY: 16-19.XII.;

- REDEMPTOR: 16-19.XII., godz. 20.00; prowadzi o. Mirosław Grakowicz, redemptorysta (były student PWr i mieszkaniec Wittigowa).

ERRATA

1. W sprawozdaniu z uroczystości odsłonięcia pomnika Ludzi Solidarności błędnie podano nazwisko duchownego, który wygłosił kazanie. Był to ks. Mirosław Drzewiecki, którego przepraszamy za pomyłkę.

2. Zamieszczona w tym samym numerze „Lista sponsorów pomnika” okazała się niezbyt kompletna. Jak się okazuje, poza osobami, które dokonały formalnej wpłaty z podaniem swoich danych, część Darczyńców wrzuciła pieniądze do skarbonki lub kupowało cegiełki zasilając w ten sposób pulę wpłat swojej komisji oddziałowej. Niestety obecnie nie ma dokumentacji, która pozwoliłaby w pełni uhonorować te wszystkie osoby.

Tutaj przywołajmy tylko ewidentnie pominiętych:

- pana Andrzeja Dudka z I-11, który dokonał potrzebnych przy budowie prac geodezyjnych,

- Komisję Oddziałową Instytutu Telekomunikacji i Akustyki,

- Prorektora ds. Ogólnych Ludomira Janakowskiego.

Im oraz wszystkim niewymienionym Sponsorom jeszcze raz dziękujemy.

Z S E N A T U

XXV POSIEDZENIE SENATU (25.10.01)

Senat uczcił pamięć zmarłych emerytowanych pracowników PWr: prof. **Andrzeja Kordeckiego**, doc. **Zbigniewa Orzeszkowskiego** i prof. **Kazimierza Czarnowskiego**.

• 12 studentom wręczono dyplomy stypendiów MEN na rok 2001/02. Najwyższą ocenę ministerialną spośród wyróżnionych uzyskał **Tomasz Jakubowski** (WPPT). Prof. **R.Grząślewicz** stwierdził, że ten system wyróżniania powinien zachęcać dydaktyków do troskliwej opieki nad utalentowaną młodzieżą. Zdaniem dr **J.Górniaka** liczne stypendia MEN dla studentów WPPT są wynikiem poświęcanej im od I roku studiów uwagi.

• Senat zaopiniował pozytywnie wnioski o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab. inż. arch. **Waldemara Wawrzyniaka** (W-1), dra hab. inż. **Jerzego Holy** (W-2) i dra hab. inż. **Czesława Smutnickiego** (W-4), a także o ponowne mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab. inż. **Radostława Iwankiewicza** (W-10).

• Senat podjął uchwałę o przyznaniu Medalu PWr prof. **Janowi Kochowi** (W-10).

Prof. **J.Szafran** przedstawił pozytywną opinię Senackiej Komisji ds. Rozwoju Kadry Naukowej o przedstawionym przez **JM Rektora** wniosku. Podkreślił zasługi kandydata dla tworzenia nowych kierunków, działalność w KBN i Radzie FNP, aktywną działalność na rzecz pozyskiwania finansowania uczelni, udział w programach europejskich, powołaniu WCTT i centrów doskonałości.

W dyskusji wzywano do wzniesienia się przy głosowaniu ponad kwestie sporne, które doprowadziły do niezbyt efektownego wyniku głosowania na Radzie Wydziału. Jak stwierdził prof. **L.Jacak**, „tylko wybitni ludzie budzą kontrowersje”.

• Zatwierdzono kandydatów PWr do Państwowej Komisji Akredytacyjnej. (Ostateczny skład PKA jest decyzją ministra). KRPUT zgłosiła propozycję 4 osób z PWr: prof. **A.Hałasa** (wiceprzewodniczącego RGSzW, popieranego przez to gremium), prof. **J.Kocha**, prof. **E.Trocką-Leszczynską** (jako specjalistkę z zakresu architektury) i prof. **J.Świątkę** (wiceprzewodniczącą KAUT). Senat poparł ten wybór.

• Proroktor ds. Nauczania prof. **J.Świątek** zwrócił się z prośbą do Komisji Oce-

niającej, by – przy aprobacie Senatu – zgodziła się poszerzyć zakres swego działania o pracę nad oceną jakości kształcenia. Prof. **T.Luty** w imieniu Komisji Oceniającej odniósł się pozytywnie do wniosku. Senat zaaprobował zmianę (51:1:0).

• Przewodniczący UKW prof. **R.Grząślewicz** przedstawił pod dyskusję dwie z czterech zgłoszonych do komisji propozycji zmian zasad ordynacji wyborczej.

1. Kandydaci na rektora powinni przedstawiać swoich kandydatów na prorektorów (§45 ust. 7 p.4);

2. Należy uściślić tryb powoływania następcy na zwolnione miejsca w organach kolegialnych, przy czym nie dotyczy to studentów (§ 43).

Prof. **J.Biernat** odniósł się krytycznie do tych propozycji, zwłaszcza w aspekcie innych, idących dalej wniosków, jak rezygnacji z wybieralności zastępców dyrektorów instytutów.

Prof. **P.Śniady** przypomniał, że zdarzały się wypadki objęcia przez przegrzającego kandydata funkcji prorektora w ekipie zwycięzcy, co trudno deklarować z góry. Prorektor **L.Jankowski** dodał, że ustawa nakazuje uzgadniać kandydaturę prorektora ds. studenckich ze studentami. Dr **J.Górniak** był zdania, że „i tak wiadomo, kto jest w jakiej ekipie”, zaś prof. **J.Zwoździak**, że „liczy się moralność wewnętrzna”.

Ostatecznie odrzucono pierwszy wniosek (35:12:4) i postanowiono przeredagować drugi (47:5:2).

Odpowiadając na pytania prof. **R.Grząślewicz** wyjaśnił, że dalsze propozycje zmian dotyczyły bardziej skomplikowanych kwestii: rezygnacji z wybieralności dyrektorów instytutów (ewentualnie ich zastępców) oraz wprowadzenia wstępnego balotażowego głosowania na rektora w gronie członków Senatu, co doprowadziłoby do konsolidacji głosów podczas właściwego balotażu, który odbywa się w styczniu.

• Wprowadzono zmiany (43:5:5) w *Regulaminie systemu biblioteczno-informacyjnego PWr*. W ich wyniku biblioteki międzywydziałowe (analogicznie do wydziałowych) wejdą w skład jednostek organizacyjnych, przy których są utworzone, a pracownicy bibliotek będą podlegali służbowo kierownikom tych jednostek Dyrektor Biblioteki Głównej będzie sprawował nad ww. bibliotekami nadzór merytoryczny.

Rada Biblioteczna poparła to rozwiązanie (z 1 głosem wstrzymującym), podkreślono jednak, że jego skutkiem będzie pogorszenie spójności systemu, np. może

zaistnieć problem zastępstw. Dyr. **H.SzarSKI** wyraził nadzieję, że dziekani będą w tej sytuacji chętniej finansowali inwestycje i remonty podległych im w bibliotekach.

Prof. **E.Kubica** w imieniu Komisji ds. Statutu i Regulaminów poparł proponowane rozwiązanie. Prof. **T.Luty** zachęcał do wciągania studentów do pracy w bibliotekach, zaś prof. **J.Szafran** wyraził obawę, że personel biblioteczny będzie miał trudności z ustaleniem adresata swoich wniosków o zakup papieru, sprzętu itd.

• **JM Rektor** powrócił do sprawy utworzenia na Wydziale Mechanicznym Wydziałowego Zakładu Wytrzymałości Materiałów. Stwierdził, że nie może ona znaleźć satysfakcjonującego rozwiązania z powodu problemów międzyludzkich w I-19.

Dziekani W-10 prof. **W.Kollek** przedstawił następujące racje: I-19 utracił uprawnienia do doktoryzowania w 1998 r. Należałoby go restrukturyzować. Wołę odejścia zadeklarowali nie samodzielni pracownicy, ale 21 adiunktów, którzy czują się zagrożeni utratą bazy – akredytowanego laboratorium, które ma zlecenia zewnętrzne. Od 20 września bezskutecznie podejmowano próby mediacji.

Prof. **E.Kubica** (Komisja ds. Statutu i Regulaminów) stwierdził, że Statut PWr nie stanowi, jak powołać laboratorium wydziałowe (zakład i laboratorium?). Spełniono wymagane procedurą powoływania zakładu warunki: przedstawiono wniosek dziekana (§15 ust. 2) i deklarację o prowadzeniu zajęć (§18). Wołę przejścia do nowego zespołu zadeklarowało 21 pracowników (jeden niestety zmarł), jest także samodzielny pracownik, który na piśmie deklaruje chęć objęcia funkcji kierownika. Pozostaje pytanie, czy taką deklarację można zaaprobować, skoro nie jest ona bezwarunkowa (tj. godzi się na przejście do zespołu, ale na stanowisko kierownika). Prof. **J.Zdanowski** uważał, że kandydat powinien nieasekuracyjnie zadeklarować chęć przynależności do zakładu.

Ponieważ **JM Rektor** wyrażał niepokój co do możliwości pozytywnego zinterpretowania tej kwestii, prof. **W.Kollek** zadeklarował, że umożliwi pracę na pełnym etacie emerytowanemu samodzielnemu pracownikowi zainteresowanej grupy naukowej. Prof. **P.Kafarski** zaproponował, by ogłosić konkurs na stanowisko profesora o danej specjalności. Prof. **J.Biernat** przypomniał, że §18 pozwala utrzymywać przez

Z S E N A T U

Dokończenie ze strony 5

rok jednostkę nie spełniającą formalnych warunków, zatem w duchu tego zapisu byłoby dopuszczenie przez JM Rektora do powstania omawianego zakładu.

Senat uchwalił, że głosowanie nad powołaniem wydziałowego zakładu nastąpi na posiedzeniu listopadowym (24 głosy za, 17 gł. za głosowaniem od razu, 4 gł. wstrzymujące).

- Przedłużono stypendia specjalne wypłacane dwóm studentom PWr, którzy doznali ciężkiego kalectwa w wyniku wypadku samochodowego (39:0:1).

- Z odpowiedzi na interpelację prof. **J.Misiewicza** o wyniki przeprowadzonej na przełomie września i października 2000 r. ankiety mającej służyć opracowaniu strategii uczelni wynika, że... niewiele z niej wynika. Odpowiedzi odesłało 58 jednostek (ok. 2/3). Pytania były standardowe, a odpowiedzi – niezbyt odkrywcze. Wniosek: sprawy strategii nie są przemyślane przez pracowników. W ocenie prof. **J.Zdanowskiego** wyniki są fragmentaryczne. Kłopotliwe dla

czytelnika jest to, że odpowiedzi odnoszą się do zjawisk różnej skali. Wydział Chemiczny wykazał „dryg do myślenia kategoriami strategicznymi”. Prof. **J.Zdanowski** powiedział: „Z tych informacji korzystam jako z inspirującego materiału, ale nie dało to konkretnego wyniku(...) Metodycznie nie da się tego opracować.”

- **JM Rektor** zapowiedział, że 2.XI będzie dniem rektorskim, 14 i 15.XI to obchody Święta Uczelni.

Odnosił się także do sprawy podwyżek (zwanych obecnie „poprawą wynagrodzeń”) i wypłaty nagród, która w optymistycznej wersji nastąpi już 15.XI.

Nawiązał też do aktualnej sprawy Matury 2002: we współpracy z uczelniami ustalono, że uczelnie będą honorowały nową maturę jako egzamin wstępny.

- **Dr J.Górniak** zapytał o prawo wydziałów do nieodpłatnego korzystania raz do roku z auli PWr. Obecnie muszą płacić, mimo że chodzi o uroczystości akademickie, np. inaugurację roku.

- **Prof. R.Grząślewicz** przedstawił problem braku możliwości premiowania pra-

owników przez regulację zarobków. Większość z nich trwa od lat na tych samych stawkach zaszeregowania, a jedyne zmiany wynikają z korekt inflacyjnych. To zniechęca do wydajnej pracy. Pogląd ten poparł dyr. **A.Kaczkowski**.

JM Rektor odpowiedział, że po przeprowadzonych przez min. Handkego reformach w szkolnictwie powszechnym adiunkt (dr) zarabia mniej niż nauczyciel. To skłania władze uczelni, by regulacje przewidywane na wiosnę miały inny charakter. Prof. **J.Zdanowski** dodał, że podwyżki nieregulacyjne objęły ok. 13% osób w ciągu 2,5 lat.

Inż. **S.Kobialka** (ZZIiT) wyraził ubolewanie z powodu krótkiego czasu, jakim dysponowały związki zawodowe przy uzgadnianiu kwestii regulacji płacowych.

- Na pytanie, czy istnieje procedura odbierania podejrzanych przesyłek, dyr. **A.Kaczkowski** odpowiedział twierdząco.

- Prof. **P.Śniady** wystąpił z propozycją, by tzw. XV tydzień znajdował się w połowie semestru.

Następne posiedzenie Senatu: 22 listopada o godz. 14.00.

NOWO MIANOWANI PROFESOROWIE Z POLITECHNIKI WROCŁAWSKIEJ

WALTER BARTELMUS

Postanowieniem z 16 października 2001 r. Prezydent RP nadał tytuł naukowy profesora nauk technicznych Walterowi Bartelmusowi.

Walter Bartelmus urodził się 22 marca 1941 r. w Czechowicach-Dziedzicach. Po maturze w technikum mechanicznym w Bielsku-Białej (1961 r.) ukończył Wydział Mechaniczny Politechniki Śląskiej (1967). Jego zainteresowania pracą naukowo-badawczą ujawniły się w czasie studiów w kole naukowym mechaników. Był wiceprzewodniczącym tego koła (1965-67). Na Międzyuczelnianej Sesji Naukowej w 1965 r. uzyskał pierwszą nagrodę za referat dotyczący zastosowania laserów w technice.

W latach 1967-1980 pracował na Politechnice Śląskiej, gdzie zajmował się konstrukcją przekładni zębatach, przyczynami hałasu silników pneumatycznych (to zagadnienie omówił w pracy doktorskiej obronionej w 1971 r.), tłumieniem hałasu strumieni wylotowych i konstrukcją tłumików akustycznych. Opracował metodę diagnostycznej oceny połączeń wciskowych dla kolejowych zestawów kołowych. Określił przyczyny wad powierzchni szlifowanych wałów okrętowych. Jednak główne jego prace dotyczyły diagnostyki maszyn ze szczególnym uwzględnieniem przekładni zębatach. Opracował oryginalną metodę diagnostyki przekładni zębatach.

Podsumowaniem prac nad tym zagadnieniem była praca habilitacyjna ukończona w 1980 r. Ważne pod względem metodologicznym było lansowanie koncepcji uwzględniania wpływu czynników konstrukcyjnych, technologicznych, eksploatacyjnych i zmiany stanu (KTEZS) na sygnał diagnostyczny generowany przez maszynę. To podejście wykorzystywane jest w całej pracy badawczej prof. W. Bartelmusa. Zagadnienie wpływu czynników KTEZS przedstawił w wielu publikacjach.

Otrzymał od rektora Politechniki Śląskiej wiele nagród za swoje prace badawcze i publikacje. Rezultaty jego prac zostały wdrożone m.in. w Hucie 1 Maja w Gliwicach, w Fabryce Maszyn Górniczych RYFAMA w Rybniku i w hucie „Zgoda” w Świętochłowicach.

Brał udział w badaniach wielu prototypów przekładni zębatach w ramach prac naukowo-badawczych dla przemysłu. Prowadził wykłady i ćwiczenia z podstaw konstrukcji maszyn.

W okresie pracy w COPBGO (obecnie Poltegor Instytut) w latach 1980-1993 zajmował się zagadnieniami związanymi z konstrukcją, doskonaleniem, wdrażaniem i badaniem maszyn dla górnictwa odkrywkowego oraz wprowadzaniem metod diagnostycznych do kopalń górnictwa odkrywkowego. Brał udział w pracach zespołu wdrażającego prototyp ładowarko-zwałowarki ŁZKS 1600 w KWB Bełchatów. Zespół ten otrzymał w 1984 r. nagrodę I stopnia Ministra Górnictwa i Energetyki. Prof. Bartelmus brał też udział w pracach zespołu wdrażającego typoszereg przekładni planetarno-ślimakowych do maszyn górnictwa odkrywkowego.

NOWO MIANOWANI PROFESOROWIE
Z POLITECHNIKI WROCŁAWSKIEJ

Głównym osiągnięciem prof. Waltera Bartelmusa w okresie pracy w Poltegorze było opracowanie i wdrożenie metody diagnostycznej do oceny przekładni zębatych napędu przenośników taśmowych. Wdrożono ją (w różnym stopniu) w kopalniach węgla brunatnego w Polsce, jak i sprzedano do Czechosłowacji. Etapy rozwoju metody były publikowane w kraju i za granicą.

Znaczącą publikacją prof. W. Bartelmusa jest praca wydrukowana w „Machine Vibration” (Springer Verlag). Stanowi ona podsumowanie wieloletnich prac z zakresu diagnostyki technicznej przekładni zębatych. Powstała w wyniku gromadzenia i opracowania statystycznego wyników pomiarów diagnostycznych i weryfikacji metody w warunkach przemysłowych.

W czasie pracy w COPBGO działalność prof. Bartelmusa była skierowana głównie na wdrożenia i szkolenia pracowników kopalń w zakresie wprowadzenia metod diagnostycznych. W tym okresie opublikował też monografię na temat diagnostyki przekładni zębatych i współuczestniczył w opracowaniu monografii „Diagnostyka maszyn. Zasady ogólne. Przykłady zastosowań”. Był kierownikiem „grantu” na temat „Modele przenośników taśmowych szczelnych przystosowanych do transportu mas po dużych wzniosach”. Współpracował z Instytutem Górniczym w Moście (CSRS) i Instytutem Transportu w Pradze. Był krajowym koordynatorem Projektu UNDP, RER/87/005 Computerised Coal Mining Systems. Angażował się w Periodic Nondestructive Testing of Heavy Machinery Parts and Components to Prevent Failure.

W 1983 r. był stypendystą British Council.

Pracę na Politechnice Wrocławskiej rozpoczął 1 stycznia 1994 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

W swoich pracach naukowo-badawczych wykorzystuje nowoczesne narzędzia, jak np. modelowanie matematyczne i symulację komputerową oraz nowoczesną aparaturę do pomiarów drgań i hałasu oraz analizy modalnej. W zakresie diagnostyki technicznej prace prof. W. Bartelmusa są realizacją idei wpływu czynników KTEZS na sygnał diagnostyczny. Rezultaty swych prac przedstawił na wielu konferencjach zagranicznych (Austria, Australia, Finlandia, Niemcy, Wielka Brytania, USA) i krajowych, w zeszytach i czasopiśmie naukowych w kraju i za granicą (*International Journal of Rotating Machinery*, *International Journal of COMADEM*) oraz w książce wydanej w 1998 r.

Obecną działalność prof. Waltera Bartelmusa można podzielić na cztery obszary.

Pierwszym z nich jest diagnostyka techniczna, zwłaszcza wspomaganie wnioskowania diagnostycznego na podstawie rozważań teoretycznych opartych o modelowanie matematyczne i symulację komputerową. W pracach tych wykazał wysoką przydatność strukturalnego modelowania matematycznego i symulacji komputerowej do wspomagania wnioskowania diagnostycznego. Modelowanie umożliwia badanie wpływu czynników konstrukcyjnych, technologicznych, eksploatacyjnych i zmian stanu technicznego (KTEZS) na generację drganiowego sygnału diagnostycznego.

Prace W. Bartelmusa w tym zakresie zyskały bardzo duże zainteresowanie. Został powołany do Editorial Board w *International Journal of COMADEM*. Został zaproszony również przez Gunma University (Japonia), gdzie przedstawił cykl wykładów na temat „Mathematical Modelling and Computer Simulation for Aiding Vibration Diagnostic Inference”. W Southampton Institute (w Systems Engineering Research Centre) wygłosił referat na temat „Vibration and Ferrography Condition Monitoring Dynamic Analysis of Gearboxes”. Pracując jako visiting professor w Laboratoire d'ana-

lyse des signaux et processus industriels we Francji przedstawił aktualne wyniki z zakresu modelowania matematycznego i symulacji komputerowej do wspomagania wnioskowania diagnostycznego i analizy sygnałów diagnostycznych. Na uniwersytecie w Vaxjo (Szwecja) przedstawił trzy seminaria.

Za podręcznik pt. „Diagnostyka maszyn górniczych – górnictwo odkrywkowe” prof. W. Bartelmus otrzymał nagrodę Ministra Edukacji w 1999 r. Obecnie przygotowywana jest angielska wersja tej książki będącej oryginalnym wkładem w zagadnienia diagnostyki maszyn. Trudne interdyscyplinarne zagadnienia zostały w nim przedstawione w sposób przystępny.

Prof. W. Bartelmus zajmuje się również zagadnieniami dotyczącymi metodyki nauczania diagnostyki technicznej.

Kolejnym obszarem działalności naukowo-badawczej prof. Waltera Bartelmusa jest modelowanie matematyczne i symulacja komputerowa dynamiki przenośników taśmowych. Wspólnie z pracownikami Zakładu Systemów Maszynowych opracował model matematyczny i program komputerowy, który umożliwi badania dynamiki przenośników taśmowych z naciągiem stałym i ciężarowym oraz badanie przenośnika z taśmowym napędem pośrednim.

Prof. W. Bartelmus zajmuje się także doбором cech konstrukcyjnych przenośników taśmowo-rurowych. Prace te były związane z realizacją grantu KBN „Modele przenośników taśmowych szczelnych przystosowanych do transportu mas po dużych wzniosach”.

Ponadto prof. Bartelmus interesuje się redukcją hałasu maszyn, m.in. przenośników taśmowych. Stosuje tu nowoczesne metody analizy drgań i hałasu, analizę modalną i odpowiedni dobór cech konstrukcyjnych przenośnika taśmowego, metody kontroli jakości krawędzi i ich diagnostyki. Zagadnień tych dotyczy także realizowany przez prof. Bartelmusa grant celowy KBN „Kontenerowy agregat do recyklingu odpadów budowlanych o niskim poziomie drgań i hałasu”.

Prof. W. Bartelmus współpracował m.in. z Kopalnią Konin, Zakładami Mechanicznymi Legmet w Legnicy, Zakładami Mechanicznymi Lena i Zakładami Wytwarzania Gumowych w Iwinach.

W 1999 r. był przewodniczącym komitetu organizacyjnego międzynarodowej konferencji IMEKO „Integration in Technical Diagnostics”, która obejmowała zagadnienia diagnostyki maszyn, komputerów i diagnostyki medycznej. Prof. Walter Bartelmus był członkiem komitetów naukowych wielu konferencji z zakresu diagnostyki technicznej. Prowadził też sesje na konferencjach krajowych i zagranicznych.

Recenzuje prace do czasopism krajowych i międzynarodowych, np. dla „Zagadnień Eksploatacji Maszyn”, „Tribotest”, „International Journal of COMADEM” i „Mechanical Systems and Signal Processing”.

Promuje i recenzuje prace magisterskie i doktorskie. Prowadził i prowadzi wykłady z: *Podstaw budowy maszyn*, *Diagnostyki technicznej*, *Maszyn górniczych* i *Eksploatacji maszyn*.

W 1995 r. otrzymał indywidualne stypendium TEMPUS PHARE. Wizytował Southampton Institute i University College of Swansea.

W 2001 r. otrzymał nagrodę Senatu PWr za szczególne osiągnięcia w nauczaniu.

Jest autorem około 110 publikacji (w tym jednej książki i trzech monografii) oraz kilkudziesięciu niepublikowanych opracowań dla przemysłu. Ma doświadczenie akademickie i przemysłowe. Jest cenionym w kraju i za granicą specjalistą z zakresu diagnostyki technicznej. □

PROFESOR ANDRZEJ BABORSKI
(1936-2001)

14 listopada towarzyszyliśmy w ostatniej drodze Profesorowi Andrzejowi Baborskiemu – przyjacielowi, koledze, uczonemu, wychowawcy i nauczycielowi wielu pokoleń młodzieży akademickiej.

Profesor dr hab. inż. Andrzej Baborski związał się z Akademią Ekonomiczną w 1971 roku rozpoczynając pracę od stanowiska adiunkta w Instytucie Metod Rachunku Ekonomicznego ówczesnej Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu. W trakcie trzydziestu lat pracy na uczelni wykazał ogromną aktywność w działalności naukowej, jak również pełniąc liczne funkcje, pracując nad rozwojem kadry, przygotowując publikacje i realizując swe pasje badawcze.

Karierę naukową rozpoczął na Politechnice Wrocławskiej w roku 1959 - po uzyskaniu dyplomu magistra inżyniera na Wydziale Elektroniki (wówczas: Łączności) PWr. W latach 1960-1970 pracował w Katedrze Telemekhaniki i Automatyki na Wydziale Elektroniki PWr, gdzie w roku 1970 uzyskał doktorat z nauk technicznych. Pracę w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu rozpoczął na stanowisku adiunkta. Habilitację uzyskał w roku 1980 na Wydziale Zarządzania i Informatyki Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. W latach 1981-1989 pracował w Instytucie Informatyki na stanowisku docenta, ale lata 1985-1986 spędził jako profesor wizytujący na California State University Northridge (USA). W roku 1990 otrzymał tytuł profesora ekonomii, a trzy lata później - stanowisko profesora zwyczajnego.

Zdolności organizacyjne Profesora Baborskiego zostały bardzo szybko dostrzeżone, dlatego powierzano Mu wiele odpowiedzialnych funkcji. Był dyrektorem Ośrodka Komputerowego oraz kierownikiem Zakładu Systemów Komputerowych (od 1982 r.). W roku 1991 został kierownikiem Katedry Systemów Komputerowych (obecnie: Katedra Systemów Sztucznej Inteligencji) – jest to jedna z nielicznych w skali kraju katedr zajmujących się problematyką systemów inteligentnych.

W latach 1990-1993 był prorektorem ds. współpracy z zagranicą, po czym przez dwie kadencje (1993-1999) – rektorem Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Przewodniczył Radzie Naukowej Międzynarodowej Szkoły Wyższej w Zittau (Niemcy) oraz Konferencji Rektorów Uczelni Ekonomicznych (1996-1999). W tym też okresie wchodził w skład Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

Wypromował 14 doktorów, w tym sześciu cudzoziemców. W ramach prowadzonych seminariów magisterskich i dyplomowych przygotowano i obroniono pod Jego kierunkiem ponad 100 prac. Jako recenzent prac naukowych przygotował ponad 50 recenzji artykułów naukowych, 21 recenzji prac doktorskich i 5 recenzji rozpraw habilitacyjnych.

Profesor Baborski był nieustrudzonym popularyzatorem realizowanych badań. Lista Jego publikacji obejmuje ponad 80 pozycji, które w zasadniczej części dotyczą informatyki i jej dyscyplin szczegółowych, niektóre z nich mają jednak charakter interdyscyplinarny (by wymienić statystykę i metody ekonometryczne, zarządzanie i elementy efektywności, aspekty prawne i ekonomiczne czy teorię informacji jako tło dla pogłębionych badań z zakresu technologii informacyjnych). Należy odnotować znaczący udział publikacji przygotowanych na kon-

ferencje zagraniczne, a prezentowanych często w języku organizatora konferencji (nie tylko po angielsku). Profesor był inspiratorem i współredaktorem kilku nowatorskich pozycji kształtujących nowo powstające dyscypliny naukowe, a to: systemy ekspertowe i zastosowania sztucznej inteligencji czy pozyskiwanie wiedzy z baz danych. Podjęcie ostatniego z wymienionych zagadnień zaowocowało organizacją konferencji Katedry Systemów Sztucznej Inteligencji, które gromadziły także specjalistów i naukowców z Belgii, Francji, Stanów Zjednoczonych oraz Szwecji. O Jego talentach dydaktycznych służących aktywizacji naukowej środowiska naukowego świadczy autorstwo publikacji, z których większość powstała przy udziale Jego najbliższych współpracowników, ale także doktorantów i profesorów z zagranicy.

Osiągnięcia Profesora w sferze działalności badawczej wynikały z umiejętności powiązania koncepcji z praktycznymi realizacjami. Oprócz badań bezpośrednio dotyczących technologii informatycznych (w szczególności rozwiązań sieci komputerowych czy systemów inteligentnych) zajmował się On także projektami obejmującymi zagadnienia efektywności czy sprawności zarządzania wspomaganego oprogramowaniem narzędziowym. W ostatnim czasie wraz ze współpracownikami z Instytutu prowadził badania, które dotyczą zagadnień w istocie wykraczających poza podstawowe kierunki. Obejmują one problematykę generowania i modyfikacji baz wiedzy dla zarządzania, a także adaptacyjności systemów zarządzania wiedzą.

Z ogromną pasją zajmował się profesor współpracą z zagranicą. Wykorzystując swe niezwykłe zdolności językowe i organizacyjne inspirował współpracę z szeregiem ośrodków zagranicznych. Misję tę realizował nie tylko pełniąc funkcje rektorskie, ale i będąc wieloletnim kierownikiem zakładu i katedry w Instytucie Informatyki Ekonomicznej. Dzięki Niemu trwa współpraca z Westfälische Wilhelms Universität w Münster i Internationales Hochschulinstitut w Zittau (Niemcy), Katholieke Universiteit Leuven oraz Limburgs Universitair Centrum Diepenbeek (Belgia), HEGESCHOOL Breda (Holandia), University of Richmond, Virginia (USA), Technická Univerzita w Liberecu (Czechy), Macquarie University w Sydney (Australia) i Mälardalens Högskola w Vasteras (Szwecja).

Brał udział w projekcie *Etcetera*, formującym podstawy współpracy z uczelniami zagranicznymi. Rzeczywista współpraca dotyczyła działalności dydaktycznej oraz realizacji przedsięwzięcia dotyczących bardzo aktualnych zagadnień, m.in. kształcenia na odległość czy pozyskiwania wiedzy na potrzeby zarządzania. Uczestniczył w kilku konferencjach zagranicznych (m.in. w Seulu w Korei).

Ogromna aktywność Profesora Baborskiego sprawiła, że był postacią znaną nie tylko w środowisku uczelnianym. Był m.in. członkiem American Association of Artificial Intelligence, Komitetu Statystyki i Ekonometrii PAN czy Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Był członkiem założycielem (i do końca życia prezesem) Naukowego Towarzystwa Informatyki Ekonomicznej (NTIE). We wrocławskim środowisku akademickim trzeba odnotować Jego rolę (także jako promotora) w przyznaniu Nagrody Konferencji Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola wybitnemu matematykowi profesorowi Józefowi Dudkowi.

Jego pasje społeczne znalazły wyraz także w działalności związkowej. Był przewodniczącym (pierwszym!) Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność” oraz uczestnikiem Zespołu Ekspertów i Doradców NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk. Za-

angażował się w działalność Zakładu Narodowego im. Ossolińskich – w latach 1995-2001 był członkiem Rady Kuratorów Fundacji. Jako miłośnik Ziemi Dolnośląskiej oraz Wrocławia służył im pełniąc funkcję radnego Rady Miejskiej Wrocławia, a zarazem przewodniczącego Komisji Rozwoju Przestrzennego i Architektury w bieżącej kadencji.

Angażował się także w działalność o wymiarze międzynarodowym.

Od roku 1991 należał do międzynarodowego stowarzyszenia Rotary International. Współtworzył Klub Rotary Wrocław, w latach 1995-1996 był prezesem tego Klubu. Będąc wzorem rotarianina, człowieka, który ideały rotariańskie realizował w życiu; w 2000 roku przez wszystkich polskich rotarian został desygnowany na stanowisko gubernatora Dystryktu Rotariańskiego 2230 obejmującego Polskę, Ukrainę i Białoruś.

Znał biegle 5 języków (angielski, niemiecki, rosyjski, czeski i rumuński) dobrze 3 (włoski, hiszpański i francuski), a słabo 1 (węgierski). Konsul honorowy Węgier, profesor z Poznania skomentował to dobitnie, że Andrzej Baborski był jedynym człowiekiem w Polsce, z którym korespondował po węgiersku.

Za swą bardzo intensywną działalność akademicką oraz sprawowane funkcje został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski w roku 1990. Otrzymał także czterokrotnie - za swoją działalność naukową i organizacyjną - nagrodę Ministra Edukacji Narodowej.

Podczas licznych wyjazdów mógł realizować swoje pasje turystyczne i fotograficzne. Nieraz mieliśmy okazję podziwiać

piękne zdjęcia plenerów polskich i zagranicznych Jego autorstwa.

Profesor Andrzej Baborski był człowiekiem pogodnym, zawsze uśmiechniętym, chętnie opowiadał anegdoty i recytował wiersze. Jego wyczuwanie poetyckie przejawiało się na spotkaniach, w trakcie których potrafił mistrzowsko spuentować każdą sytuację. Jego wiersze, pełne ciepłego humoru, abstrakcyjnych i niezwykłych skojarzeń, świadczą o radości, jaką czerpał z obcowania z innymi ludźmi.

W naszej pamięci pozostanie jednak przede wszystkim jako humanista umiejący inspirować ludzi, którym było dane Go spotkać. Przejawiało się to w Jego otwartości i serdeczności, jaką obdarzał swoich współpracowników i studentów, a także wielu profesorów w kraju i zagranicą. Wszystkich potrafił sobie zjednać swym ujmującym sposobem bycia, wielkim taktem, ogromną życzliwością i szacunkiem, którymi darzył każdego, kto zwracał się do Niego o radę naukową czy pomoc w ważnych sytuacjach życiowych.

Niełatwo jest spotkać człowieka tak bardzo zaangażowanego – do końca swoich dni – w tak wiele problemów o wartościach uniwersalnych. A takim człowiekiem był niewątpliwie Profesor Andrzej Baborski. Straciliśmy Człowieka głęboko oddanego sprawom akademickim, nauce i środowisku wrocławskiemu.

*Pracownicy
Instytutu Informatyki Ekonomicznej
Akademii Ekonomicznej*

ZBIGNIEW ORZESZKOWSKI (1917-2001)

W dniu 18 października 2001 roku zmarł doc. dr hab. inż. Zbigniew Orzeszkowski – emerytowany pracownik Politechniki Wrocławskiej, współtwórca Wydziału Elektrycznego i pionier Politechniki Wrocławskiej.

Urodził się w 1917 r. w Leszczynie w powiecie plockim. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1935 roku w Gimnazjum im. Króla Władysława Jagiełły w Plocku.

Po odbyciu półrocznej praktyki wstępnej rozpoczął w kwietniu 1936 r. studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej. Z powodu niemieckich represji musiał je przerwać wiosną 1939 roku.

Okupację spędził w Warszawie, gdzie pracował jako technik w Wytwórni Aparatów Elektrycznych. Był żołnierzem Armii Krajowej i powstańcem Warszawy. Brał udział w ataku na siedzibę SS przy Al. Szucha, podczas którego został ranny.

Od lipca 1945 r. związał się z Politechniką Wrocławską. Kierował odbudową gmachu elektrycznego przy ul. Smoluchowskiego 19 (tzw. stary gmach elektryczny, budynek A-5). Zabezpieczał przede wszystkim sprzęt i aparaturę. Nadzorował roboty budowlane, w ramach których wzmacniano mury naroża budynku u zbiegu ulic Smoluchowskiego i Norwida, naprawiano i uzupełniano dach, a następnie szklono okna całego domu.

We wrześniu 1945 r., po przyjeździe prof. dr inż. Kazimierza Idaszewskiego, pod jego kierownictwem porządkował i urządził laboratorium miernictwa elektrycznego oraz laboratorium maszyn elektrycznych w hali maszyn.

W 1946 r. Zbigniew Orzeszkowski, który był prawą ręką i najbliższym współpracownikiem Profesora, pod jego kierunkiem prowadził na Politechnice Wrocławskiej laboratorium

miernictwa elektrycznego i laboratorium maszyn elektrycznych.

Na tej uczelni kontynuował też studia przerwane przed wojną i 6.XI.1947 r. uzyskał dyplom magistra inżyniera elektryka.

Od początku swojej działalności na PWr pracował w Katedrze Pomiarów Elektrycznych, a po powstaniu instytutów (w 1968 r.) – w Instytucie Metrologii Elektrycznej. Był tam: młodszym asystentem – od I.VII.1945 r., starszym asystentem – od I.I. 1948 r., adiunktem – od I.IX.1950 r., zastępcą profesora – od I.IX.1954 r., starszym wykładowcą – od I.X.1961 r. i od I.VI.1968 r. do emerytury (30.IX.1987 r.) – docentem.

W latach 1959-1968 i 1984-1987 pełnił (siedmiokrotnie) funkcję prodziekana Wydziału Elektrycznego. Przez kilka kadencji był też zastępcą dyrektora d/s dydaktyki w Instytucie Metrologii Elektrycznej. Od 1961 do 1965 roku prowadził sprawy socjalno-bytowe przy prorektorze d/s nauczania, a od 1964 r. był kierownikiem Zakładu Miernictwa Elektrycznego – najpierw w Katedrze Pomiarów Elektrycznych, a później, aż do emerytury, w Instytucie Metrologii Elektrycznej.

W latach 1959-69 był redaktorem dwudziestu siedmiu Zeszytów Naukowych Politechniki Wrocławskiej, w tym dwudziestu pięciu z serii „Elektryka” i dwóch z serii „Miernictwo Elektryczne”.

Mimo licznych obowiązków na uczelni pracował także w przemyśle. W latach 1948-55 – jako kierownik pracowni i główny specjalista we Wrocławskim Biurze Projektów Budownictwa Przemysłowego, a w latach 1957-61 – jako doradca techniczny w laboratorium w Dziale Badawczo-Rozwojowym Zakładu DOLMEL Wrocław.

Nieprzerwanie przez kilkadziesiąt lat (do emerytury) wykładał miernictwo elektryczne na Wydziale Elektrycznym, teorię pomiaru na Wydziałach Elektrycznym i Elektroniki, a w latach 1952-57 – elektrotechnikę ogólną na Wydziałach: Mechanicz-

Dokończenie na stronie 10

Dokończenie ze strony 9

nym, Mechaniczno-Energetycznym i Chemii. Prowadził również prace dyplomowe na Wydziale Elektrycznym.

Do 1969 r. tematyka Jego prac badawczych wynikała z potrzeb przemysłu i uwzględniała przede wszystkim zapotrzebowania wrocławskiego DOLMELu. Głównymi kierunkami badań Zbigniewa Orzeszkowskiego były: pomiary przewodności cieplnej materiałów elektroizolacyjnych oraz pomiary temperatur i rozptyłu ciepła w maszynach elektrycznych. Pracę doktorską „Pomiary przewodności cieplnej materiałów elektroizolacyjnych stosowanych do budowy dużych maszyn elektrycznych” obronił 1 lipca 1961 r. Pracę habilitacyjną „Pomiary cieplne w maszynach elektrycznych wirujących, analiza warunków i zakres zastosowań niektórych metod pomiarowych” wykonał częściowo w Zakładach DOLMEL; kolokwium odbyło się w czerwcu 1967 r. Na szczególną uwagę zasługują prace z innej tematyki: „Nowa metoda wyznaczania strat w uzwojeniach wirników maszyn asynchronicznych” (*Rozpr. Elektrotechniczne* z. 4, 1960), „Wpływ częstotliwości na uchyby przekładników prądowych” oraz „Pomiar temperatury wirników turbogeneratorów” (*Przegląd Elektrotechniczny* z.5, 1964 r.).

Publikował na łamach: *Archiwum Elektrotechniki*, *Rozprawy Elektrotechniczne*, *Przeglądu Elektrotechnicznego* oraz *Zeszytów Naukowych Politechniki Wrocławskiej*.

Od lat siedemdziesiątych zajmował się obliczaniem wyników i określeniem dokładności pomiarów. Prowadził z tego zakresu kilka prac doktorskich i opiekował się jedną pracą habilitacyjną. Wydał dwa skrypty i był autorem lub współautorem wielu artykułów. Łącznie opublikował kilkadziesiąt prac, wydał siedem skryptów i był współautorem dwóch podręczników. Wypromował jedenastu doktorów i recenzował 21 prac doktorskich. Za pracę na Politechnice Wrocławskiej i swoją działal-

ność naukową otrzymał trzy razy indywidualne nagrody Ministra Szkolnictwa Wyższego i wielokrotnie nagrody Rektora, a także medale: 30-, 35- i 40-lecia Politechniki Wrocławskiej.

Przyznano Mu odznaczenia państwowe: Krzyż Oficerski i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medale 10-lecia i 40-lecia PRL oraz odznaczenia bojowe: Medal za Warszawę 1939-1945, Warszawski Krzyż Powstańczy oraz Krzyż Armii Krajowej. Otrzymał także tytuł Honorowego Zasłużonego Nauczyciela.

Był członkiem założycielem Oddziału Wrocławskiego PTE-TiS, działaczem Oddziału Wrocławskiego SEP (i laureatem Złotej Odznaki SEP) oraz członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Jako najstarszy – pracujący od 1 sierpnia 1945 r. – czynny i zasłużony pracownik naukowy Politechniki Wrocławskiej został w 1986 r. odznaczony medalem XV-lecia PTETiS przez Oddział Wrocławski tego towarzystwa. W roku 1988 otrzymał tytuł honorowego członka PTETiS.

Doc. dr hab. inż. Zbigniew Orzeszkowski był wybitnym wychowawcą młodzieży akademickiej, dydaktykiem i wykładowcą, a także wychowawcą młodej kadry naukowej. Życzliwy i uczynny, cieszący się wielkim uznaniem i poważaniem.

Dobrze zasłużył się Politechnice Wrocławskiej i Nauce Polskiej.

W uroczystości pogrzebowej uczestniczyli: dziekan Wydziału Elektrycznego prof. dr hab. inż. Janusz Szafran, bardzo liczne grono pracowników Katedry Metrologii Elektronicznej i Fotonicznej i Zakładu Miernictwa i Systemów Pomiarowych Wydziału Elektroniki, Zakładu Pomiarowej i Medycznej Aparatury Elektronicznej Wydziału Podstawowych Problemów Techniki i Instytutu Maszyn, Napędów i Pomiarów Elektrycznych Wydziału Elektrycznego oraz wielu innych pracowników Politechniki Wrocławskiej.

dr hab. Zdzisław Nawrocki, prof.

**PROF. DR INŻ.
ANDRZEJ KORDECKI**
(1912 – 2001)

W dniu 7 października 2001 roku zmarł emerytowany profesor Politechniki Wrocławskiej Andrzej Kordecki, jeden z głównych twórców wrocławskiej szkoły maszyn elektrycznych.

Urodził się 28 grudnia 1912 r. w Wieliczce. Jego ojciec był inżynierem górniczym. Po ukończeniu szkoły średniej (gimnazjum humanistycznego) w Kołomyi studiował na Oddziale Elektrycznym Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej. W 1937 r., jeszcze w czasie studiów, rozpoczął pracę na tej uczelni na stanowisku młodszego asystenta pod kierunkiem prof. Witolda Aulicha.

Lata wojny spędził we Lwowie pracując jako: monter instalacyjny, konstruktor, wykładowca elektrotechniki i rysunku technicznego w Chemicznej Szkole Zawodowej, starszy asystent na Politechnice Lwowskiej (po utworzeniu Technicznych Kursów Zawodowych). Od 1944 r. zajmował na Politechnice Lwowskiej stanowisko docenta w Katedrze Maszynoznawstwa, gdzie prowadził zajęcia z rysunku technicznego, materiałów elektrotechnicznych oraz konstrukcji maszyn elektrycznych. W tym okresie pełnił funkcję prodziekana Wydziału Mechanicznego.

Po repatriacji w lecie 1945 r. osiedlił się w Katowicach. Pracował tam jako kierownik prywatnych warsztatów remontowych

maszyn elektrycznych, a równocześnie był wykładowcą w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych.

W maju 1946 r. przeniósł się do Wrocławia. Został adiunktem na Wydziale Mechaniczno-Elektrycznym PWr, a od roku 1950 pracował w Katedrze Maszyn Elektrycznych na Wydziale Elektrycznym. Prowadził wykłady z budowy maszyn elektrycznych, technologii produkcji maszyn elektrycznych, napędu elektrycznego, elektrotechniki dla lotników i rysunku technicznego.

Przeszedł wszystkie etapy kariery naukowej. Obronił doktorat w 1958 roku, a w 1959 – uzyskał tytuł profesora W okresie od 1954 do 1968 roku był kierownikiem Katedry Maszyn Elektrycznych. W latach 1954-58 pełnił funkcję dziekana Wydziału Elektrycznego.

Od 1946 do 1957 roku pracował również w przemyśle. Był dyrektorem Oddziału Zjednoczenia Przemysłu Maszyn Elektrycznych, a następnie szefem Wrocławskiego Oddziału Centralnego Biura Konstrukcyjnego Maszyn Elektrycznych w Katowicach.

W powstałym w wyniku reorganizacji naszej uczelni (1968 r.) Instytucie Układów Elektromaszynowych pełnił funkcję dyrektora do 1979 r. W latach 1966-69 był prorektorem Politechniki Wrocławskiej ds. Nauczania.

Na emeryturę przeszedł w 1983 r.

Zainteresowania naukowe Profesora dotyczyły zagadnień konstrukcyjnych, technologicznych i materiałowych maszyn elektrycznych. W okresie od 1950 do 1970 roku zajmował się On głównie maszynami prądu stałego i maszynami asynchronicznymi największej mocy. Od roku 1973 swoją inwencję

twórczą skierował na nowe technologie magnetowodów maszyn elektrycznych wykonywanych z kompozytów proszkowych. Te prace stanowiły prawdziwe hobby Profesora aż do ostatnich dni życia. Był w tej dziedzinie doradcą dla wielu młodszych kolegów – nie tylko we Wrocławiu.

Do Jego ważniejszych osiągnięć badawczych można zaliczyć m.in.:

- doskonalenie struktur konstrukcyjnych i metod projektowania specjalnych maszyn elektrycznych,
- analizę nagrzewania silników asynchronicznych metodą obciążeń zastępczych,
- poszukiwania i badania magnetycznie miękkich kompozytów proszkowych oraz ich zastosowań w budowie przetworników elektrycznych i elektromechanicznych.

Jego dorobek naukowy stanowi ponad 110 prac w czasopiśmie i materiałach konferencyjnych krajowych i zagranicznych, 6 książek i skryptów oraz 14 patentów. Wypromował 17 doktorów; trzech z nich otrzymało nominacje profesorskie.

Współpracował z ośrodkami naukowymi i politechnikami w Bułgarii, NRD i ZSRR. Był inicjatorem trzech Szkół Naukowych zorganizowanych przez Instytut Układów Elektromaszynowych i Instytut Maszyn i Sterowania Układów Elektroenergetycznych AGH w Krakowie.

Był członkiem: Sekcji Maszyn Elektrycznych Komitetu Elektrotechniki PAN, Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej (współorganizował wrocławski oddział).

Został pięciokrotnie nagrodzony przez Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki nagrodą I stopnia. Rada Państwa przyznała Mu Krzyże: Oficerski i Kawalerski OOP. Ponadto otrzymał Medale: Komisji Edukacji Narodowej, Zasłużonego Nauczyciela PRL, Odznakę „Budowniczy Wrocławia” i inne.

Biogramy Profesora są publikowane w wydawnictwach „Who is Who” i różnych księgach pamiątkowych.

Jego Pasją życiową, poza zajęciami naukowo-dydaktycznymi, było „muzykowanie”. Podczas studiów akademickich we

Lwowie należał do „Koła Muzycznego”; zarówno do zespołu kameralnego (skrzypce), jak i do sekcji jazzowej (akordeon, gitara). Przede wszystkim jednak działał w „Lwowskim Chórze Technicznym”, w którym nie tylko śpiewał, ale był też zastępcą dyrygenta. W roku 1946 wraz z prof. M. Zacharą założył przy Politechnice Wrocławskiej chór męski pod nazwą „Chór Studentów Politechniki Wrocławskiej”, którym kilka lat dyrygował. Jeszcze dwa lata temu był dyrygentem „Chóru Klubu Seniora”.

Prof. Andrzej Kordecki był człowiekiem skromnym i życzliwym. Pomimo że formalnie od 1983 roku był na emeryturze, do ostatnich tygodni życia był aktywny zawodowo. Z Jego inspiracji naukowej, pomocy i życzliwości korzystało wielu pracowników Instytutu Maszyn i Napędów Elektrycznych. Brał czynny udział w konferencjach i sympozjach naukowych oraz w realizacji grantów badawczych.

W Instytucie w ostatnim okresie bywał rzadko, ale często przyjmował swoich współpracowników w domu służąc im radą i pomocą.

Imponował siłą woli i wytrwałością w dążeniu do celu. Wielokrotnie musiał walczyć ze słabościami organizmu. Z aktywności zawodowej wyłączył Go wylew, który nastąpił na dwa tygodnie przed śmiercią.

Wyrazem szacunku, uznania i sympatii, jaką cieszył się w środowisku polskich elektryków „maszynowców” było uczestnictwo przedstawicieli kilkunastu ośrodków naukowych spoza Wrocławia w ceremonii pogrzebowej, która odbyła się na Cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu 11 października. Jednym z wielu listów kondolencyjnych, które wpłynęły do Instytutu, był odczytany w czasie pogrzebu list od przewodniczącego Sekcji Maszyn i Transformatorów Komitetu Elektrotechniki PAN prof. K. Zakrzewskiego.

W ceremonii pogrzebowej uczestniczyli: prorektor Politechniki Wrocławskiej prof. Ludwik Komorowski, dziekan Wydz. Elektrycznego prof. Janusz Szafran, bardzo liczne grono pracowników Instytutu Maszyn Napędów i Pomiarów Elektrycznych, Wydziału Elektrycznego i Politechniki Wrocławskiej.

Ignacy Dudzikowski

PROFESOR WŁODZIMIERZ KRYSICKI

(1905-2001)

19 września zmarł prof. Włodzimierz Krysicki – znany wszystkim pokoleniom studentów jako autor podręczników akademickich.

Urodził się 1 stycznia 1905 r. w Warszawie. W 1923 r. rozpoczął studia matematyczne na Uniwersytecie Warszawskim. Po ich ukończeniu pracował w Szkołach Górskiego (gimnazjum i liceum pod wezwaniem św. Wojciecha) oraz na kursach Politechniki Warszawskiej.

Jako podporucznik rezerwy przebył kampanię wrześniową, a w ciągu następnych pięciu lat pracował w tajnym nauczaniu Szkół W. Górskiego.

W 1945 r. rozpoczął pracę na Politechnice Łódzkiej jako starszy asystent w Katedrze Matematyki Wydziału Mechanicznego u prof. Witolda Pogorzelskiego. Od 1962 r. był kierownikiem Katedry Matematyki Wydziału Chemicznego. Ostatnie pięć lat

przed przejściem na emeryturę w 1975 r. pracował w Instytucie Matematyki powstałym z połączenia Katedr Matematyki. W 1995 r. został doktorem honoris causa Politechniki Łódzkiej.

W latach 1968-1972 był kierownikiem kursów matematycznych prowadzonych przez Telewizję Polską.

Przez 15 lat był recenzentem prac naukowych dla „Zentralblatt für Mathematik und ihre Grenzgebiete”. Brał czynny udział w kilkudziesięciu konferencjach krajowych i zagranicznych. Jest autorem lub współautorem ponad 50 prac oraz czterech podręczników akademickich, z których największą poczytnością cieszy się „Analiza matematyczna w zadaniach” (w 1999 r. ukazało się 26 wydanie; drugim autorem jest Lech Włodarski).

Prof. Włodzimierz Krysicki wypromował 12 doktorów, z których kilku zostało profesorami wyższych uczelni.

Do końca swych dni był aktywny naukowo, publikował nowe prace, uczestniczył w konferencjach i zjazdach.

WACŁAW GAWENDA

W dniu 3 października zmarł w wieku 84 lat inż. Wacław Gawenda, były dyrektor byłego Wojewódzkiego Zarządu Dróg Publicznych we Wrocławiu (obecnie Dolnośląskiego Oddziału Dyrekcji Generalnej Dróg Publicznych w Warszawie). Należał do tych kierowników jednostek gospodarczych, którzy rozumieli konieczność współpracy z instytucjami naukowymi. Był przez wiele lat członkiem Rady Naukowej Instytutu Inżynierii Lądowej i dobroczyńcą naszej uczelni.

Dzięki Jego pomocy udało się nam zbudować i wyposażyć budynek H-3. Podarował On nam także barak namysłowski, w którym przez wiele lat mieścił się Instytut Matematyki.

Był odznaczony Złotą Odznaką Politechniki Wrocławskiej.

W dniu 6 października na Cmentarzu Grabiszyńskim pożegnała Go rzesza przyjaciół i byłych współpracowników, a wśród nich grono pracowników uczelni.

prof. Jan Kmity

Posiedzenie Komitetu Badań Naukowych

15 listopada 2001 roku odbyło się kolejne posiedzenie Komitetu Badań Naukowych. Obrady otworzył prof. dr hab. inż. Michał Kleiber – minister nauki, przewodniczący Komitetu. Wręczył akty mianowania nowym, mianowanym przez premiera członków Komitetu: ministrowi zdrowia Mariuszowi Łapińskiemu, ministrowi edukacji narodowej i sportu Krystynie Łybackiej, ministrowi gospodarki Jackowi Piechocie oraz wicepremierowi Markowi Polowi – ministrowi infrastruktury (nie przybył minister obrony narodowej Jerzy Szmajdziński).

• Dalsze obrady poprowadziła prof. Janina Józwiak – zastępczyni przewodniczącego KBN. Zapoznano się z budżetem nauki według stanu z 6 listopada br. Budżet w dziale 730 – *Nauka* decyzją Rady Ministrów został **zredukowany o 213.081.000 zł**. Zasadniczym źródłem oszczędności **będą redukcje środków przeznaczonych pierwotnie na inwestycje oraz projekty badawcze i celowe**. Poinformowano również o przedłożonym ministrowi finansów projekcie podziału wstępnego limitu wydatków na rok 2002 dla części 28 – *Nauka*. Projekt przewiduje limit wydatków w kwocie 2.652.073 zł. Oznacza to między innymi, że w relacji do produktu krajowego brutto **nakłady spadną do 0,35% PKB** (0,76% w roku 1991, 0,40% w 2001). Omawiany dokument zawiera wniosek o zwiększenie wydatków o minimum 400 mln zł. Obie informacje zostały po dłuższej dyskusji przyjęte do wiadomości, zaś wybieralni członkowie Komitetu jednogłośnie uchwalili wniosek, który został załączony do protokołu.

WNIOSEK DO PROTOKOŁU

Z POSIEDZENIA KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH:

Członkowie KBN pochodzący z wyboru usilnie popierają wniosek Ministra Nauki, Przewodniczącego KBN o zwiększenie dla działu 730 – *Nauka* środków budżetowych na rok 2002 tak, aby były one utrzymane co najmniej na poziomie wykonania budżetu roku 2001. Środki te są niezbędne głównie do wykonania ważnych zadań badawczych i rozwojowych dla potrzeb resortów ze sfery gospodarki, infrastruktury, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i administracji publicznej.

• Komitet przyznał 4.067.100 zł na dofinansowanie badań naukowych i prac rozwojowych będących częścią programów Unii Europejskiej lub innych programów międzynarodowych w latach 2001-2003 (w tym 2.332.800 zł na rok bieżący). Chodzi tu o badania i prace będące częścią 5. Programu Ramowego UE i Europejskiego Programu Współpracy w Dziedzinie Badań Naukowo-Technicznych COST. Ponadto przyznano 45.000 zł na częściowe pokrycie kosztów ponownego przygotowania wniosków do 5. PR oraz 210.000 zł dla jednostek będących koordynatorami projektów 5. PR (na prace przygotowawcze do projektu). Komitet zaakceptował również rozliczenia raportów rocznych i końcowych z wykonania w 2000 roku zadań realizowanych w ramach projektów 5. PR przez podmioty działające na rzecz nauki finansowane ze środków na działalność ogólnotechniczną i wspomagającą badania (DOT) jako zadania wyodrębnione oraz przez jednostki naukowe.

• Wnioski z obszernych danych dotyczących uczestnictwa Polski w 5. Programie Ramowym UE nie są nadmiernie optymistyczne. Łączna składka Polski za lata 1999-2002 wyniesie 95,5 mln euro z budżetu nauki oraz 74,8 mln euro z funduszu PHARE. Do

końca września polskie zespoły badawcze otrzymały z 5. PR dofinansowanie w wysokości 65 mln euro, co odpowiada 68 % odpłatnej z budżetu składki. Przepuszcza się, że do końca trwania programu wielkość uzyskanego dofinansowania będzie porównywalna z wniesioną przez budżet składką. 16,6% wniosków polskich zespołów otrzymuje dofinansowanie. Taki wskaźnik sukcesu lokuje nas na średnim poziomie krajów kandydujących (jedynie dla Słowenii wskaźnik ten przekracza 20%). Dla krajów członkowskich UE wynosi on 24,9%. Omówiono ponadto działania promocyjne urzędu Komitetu (zwłaszcza najważniejsze konferencje z udziałem urzędu KBN bądź organizowane przez ten urząd).

• Komitet zwiększył tegoroczne dofinansowanie działalności wspomagającej badania: przyznał ministrowi gospodarki 48.000 zł na dofinansowanie wydawnictwa naukowo-technicznego „Przegląd Mechaniczny”.

• W najbliższych dniach zostanie opublikowany komunikat ministra nauki dotyczący ogłoszonego 20 września br. przez Komisję Europejską dodatkowego konkursu na wsparcie centrów doskonałości. Min. J.K. Frąckowiak omówił projekt komunikatu.

• Następane posiedzenie KBN z udziałem wszystkich członków zespołów Komitetu odbędzie się 20 grudnia 2001 roku. (tz)

Najwyższe oceny dla Politechniki Wrocławskiej za prawidłowe wykorzystanie aparatury!

Wyniki doraźnej kontroli wykorzystania i realizacji inwestycji aparaturowych

Na polecenie Ministra Nauki, Przewodniczącego KBN (decyzja nr 50/K/2001 i upoważnienie nr 108/50/2001 z dnia 27.08.2001), została przeprowadzona w dniach 18-20 września 2001 r. doraźna kontrola prawidłowości wykorzystania przyznanej Politechnice Wrocławskiej decyzją 2627/IA/119/98 oraz 2627/IA/98.1 dotacji na inwestycje aparaturowe na łączną kwotę 3.051.000 złotych. Kontrolę przeprowadził prof. Jerzy Małecki – rzeczoznawca naukowy z Uniwersytetu Warszawskiego. Głównymi kryteriami oceny merytorycznej zadań objętych kontrolą były: zasadność wydatkowania przyznanych środków finansowych i odsetek bankowych, realizacja wskazanych we wniosku inwestycyjnym celów, zadań badawczych i projektów, sposób udostępniania aparatury jednostkom Uczelni i jednostkom zewnętrznym, prac naukowych, do powstania których przyczyniły się zakupione aparaty, oraz efektywny czas wykorzystania zakupionych urządzeń. Kontrolowano również udział jednostki we współfinansowaniu aparatury, poziom techniczny zrealizowanego zakupu i jego nowoczesność, prowadzenie i rejestrację czasu pracy aparatów, sposób ich uruchomienia oraz serwisowania.

Kontrola obejmowała poniższe przyznane Politechnice Wrocławskiej zadania inwestycyjne, które były oceniane w skali 10 punktowej.

- Zakup aparatury do szybkiego tworzenia i badania prototypów (Instytut Technologii Maszyn i Automatykacji) – **1.350.000 zł.**
ocena 10 pkt.

KBN KOMITET BADAŃ NAUKOWYCH

• Spektrofotometr Cary 500 SCAN, NIR - UV - VIS (VARIAN) (Instytut Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich) – **400.000 zł.**

ocena 10 pkt.

• Spektrofotometr absorpcji atomowej z korekcją tła i elektrotermicznym odparowaniem próbki – **220.000 zł.** (Instytut Inżynierii Środowiska)

ocena 9 pkt.

• Doposażenie Laboratorium Recyklingu i Struktury Tworzyw Sztucznych – **260.000 zł + odsetki 145.693,24 zł** (obecnie w strukturze Instytutu Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej)

ocena 8 pkt.

W powyższej kwocie mieścił się zakup chromatografu gazowego, który w wyniku restrukturyzacji Laboratorium, został przekazany do Zakładu Ochrony Atmosfery Instytutu Inżynierii Środowiska

ocena 9 pkt.

• Rozbudowa Modelowania i Sterowania Systemów Elektroenergetycznych – **300.000 zł.** (Instytut Elektroenergetyki)

ocena 8 pkt.

• Laboratorium Badania Struktur, Elementów i Systemów Optoelektronicznych i Światłowodowych – **521.000 zł.** (Instytut Techniki Mikrosystemów)

ocena 10 pkt.

Podczas kontroli przedłożono do oceny szczegółową dokumentację kontrolowanych inwestycji. Kontrola potwierdziła kompletność i zgodność dokumentacji z obowiązującymi przepisami. We wszystkich kontrolowanych pozycjach inwestycyjnych, stwierdzono zasadność wydatkowanych środków, potwierdzono użyteczność i wysoką efektywność inwestycji aparaturowych.

*Dr inż. Kazimierz Grabas
Kierownik Działu Nauki PWr*

ROZMAITOŚCI Z KBN

• 22 października 2001 r. prezes Rady Ministrów odwołał ze stanowiska podsekretarza stanu w Komitecie Badań Naukowych panią Małgorzatę Kozłowską.

Jak poinformował minister nauki, przewodniczący KBN prof. Michał Kleiber, pani Małgorzata Kozłowska w okresie najbliższych trzech miesięcy będzie jego nieetatowym doradcą w zakresie spraw związanych z jej dotychczasowym zakresem czynności.

• W kwietniu 2002 roku odbędą się Międzynarodowe Targi Innowacji oraz Forum Innowacji Wschód - Zachód

<http://www.kbn.gov.pl/pub/kbninfo/hitech.html>

• Ukazało się Rozporządzenie Ministra Nauki w sprawie sposobu dokonywania okresowych ocen dorobku naukowego i technicznego pracowników naukowych zatrudnionych w jednostkach badawczo-rozwojowych

http://www.kbn.gov.pl/pub/kbn/docs/jbr_1212.html

• KBN ogłosił konkurs otwarty na realizację szeregu projektów badawczych

<http://www.kbn.gov.pl/pub/kbn/kryteria/oglo241001.html>

• Dostępna jest najnowsza lista polskich czasopism naukowych indeksowanych przez filadelfijski Instytut Informacji Naukowej (ISI) http://www.kbn.gov.pl/finauki98/system/lista_pl/index.html

Zmiany w KBN

Prezes Rady Ministrów Leszek Miller dokonał następujących zmian w składzie Komitetu Badań Naukowych:

1) ze składu Komitetu z dniem 9 listopada 2001 roku zostają odwołani byli ministrowie:

- a) Longin KOMOŁOWSKI (b. Minister Pracy i Polityki Społecznej)
- b) Grzegorz OPALA (b. Minister Zdrowia)
- c) Janusz STEINHOFF (b. Minister Gospodarki)
- d) Edmund WITBRODT (b. Minister Edukacji Narodowej)
- e) Andrzej ZIELIŃSKI (b. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego)

2) w skład Komitetu z dniem 9 listopada 2001 roku zostają powołani ministrowie:

- a) Mariusz ŁAPIŃSKI – Minister Zdrowia
- b) Krystyna ŁYBACKA – Minister Edukacji Narodowej i Sportu
- c) Jacek PIECHOTA – Minister Gospodarki
- d) Marek POL – Minister Infrastruktury
- e) Jerzy SZMAJDZIŃSKI – Minister Obrony Narodowej.

RZECZNIK PRASOWY
Komitetu Badań Naukowych
dr Tadeusz Zaleski

Antoni Sidorowicz
i
Stanisław Jabłonka

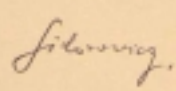
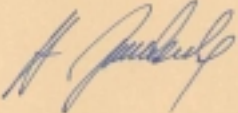
mają przyjemność zaproponować chwilę
oderwania się od obowiązków i

zaprosić na wystawę

„STARE NA NOWO”

Wystawa ma miejsce w holu Gmachu Głównego Politechniki Wrocławskiej w dniach od 19 do 30 listopada 2001 r. Poświęcona jest popularyzacji „fotografii hybrydowej” stanowiącej połączenie technik obrazowania z chemicznym i elektronicznym zapisem obrazów optycznych, na wybranych przykładach uprawianej przez nas fotografii górskiej. Bardziej po górach chadzał pierwszy z nas, bardziej „cyfryzował” i komputerowo obrabiał stare obrazki – przezrocza – drugi.

Serdecznie zapraszamy.

Konferencja Prorektorów ds. Nauczania Polskich Uczelni Technicznych, Wrocław 8-10 listopada 2001

Informatyzacja, akredytacja, integracja europejska

Prorektor ds. Nauczania prof. Jerzy Świątek podsumował dla nas wyniki Konferencji Prorektorów:

Była to już dziesiąta konferencja Prorektorów ds. Nauczania PUT. Tradycyjnie zajmowaliśmy się sprawami, które są wspólne dla uczelni typu technicznego. Jednym z punktów, które poruszono pierwszego dnia, jest problem informatyzacji szkół wyższych. Wiemy, że każda uczelnia ma jakiś system informatyzacji, czasem ma ich nawet wiele. Pewne obszary działalności są z informatyzowane, ale z reguły nie wszystkie. W epoce intensyfikacji działań, rosnącej skali zadań dydaktycznych i naukowych dostrzegamy coraz wyraźniejszą potrzebę opracowania zintegrowanego systemu, który „widziałby” uczelnię jako całość. To skłoniło nas do poddania pod dyskusję tego zadania. Chcieliśmy jako gospodarze spotkania pokazać – na tle przedstawionej przez specjalistów metodologii postępowania – doświadczenia Politechniki Wro-

clawskiej i przedyskutować konkretne wdrożenia. Nasza uczelnia z informatyzowała już pewne fragmenty systemu swego działania, natomiast brak nam spójnej, jednolitej, całościowej koncepcji. To było przedmiotem dyskusji, którą przeprowadzono wraz z firmą IMG pomagającą nam zrealizować ten cel.

W kolejnym punkcie tego dnia wystąpił pan dyrektor T. Popłonkowski z MEN, który przekazał nam bieżące informacje z ministerstwa. Podkreślał konieczność sprawowania ściślejszego nadzoru nad podległymi resortowi jednostkami organizacyjnymi. Prowadzona obecnie w MEN kontrola NIK skłania władze do egzekwowania istotnych ustawowych zapisów.

Na zakończenie tego dnia prof. Matthias Vogt przedstawił ofertę włączenia się w prace istniejącego w Goerlitz Collegium PONTES. Celem tej instytucji jest stworzenie pola działania dla ponadnarodowych grup naukowców i studentów. Wspólna praca takiego mieszanego zespołu przez np. semestr owocowałaby nie tylko rozwiązaniem jakiegoś problemu (dydaktycznego lub naukowego), ale i zbliżeniem środowisk akademickich.

Wymiana poglądów, zapoznanie się z kulturą sąsiadów, stworzenie pewnego zaplecza do przyszłej szerszej współpracy – to korzyści, jakimi niewątpliwie może zaowocować taka inicjatywa, do udziału w której zapraszał wszystkich niemiecki gość. Z dobrym skutkiem wypróbowano już taką formę współpracy w środowisku niemiecko-francuskim i niemiecko-włoskim.

9 listopada był poświęcony pracom Komisji Akredytacyjnej. Dokonano przeglądu wszystkich zgłoszonych wniosków. Postanowiono wdrożyć procedurę akredytacyjną dla 6 kierunków. Polegało to na powołaniu grup ekspertów. Ich zadaniem będzie opracowanie standardów. Kolejnym etapem będzie powołanie zespołów roboczych, które przeanalizują raporty samooceny przygotowywane w tej chwili na naszych uczelniach. Praktycznie wszystkie wydziały Politechniki Wrocławskiej zgłosiły się do akredytacji (wyjątkiem jest chemia, która deklarowała chęć akredytacji wraz z kierunkami uniwersyteckimi, czyli wg standardu UKA). Co ciekawe, nie we wszystkich kierunkach zebrało się po pięć zgłoszeń. Czekamy na dalszych kandydatów. Kolejne, styczniowe posiedzenie KAUT będzie zapewne okazją do wdrożenia procedur wobec kolejnych kierunków.

Stanowisko

Konferencji Prorektorów ds. Kształcenia Polskich Uczelni Technicznych

przyjęte 10 listopada 2001 r. podczas obrad we Wrocławiu.

Organizator Konferencji: Politechnika Wroclawska

Konferencja Prorektorów ds. Kształcenia Polskich Uczelni Technicznych uważa, że niezbędne jest podjęcie w terminie do dnia 20.11.2001 r. przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu decyzji o ustaleniu obowiązującego, nieprzekraczalnego terminu wydania świadectw maturalnych w roku szkolnym 2001/2002 na dzień 30 czerwca 2002 r.

Państwowe uczelnie wyższe muszą przygotować zasady rekrutacji na rok akademicki 2002/2003, w tym harmonogram czynności rekrutacyjnych, jako uchwały senatów do końca listopada 2001 r. i przesłać je do MENiS do 7 grudnia 2001 r. (pismo MEN nr DSW. 4-4100/146/01 z dnia 08.10.01) Wydanie świadectw maturalnych po terminie 30 czerwca 2002 r. skomplicuje rekrutację i ograniczy dostęp na studia w roku akademickim 2002/2003.

Za Konferencję Prorektorów ds. Kształcenia
Polskich Uczelni Technicznych

Alicja Konczakowska
Przewodnicząca Konferencji

Stanowisko

Konferencji Prorektorów ds. Kształcenia Polskich Uczelni Technicznych

przyjęte 10 listopada 2001 r. podczas obrad we Wrocławiu.

Organizator Konferencji: Politechnika Wroclawska

Prorektorzy polskich uczelni technicznych wyrażają głęboki niepokój deprecjacją matematyki na egzaminie maturalnym.

Zgodnie z Rozporządzeniem MENiS z dnia 6 listopada 2001 r. znalazła się ona w grupie przedmiotów wybieralnych na niczym nieuzasadnionej, odległej pozycji. Katastrofalny stan przygotowania absolwentów szkół średnich w zakresie przedmiotów matematyczno-fizycznych zmusza szkoły wyższe do wprowadzania dodatkowych zajęć uzupełniających. Zły stan przygotowania młodzieży w zakresie matematyki stawia pod znakiem zapytania ich aktywny udział w budowie nowoczesnego społeczeństwa wiedzy w XXI wieku. Postulujemy przywrócenie obowiązku zdawania egzaminu maturalnego z matematyki.

Za Konferencję Prorektorów ds. Kształcenia
Polskich Uczelni Technicznych

Alicja Konczakowska
Przewodnicząca Konferencji

W skład zespołów ekspertów weszli pani prof. Elżbieta Trocka-Leszczyńska (kierunek: *architektura*), prof. Jan Koch (*automatyka i robotyka*), prof. Bogdan Miedziński (*elektrotechnika*), prof. Adam Grzech (*elektronika i telekomunikacja*).

Zatem do gremium 42 osób (gdzie jest to sześć siedmioosobowych zespołów) weszły cztery osoby z PWr. Oczywiście kolejne osoby wejdą w skład zespołów roboczych. Dzień minął na licznych głosowaniach, co było męczące, ale w sumie znacznie posunięto się w pracach.

Trzeci dzień przeznaczono na dyskusję nad stanem prac służących wdrożeniu Karty Bolońskiej. Dotyczy ona wspólnej europejskiej platformy edukacyjnej i platformy badań naukowych. Są pewne zamierzenia, by zrealizować, czy też przybliżyć ten cel. W obszarze dydaktyki chodzi głównie o osiągnięcie uznawalności wzajemnej dyplomów, by nasz absolwent mógł być bardziej mobilny. Mobilności w czasie studiów służyć ma z kolei wdrożenie systemu punktowego, zapewnienie porównywalnych stopni edukacyjnych

(dwustopniowy system edukacji: poziom inżynierski/licencjat oraz magisterski, których uzupełnieniem mogą być studia doktoranckie). Ten system nie został jeszcze wprowadzony powszechnie. Kolejny element to akredytacja. Powinna być na poziomie europejskim. Na szczeblu krajowym dopracowaliśmy się już mechanizmu akredytacji państwowej, ale ważne jest, by stosowany system był skorelowany z modelami wprowadzanymi w Europie. Karta Bolońska wytycza nam długofalowy, strategiczny cel działania. Dążymy do niego dokonując kolejnych kroków. Chyba pierwszym z nich jest wprowadzenie systemu punktowego. Okazuje się, że praktycznie wszystkie szkoły wyższe przyjęły go. Niektóre zdążyły go już wprowadzić wcześniej, inne dopiero zaczęły się nim posługiwać, ale stało się to już standardem.

Inne zadanie związane z wprowadzaniem Karty Bolońskiej, czyli dwustopniowy system edukacji, nie jest jeszcze powszechnie przyjęty, gdyż spodziewamy się, że niewielu kandydatów zgłosiłoby się na nasze uczelnie, gdybyśmy oferowali tylko pierwszy stopień

Dokończenie na stronie 16

Wykaz Grup Ekspertów KAUT dla poszczególnych kierunków

Kierunek: Architektura

1. prof. dr hab. inż. arch. **Wacław Seruga** – Politechnika Krakowska (przewodniczący)
2. prof. dr hab. inż. arch. **Nina Juzwa** – Politechnika Śląska
3. prof. dr inż. arch. **Wiesław Anders** – Politechnika Gdańska
4. prof. nzw. dr hab. inż. arch. **Elżbieta Trocka-Leszczyńska** – Politechnika Wrocławska
5. prof. zw. dr hab. inż. arch. **Stefan Wrona** – Politechnika Warszawska
6. mgr inż. **Bogdan Kaczmarzyk** – Dyrektor Biura Projektów we Wrocławiu
7. mgr inż. arch. **Tomasz Taczewski** – Biuro Architektoniczne „Taczewski” w Katowicach

Kierunek: Automatyka i Robotyka

1. prof. dr hab. inż. **Krzysztof Kozłowski** – Politechnika Poznańska /przewodniczący/
2. dr hab. inż. **Andrzej Balawender**, prof. nadzw. PG – Politechnika Gdańska
3. prof. zw. dr hab. inż. **Tadeusz Kaczorek** – Politechnika Warszawska
4. prof. dr hab. inż. **Tadeusz Uhl** – Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
5. mgr inż. **Antoni Zbudniewek** – V-ce Prezes Zarządu ABB EL T A, Łódź
6. prof. dr hab. inż. **Józef Lisowski** – Wyższa Szkoła Morska w Gdyni
7. prof. zw. dr hab. inż. **Jan Koch** – Politechnika Wrocławska

Kierunek: Elektronika i Telekomunikacja

1. prof. dr hab. inż. **Krzysztof Wesolowski** – Politechnika Poznańska (przewodniczący)
2. prof. nzw. dr hab. **Bogdan Majkusiak** – Politechnika Warszawska
3. prof. nzw. dr hab. **Andrzej Pach** – Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
4. dr hab. inż. **Jerzy Jakubiec**, prof. nadzw. PŚ – Politechnika Śląska
5. dr **Edward Sędek** – Przemysłowy Instytut Telekomunikacji, Warszawa
6. płk prof. dr hab. inż. **Radosław Trębiński** – Wojskowa Akademia Techniczna

7. dr hab. inż. **Zdzisław Drzycimski** – Akademia Techniczno-Rolnicza w Bydgoszczy

Kierunek: Elektrotechnika

1. prof. dr hab. inż. **Tadeusz Glinka** – Politechnika Śląska (przewodniczący)
2. prof. dr hab. inż. **Kazimierz Mikołajuk** – Politechnika Warszawska
3. prof. dr hab. **Bogdan Miedziński** – Politechnika Wrocławska
4. prof. dr hab. **Józef Lorenc** – Politechnika Poznańska
5. dr inż. **Henryk Majchrzak** – Z-a Dyrektora ds. Technicznych Elektrowni Opole S.A., Brzezie k/Opola
6. dr hab. **Jan Anuszczyk**, prof. nadzw. PŁ – Politechnika Łódzka
7. prof. dr hab. inż. **Michał Szyper** – Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

Kierunek: Informatyka

1. prof. nzw. dr hab. **Bohdan Macukow** – Politechnika Warszawska (przewodniczący)
2. dr hab. **Zbigniew Odrowąż** – Softman S.A.
3. prof. dr hab. **Leszek Rutkowski** – Politechnika Częstochowska
4. prof. dr hab. **Dominik Sankowski** – Politechnika Łódzka
5. dr hab. inż. **Ryszard Rojek**, pro f. nadzw. PO – Politechnika Opolska
6. dr hab. inż. **Adam Grzech**, pro f. nadzw. PWr. – Politechnika Wrocławska
7. płk dr hab. inż. **Andrzej Najgebauer** – Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie

Kierunek: Mechanika i Budowa Maszyn

1. prof. dr hab. inż. **Marian Dudziak** – Politechnika Poznańska (przewodniczący)
2. pro f. dr hab. inż. **Wojciech Cholewa** – Politechnika Śląska
3. pro f. dr hab. inż. **Stanisław Michałowski** – Politechnika Krakowska
4. prof. dr hab. inż. **Wit Grzesiak** – Politechnika Opolska
5. mgr inż. **Jan Barcentowicz** – Instytut Obróbki Skrawaniem, Kraków
6. prof. dr hab. inż. **Feliks Stachowicz** – Politechnika Rzeszowska
7. mgr inż. **Jerzy Thamm** – Rafako

Dokończenie ze strony 15

kształcenia. Nasze uczelnie oferują jednolity system magistersko-inżynierski i bardzo często ci, którzy gdzie indziej ukończyli studia I stopnia, zgłaszają się do nas w celu odbycia uzupełniających studiów magisterskich (usm). Większość uczelni oferuje system dwustopniowy, ale najczęściej zarówno ten pierwszy, jak drugi stopień to studia zaoczne lub wieczorowe, a więc płatne. Niektóre uczelnie, np. Politechnika Śląska, wyraźnie wprowadziły odrębne dwa stopnie studiów dziennych. Niektóre nasze wydziały też zastosowały ten system. Tu widać potrzebę wprowadzenia przez uczelnie autonomiczne dziennych usm. To pozwoli w trybie dziennym kontynuować naukę po uzyskaniu dyplomu inżynierskiego (lub licencjatu). Proces Boloński powinien zostać zakończony do 2010 roku, ale te małe kroczki są ważne. Dopiero wtedy dadzą nam pewną całość.

Pewnym świadectwem wdrażania Karty Bolońskiej jest wydanie przez uczelnię dyplomu (lub jego odpisu) w obcym języku. Student Politechniki Wrocławskiej może dostać taki odpis po angielsku lub niemiecku. Chcielibyśmy podzielić się z kolegami tym doświadczeniem.

Obecnie trwają prace nad stworzeniem suplementu do dyplomu. Ma to być obszerniejszy dokument, który wyjaśnia charakter kształcenia przez daną uczelnię na tle innych placówek krajowych, określa profil studiów, wymienia poszczególne przedmioty, związany z tym poziom wymagań itd. Zawarte tam informacje mogą być bardzo przydatne pracodawcom naszych absolwentów – zarówno w kraju, jak za granicą.

Przyjęto dwa stanowiska Konferencji Prorektorów. Jedno dotyczy potrzeby wyjaśnienia formalnych aspektów matury. Chodzi o

Większość uczelni technicznych na szczęście podtrzymała te zasady rekrutacji, które opracowano w maju czy kwietniu. Zmian muszą dokonać te uczelnie, które dokonywały rekrutacji na podstawie egzaminów. Zamierzały zastąpić ich wyniki nową maturą, czyli egzaminem zewnętrznym. Jego brak sprawia, że wróca teraz do egzaminów kwalifikujących na studia. Ci, którzy bazowali na konkursie wyników maturalnych (jak PWR), mają łatwiejszą sytuację. Te uczelnie i tak liczyły się z koniecznością uwzględniania zgłoszeń kandydatów ze „starymi” maturami. Choć nowy egzamin maturalny jest lepszą metodą pomiaru predyspozycji, to przyjęty przez Senat PWR system przeliczenia oceny starego typu na ocenę nowego typu powinno rozwiązać niepokój kandydata. Może on zawsze przejąć inicjatywę przystępując do dobrowolnego egzaminu umożliwiającego mu uzyskanie wyższej oceny niż ta ze świadectwa, a tym samym zwiększenie szans na dostanie się na wybrany kierunek studiów. Wśród uczestników konferencji podkreślano jednak, że niezbędnym warunkiem powodzenia takiej podwójnej rekrutacji (tzn. honorującej świadectwa maturalne obu typów) jest dotrzymanie terminów wydawania świadectw. Chcemy wiedzieć, że maturzysta rzeczywiście otrzyma świadectwo w terminie do 30 czerwca, a nie, że – jak napisano w dokumencie ministerialnym – egzamin *powinien być zakończony*. To nie jest wystarczająca deklaracja.

Drugi, znacznie szerzej dyskutowany problem, dotyczył matematyki w szkole średniej. Stwierdzono wyraźnie, że jest to przedmiot lekceważony, choć stanowi o pewnego rodzaju język ludzi z wykształceniem technicznym. Dlatego zmniejszenie wymagań wobec maturzystów w tej dziedzinie może przynieść złe skutki.

Taki pogląd odzwierciedla się w stanowisku Konferencji Prorektorów, którzy uważają, że przedmiot ten nie powinien być traktowany jako jeden z wielu – np. na równi z interesującą skądinąd nauką o tańcu. □

Cytat

Czy kolejna decyzja minister Krystyny Łybackiej, tym razem o możliwości zdawania nowej matury przy obowiązujących egzaminach dojrzałości na starych zasadach, porządkuje, czy robi bałagan w polskiej edukacji?

Prof. Andrzej Wiszniewski, b. szef Komitetu Badań Naukowych:

Są to decyzje skandaliczne, szkodliwe dla polskiej edukacji i kierowane wyłącznie motywami politycznymi. Współczuję zdezorientowanym nauczycielom i polskiej młodzieży, której funduje się dodatkowe egzaminy, które funduje się dodatkowe egzaminy. Politechnika Wroclawska od dawna przyjmuje na wiele kierunków bez egzaminów i podnoszą się głosy o nierównomiernych ocenach na świadectwach z poszczególnych szkół. Nowa matura z komisją niezależną od szkoły miała to wszystko zobiektywizować. 95 procent dobrych, państwowych uczelni zgodziło się na nową maturę. Pani minister z SLD podejmuje złą decyzję wprowadzając zamieszanie, które źle zrobi polskiej oświacie.

(„Słowo Polskie”, 27-28.10.2001 r.)

to, by młodzi ludzie, którzy muszą teraz szybko deklarować, w jakim systemie chcą zdawać egzamin dojrzałości, mieli pewność, że dotrzymane zostaną terminy wydania świadectw maturalnych w sposób, który zapewni im przyjęcie na uczelnię.

Wkrótce sześć akredytowanych kierunków

Podczas posiedzenia plenarnego Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych (9 listopada) zwróciliśmy się do przewodniczącej KAUT prof. Alicji Konczakowskiej z pytaniem o stan prac KAUT nad akredytacją kierunków.

– **Jak przebiegają przygotowania do wdrożenia systemu akredytacji?**

– Komisja Akredytacyjna Uczelni Technicznych została powołana 17 lutego 2001 r. przez Konferencję Rektorów Polskich Uczelni Technicznych. Swoją działalność zaczęła od przygotowania wszystkich dokumentów akredytacyjnych. Na pierwszym posiedzeniu Komisji, które odbyło się 14 maja w Warszawie, przyjęto zestaw dokumentów wymaganych przy akredytacji kierunku. Ogłoszono, że do 22 października br. można zgłaszać kierunki do akredytacji.

Wnioski o wszczęcie procedury akredytacyjnej należało kierować do biura KAUT, które mieści się w AGH, w Krakowie. Do końca października wpłynęło około 60 zgłoszeń z poszczególnych jednostek. Zgodnie z założeniami możemy uruchomić procedurę akredytacyjną tych kierunków, które zostały zgłoszone przez co najmniej pięć jednostek. Są to kierunki: *automatyka i robotyka, architektura i urbanistyka, informatyka, mechanika i budowa ma-*

szyn oraz *elektrotechnika*. Po analizie wniosków, które wpłynęły w ostatniej chwili, będziemy również rozpatrywać wnioski z kierunku *elektronika i telekomunikacja*.

Planujemy, że obecnie komisja zapozna się z wszystkimi dokumentami przysłanymi przez poszczególne jednostki uczelni. Spośród zgłoszonych ekspertów dla poszczególnych kierunków wybierzemy zespoły liczące 7 osób, tj. Grupy Ekspertów. Zespoły Oceniające zostaną wybrane na następnym posiedzeniu plenarnym za dwa miesiące. Skład Zespołów Oceniających będzie więc już decyzją dalszą.

Dzisiaj dyskutujemy tylko nad powołaniem ekspertów do Grup Ekspertów, którzy w ciągu dwóch miesięcy muszą ustalić standardy akredytacji dla danego kierunku. Ustalimy też, co zrobić ze zgłoszonymi kierunkami, których jest w kraju za mało, by kiedykolwiek liczba ich zgłoszeń doszła do pięciu.

Na przykład włókiennictwo jako kierunek studiów jest prawdopodobnie jedynie na Politechnice Łódzkiej.

– *To chyba także stwarza kłopot przy powoływaniu ekspertów, bo – jak sądzę – eksperci nie powinni pochodzić z ocenianej jednostki.*

– Zasada jest taka, że każda uczelnia zgłasza ekspertów: dwóch z własnej uczelni, trzech z innych uczelni oraz dwóch z tzw. grupy pracodawców, czyli z przemysłu. Ekspert może zostać zgłoszony przez jedną uczelnię jako własny, a przez inną – jako zewnętrzny. Takie wielokrotne zgłoszenie danej osoby z pewnością świadczy, że jest ona rzeczywiście ekspertem uznawanym przez środowisko danego kierunku.

– *A co się dzieje, jeśli środowisko specjalistów jest tak nieliczne, jak np. wspomnianych włókienników?*

– Trzeba będzie powołać ekspertów spośród kandydatów zgłoszonych przez to środowisko.

– *A czy można powołać kogoś z zagranicy?*

– Sądzę, że tak, jeśli znajdzie się specjalista z zagranicy, który zgodzi się pełnić rolę eksperta. Komisja płaci za pracę eksperta, ale nie dla każdego nasze stawki będą atrakcyjne. Rolą jednostki, która proponuje taką kandydaturę, powinno być uzyskanie zgody takiego eksperta na udział w pracach.

– *Jak długa może być procedura akredytacyjna?*

– To jest ściśle określone. Zespół ekspertów ma dwa miesiące na przygotowanie standardów. W tym czasie uczelnie wysyłają swoje raporty samooceny. Następnie odbywa się posiedzenie plenarne komisji akredytacyjnej, na którym Komisja zatwierdza standardy zgłoszone przez Grupę Ekspertów. Komisja może zgodzić się z przedstawionymi propozycjami ekspertów albo modyfikuje je. W ciągu kolejnych dwóch lub trzech miesięcy Zespoły Oceniające wyjeżdżają do jednostek zgłoszonych do akredytacji, by sprawdzić, czy rzeczywiście to, co zgłoszono w raportach samooceny, zgadza się ze standardami i czy można przyjąć, że wszystkie dane, które uczelnia przysłała, są prawdziwe. Może być i tak, że pod jakimś względem uczelnia okaże się jeszcze lepsza, niż deklarowała, a niewystarczająco pochwaliła się. W sumie ta procedura może potrwać od 4 miesięcy do pół roku.

Planujemy, że za dwa miesiące członkowie KAUT spotykają się, żeby przyjąć standardy opracowywane przez Grupy Ekspertów. Na tym samym posiedzeniu plenarnym w styczniu planujemy wszczęcie procedury akredytacyjnej dla następnych kierunków.

– *Dziękuję Pani za rozmowę.*

Rozmawiała Maria Kisza

W Warszawie: Festiwal Nauki powiązany z prezentacjami Discovery Channel

Discovery Channel, najpopularniejszy telewizyjny kanał dokumentalny w Polsce, Generalny Sponsor tegorocznej, piątej edycji warszawskiego Festiwalu Nauki zorganizował w związku z warszawskim V Festiwalem Nauki specjalny blok programów o tematyce naukowej *Blżej Przyszłości* skierowany wyłącznie do polskich widzów.

W dniach 24-28 września br. pomiędzy godz. 21:00 a 23:00 na Discovery Channel nadawano filmy nawiązujące tematyką do Festiwalu Nauki i opatrzone komentarzem polskich naukowców oraz specjalistów. Wśród poruszanych tematów znalazły się najnowsze osiągnięcia medycyny, technologie przyszłości oraz podbój kosmosu. Widzowie poznali opinie między innymi: pisarza i filozofa Stanisława Lema, profesora Zbigniewa Kłosa z Centrum Badań Kosmicznych PAN, generała Mirosława Hermaszewskiego – pierwszego i jedynego polskiego kosmonauty, Karola Sabatha z Instytutu Paleobiologii PAN, pisarza i publicysty Marka Oramusa, dr Małgorzaty Załogi, Tomasza Tasiemskiego, Marcina Hyły – koordynatora krajowego projektu „Miasta dla rowerów” oraz Jadwigi Ingot – finalistki konkursu „We wnętrzu stacji kosmicznej” zorganizowanego w Polsce przez Discovery Channel.

„Dobrze się stało, że w kanale Discovery Channel pojawiają się materiały powstające w Polsce. Miejmy nadzieję, że zwiastuje to szersze uwzględnianie naszej rodzimej problematyki i dorobku polskich badaczy” – powiedział Karol Sabath z Instytutu Paleobiologii PAN.

„Specjalny blok naukowy *Blżej Przyszłości* skierowany wyłącznie do polskich widzów to pierwsza tego typu inicjatywa Discovery Channel. Podobnie jak ponowny sponsoring Festiwalu Nauki odzwierciedla ona naszą misję popularyzacji nauki. Mamy również nadzieję na nawiązanie współpracy z polskimi producentami filmów popularno-naukowych.” – powiedziała Karin Heijink, szef działu marketingu Discovery Channel.

Tegoroczny warszawski Festiwal Nauki zawierał ponadto serię wykładów „Pod patronatem Discovery Channel” stanowiących rozwinięcie materiału przedstawionego w ramach bloku *Blżej Przyszłości*.

Spotkania festiwalowe, których było w sumie 384, odbywały się w dni powszednie, soboty i niedziele. W Festiwalu wzięły udział uczelnie państwowe, większość instytucji naukowych Polskiej Akademii Nauk, muzea, a także liczne organizacje społeczne.

Discovery Channel przyciąga widzów szeroką gamą programów o świecie.

W Europie pojawił się na ekranach w 1989 roku. Obecnie możemy go oglądać w ponad 28 milionach domów w Europie, na Bliskim Wschodzie i Afryce, w 20 wersjach językowych. Widzowie tego najpopularniejszego na świecie kanału dokumentalnego mają możliwość zapoznania się z zagadnieniami z dziedziny nauki i techniki, przyrody oraz historii. W Polsce kanały Discovery Networks Europe są odbierane w 7,5 milionach domów.

Discovery Networks Europe (DNE) obsługuje kanały: Discovery Channel Europe, Animal Planet, Discovery Home and Leisure, Discovery Travel and Adventure, Discovery Civilisation, Discovery Sci-Trek, Discovery Kids, Discovery Wings oraz Discovery Health. Ponadto, Discovery + 1, Home & Leisure +1 oraz Animal Planet +1, w wersjach przesuniętych w czasie, dostępne są także w Wielkiej Brytanii.

Święto Nauki

Tegoroczne Święto Nauki objęło dwa dni.

14 listopada to przede wszystkim uroczystości w auli PWr, podczas których JM Rektor prof. Andrzej Mulał wygłosił interesujące przemówienie nawiązujące do misji uczelni (zamieszczamy je odrębnie).

Nadano doktorat honoris causa zasłużonemu dla naszej uczelni prof. Kurtowi Feserowi ze Stuttgartu.

Promotor doktoratu prof. Janusz Szafran przedstawił prof. Fesera

jako „wybitnego uczonego niemieckiego, znany na świecie autorytet w dziedzinie elektrotechniki i człowieka od wielu lat budującego mosty między nauką niemiecką a polską”. Zaś on sam w interesującym wystąpieniu (tekst również zamieszczamy) objawił słuchaczom swoje głębokie przekonanie o podstawowej roli badań doświadczalnych. Zacytował „najślawniejszego burmistrza Magdeburga” Ottona von Guericke, że „naukowiec, który polega wyłącznie na swoich pomysłach i odrzuca praktyczne eksperymenty, nie wnosi żadnego ważnego wkładu w zrozumienie natury świata”.

W tym roku Medale PWr nadane zostały przez Senat PWr prof. Tadeuszowi Porębskiemu i prof. Janowi Kochowi. (Do byłego rektora, ze względu na poważną chorobę, udała się specjalna delegacja na jego 70-lecie. Teraz uroczystość powtórzono to nadanie – pośmiertnie.) Odczytano życiorysy i listy osiągnięć odznaczonych, a następnie JM Rektor zaprosił do głosu prof. Kocha, który podzię-

kował za wyróżnienie podkreślając zwłaszcza rolę profesora Mulał w jej przyznaniu.

Następnie odbyły się promocje doktorów habilitowanych, wręczono liczne odznaczenia (listę odznaczonych zamieszczamy na dalszych stronach).

Wieczorem w auli PWr odbył się koncert „Tańce świata” w wykonaniu orkiestry kameralnej „Leopoldinum” pod dyr. Michała Nestorowicza i z udziałem solisty Wojciecha Mrozka.

15 listopada był dniem spotkań środowiskowych.

Tradycyjnie już Mszy św. z okazji Święta Nauki Wrocławskiej przewodniczył JE ks. Henryk kardynał Gulbinowicz. Kazanie wygłosił prof. Andrzej Wiszniewski, który rozważał sens pojęcia „wiedza”. Samo kolekcjonowanie informacji nie czyni uczzonego, gdyż na wiedzę składają się informacje i ich kontekst.

Badacz musi osiągnąć przekonanie o prawdziwości twierdzenia za pomocą właściwych metod.

Zdaniem prof. Wiszniewskiego błędem jest twierdzenie, że źród-

dłem nieszczęść ludzkich jest brak wiedzy, gdyż ponad wiedzą stoi mądrość, czyli umiejętność rozróżniania między dobrem i złem.

Po Mszy św. odbyła się uroczystość złożenia kwiatów pod pomnikiem profesorów lwowskich. Przewodniczący Kolegium Rek-

torów i rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Romuald Gelles krótko wspominał tragedię uczonych lwowskich. Podkreślił, że wrocławscy naukowcy czerpią z tradycji lwowskich, a na wrocławskich uczelniach kształcą się coraz więcej młodzieży mimo ograniczeń finansowych polskiej nauki.

Złożono również kwiaty pod tablicą przy ul. Sądowej upamiętniającą krakowskich profesorów więzionych we Wrocławiu w 1939 r.

O godz. 17 odbyło się otwarte posiedzenie Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola, podczas którego wręczono nagrody Kolegium Rektorów za integrację środowiska.

Nagroda dla PRO HOMINE

Kolegium Rektorów Wyższych Uczelni Wrocławia i Opola w tym roku przyznało nagrodę „za integrację wrocławskiego środowiska akademickiego” członkom zespołu międzyuczelnianej fundacji na rzecz emerytów i osób niepełnosprawnych PRO HOMINE. W dniu Święta Nauki, 15 listopada w Auli Leopoldyńskiej zostali uhonorowani: prezes Fundacji **prof. Otton Dąbrowski**, przewodniczący Rady Fundacji **prof. Henryk Hawrylak**, **mgr inż. Cecylia Biegańska** i **mgr inż. Anna Szczepanik**. (Prezentujemy ich na okładce „Pryzmatu” na tle powstałego ich staraniem domu.)

Laudację wygłosił JM Rektor Politechniki Wrocławskiej prof. Andrzej Mulak. Przypomniał, że idea zbudowania ośrodka dla seniorów wyższych uczelni Wrocławia zrodziła się w 1993 roku w Kole Emerytów NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej. Próbę realizacji tego pomysłu podjęły trzy pracownice Wydziału Chemicznego naszej uczelni, a rektorzy i związki zawodowe udzieliли im kredytu zaufania. W styczniu 1994 r. powołano Wrocławską Międzyuczelnianą Fundację PRO HOMINE o następującej strukturze organizacyjnej:

- Zgromadzenie Fundatorów, w skład którego weszli jako osoby prawne rektorzy: Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Wrocławskiego, Akademii Rolniczej, Akademii Medycznej, Akademii Ekonomicznej, Akademii Wychowania Fizycznego oraz przedstawiciele NSZZ „Solidarność” tych uczelni, a także Akademii Sztuk Pięknych i ZNP Akademii Rolniczej;

- Rada Fundacji skupiająca przedstawicieli uczelni, z przewodniczącym prof. Henrykiem Hawrylakiem;

- Zarząd Fundacji, którego skład wprawdzie zmieniał się w czasie, ale od chwili rejestracji funkcję prezesa pełni nieprzerwanie prof. Otton Dąbrowski;

- Komisja Rewizyjna, której przewodniczącym był przez wiele lat prof. Walenty Ostasiewicz, a obecnie jest prof. Jerzy Kowalski.

W 1996 r. Akademia Rolnicza i Politechnika Wrocławska ofiarowały pod budowę ośrodka działkę budowlaną przy ul. Olszewskiego 23. W tym samym roku, aby uzyskać kredyt z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego, utworzono Spółdzielnię Mieszkanio-wą „Wrzos”. Budowę rozpoczęto w kwietniu 1998 roku i po poko-

naniu wielu trudności organizacyjnych i finansowych zakończono ją na początku roku 2000. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 33 mln zł. Uroczyste otwarcie obiektu i jego poświęcenie przez JE ks. kardynała Henryka Gulbinowicza odbyło się 15 listopada 2000 roku.

Mieszczą się tam: 152 mieszkania, gabinety lekarskie, apteka, stołówka, klub. Prowadzone są prace nad uruchomieniem centrum rehabilitacji.

Prof. A. Mulak podkreślił, że te cztery osoby, które mogły korzystać z zasłużonego odpoczynku, dokonały wielkiego dzieła. „Są to nasi *zwyczajni – niezwyčajni*, ludzie o otwartym sercu, wyobraźni, wielkiej woli działania. I za to im dzisiaj dziękujemy.”

W imieniu nagrodzonych wystąpił prof. Otton Dąbrowski. Wyraził wdzięczność za wyróżnienie, podziękował rektorom za życzliwość i pomoc, bez których realizacja ich dzieła byłaby niemożliwa. Zaprosił do odwiedzenia ośrodka i wyraził nadzieję, że jego mieszkańcom będzie się żyło w nim spokojnie i przyjaźnie. □

Przemówienie JM Rektora PWr z okazji Święta Nauki

(14 listopada 2001)

Eminencjo Księżę Kardynale,
Panie Wojewodo,
Panie Marszałku,
Magnificencje,
Wszyscy drodzy goście,
Pracownicy Politechniki Wrocławskiej i jej rektorzy,
Młodzieży akademicka!

Witam wszystkich serdecznie na uroczystości Święta Nauki Wrocławskiej, Święta Politechniki Wrocławskiej w wigilię 56. rocznicy wygłoszenia pierwszego wykładu na naszej uczelni.

Zgodnie z tradycją urzędujący rektor powinien od czasu do czasu, przy okazji takich uroczystych spotkań jak dzisiejsze, przedstawić raport o stanie uczelni (przynajmniej o części spraw).

Zaczęliśmy ostatni rok bieżącej kadencji. Wydaje się celowym zajęcie się okresem ostatnich pięciu lat kalendarzowych, tzn. lat 1996-2000. To trudne lata, lata wielu wyzwań stających przed uczelnią. W szczególności chciałbym odnieść sytuację Politechniki Wrocławskiej do ogólnej sytuacji szkolnictwa wyższego w kraju, porównując także Politechnikę Wrocławską z innymi uczelniami polskimi.

Zacznę jednak od cytatu z dokumentu formułującego misję naszej uczelni: „*Powstała w roku 1945 Politechnika Wrocławska jest uczelnią sięgającą swymi korzeniami do Politechniki Lwowskiej, której naukowcy po zakończeniu II wojny światowej przynieśli do Wrocławia swoją wiedzę, tradycję i etos. Jest też dziedziczką materialnego dorobku Technische Hochschule Breslau, w której murach zaczęła i kontynuuje swoją działalność.*

Misją Politechniki Wrocławskiej jest:

- kształcenie na wszystkich poziomach akademickich,
- rozwój nauki, techniki i kultury,
- służba dla środowiska naukowego, dla społeczności regionu i kraju.

Misję tę wypełnia uczelnia w pierwszym rzędzie przez kształcenie studentów oraz wszelkie formy kształcenia ustawicznego. Przy czym zgodnie z europejską zasadą, że kształcenie akademickie nie może być oderwane od uprawiania nauki, Politechnika rozwija badania naukowe. Czyni to zarówno dla zapewnienia niezbędnego poziomu nauczania, jak też dla powiększenia wiedzy, dla postępu cywilizacji, dla zapewnienia rozwoju intelektualnego i gospodarczego Polski.”

Dokończenie na stronie 20

Fot. Maciej Śmiałowski

Tekst ten, napisany sześć lat temu, wymaga dziś pewnego uzupełnienia. Myślę o kontekście europejskim, o energicznie rozwijającym się procesie bolońskim, zakładającym do roku 2010 zbudowanie w Europie jednolitej przestrzeni wyższej edukacji i badań naukowych.

Proces boloński zakłada:

- ujednoczenie stopni naukowych,
- uporządkowanie programów studiów poprzez punkty kredytowe,
- istotne zwiększenie mobilności nauczycieli akademickich i studentów,
- budowę wspólnych, międzynarodowych instytucji edukacyjnych i naukowych.

Misję realizują żywi ludzie: nauczyciele akademicy, wspierający ich pracownicy techniczni i administracyjni, doktoranci i w największej liczbie studenci.

Ogólna liczba pracowników Politechniki Wrocławskiej w ostatnich 20 latach zmalała z 7.000 do 4.000. Oznacza to, że średnio, w tym okresie, zniknął bezpowrotnie jeden etat na dwa dni. W okresie ostatnich pięciu lat proces ten uległ spowolnieniu – liczba etatów zmalała o 300, co daje zanik jednego etatu na tydzień.

Ciągły spadek zatrudnienia wiąże się z realizowanym na uczelni programem racjonalizacji zatrudnienia m.in. poprzez prywatyzację wielu agend. Proces ten przebiega bardzo podobnie na wielu uczelniach, co świadczyłoby o jego głębokim, obiektywnym uwarunkowaniu. O chęci racjonalizacji zatrudnienia świadczy także wzrost o 60% w ciągu pięciu lat ilości osób niepełnozatrudnionych.

Nauczycieli akademickich Politechnika Wrocławska ma 1.850 i liczba ta od wielu lat waha się tylko o $\pm 1\%$.

Stosunek liczby pracowników pomocniczych do liczby nauczycieli akademickich wynosi obecnie 1,12 (na AGH 1,10) przy średniej na uczelniach technicznych 0,97. Komentarz do tej sytuacji byłby taki: PWR i AGH należą do uczelni posiadających zwiększoną liczbę laboratoriów technologicznych, do prowadzenia których trzeba większej kadry technicznej. Taka specyfika uczelni to ich ważny atut.

O randze uczelni świadczy wiele parametrów. Do najważniejszych należy liczba profesorów tytularnych. Osiągnięcie liczby 60 profesorów tytularnych pozwala uczelni na przejście do elitarnego klubu uczelni autonomicznych (40/96). Pięć lat temu uczelnia nasza miała 128 profesorów tytularnych, obecnie 133 (licząc w pełnych etatach).

Nasz profesor tytularny ma średnio 62 lata. Dla porównania: profesor bez tytułu – 55 lat, adiunkt – 49 lat, asystent – 32 lata. Średnie wieku utrzymują się od wielu lat – nie przegrywamy z czasem, ale i nie wygrywamy. Łatwo rzucić hasło: odmłodzić kadrę naukową, o wiele trudniej zrealizować. Trzeba by zmienić cały model kariery naukowej. A to wymaga zmian prawnych, nawet obyczajowych, nie mówiąc o konieczności sfinansowania przez społeczeństwo podwyższonego poziomu badań naukowych.

Przed pięciu laty wyliczyliśmy, że dla utrzymania stałej struktury kadry naukowej Politechniki Wrocławskiej konieczne jest uzyskiwanie rocznie 10 tytułów naukowych, 10 stopni doktora habilitowanego i 20 stopni doktora. A oto wykonanie tego planu (średnio z ostatnich pięciu lat): 9 tytułów naukowych, 16 stopni doktora habilitowanego i 50 stopni doktora. Więc nie jest tak źle, szczególnie gdy chodzi o rozwój kadry najmłodszej.

Podstawową kadrą, gdy chodzi o dydaktykę i badania naukowe, są adiunkci. Jest ich zawsze nieco ponad 1.000, obecnie 1.060.

Wielką wagę przywiązuje nasza uczelnia do studiów doktoranckich. Przed pięciu laty było 350 doktorantów z 210 stypendiami, obecnie 780 doktorantów z 440 stypendiami. Wypłata 440 stypen-

dów doktoranckich (staramy się, żeby nie były zbyt niskie) jest poważnym, ale niezbywalnym obciążeniem uczelni. Od wielu lat w tej sprawie nie uzyskujemy żadnej pomocy zewnętrznej.

W kraju kształceniem doktorantów zajmują się prawie wyłącznie duże uczelnie. 20 największych uczelni kształci ponad 20.000 doktorantów (doktorów w Polsce jest około 60.000). Nasza uczelnia jest w tym gronie.

Zajmijmy się teraz studentami.

Sześć lat temu studiowało na Politechnice Wrocławskiej 17.000 studentów, rok temu 27.000, dzisiaj 34.000, czyli dwa razy tyle co sześć lat temu. To jest oczywiście rekord uczelni. W dawnych czasach liczba studentów wahała się od 7.000 do 14.000. 84% naszych studentów to studenci dzienni, studiujący w sposób najbardziej wartościowy. Zajmujemy pod tym względem pierwsze miejsce w kraju. Oto dane dla innych uczelni: Politechnika Warszawska 81%, Politechnika Śląska 76%, średnia dla uczelni technicznych 70%.

Tak znaczny wzrost liczby studentów charakteryzuje całe szkolnictwo wyższe i wiąże się z zagrożeniem jakości kształcenia. Przeciwdziałać temu zjawisku ma powołanie środowiskowych komisji akredytacyjnych i wprowadzenie przez nowelę ustawy o szkolnictwie wyższym Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Przy powołaniu Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych nasza uczelnia odegrała istotną rolę.

Rosnie także liczba absolwentów. W roku 2000 było ich prawie równo 3.000, tzn. dwa razy więcej niż przed pięciu laty.

Jeszcze o rekrutacji. Tu także należymy do grupy rekordzistów. W tym roku akademickim przyjęliśmy 9.027 studentów, prawie wszystkich na studia dzienne. Przyjęcie tak wielkiej liczby studentów wiąże się z wielkim wysiłkiem uczelni – to górną pułap naszych możliwości.

Do niedawna każda polska uczelnia miała własne zasady rekrutacji. Było to bardzo niedogodne dla kandydatów na studia. Od ponad dwóch lat prowadzone były intensywne prace nad unifikacją zasad rekrutacji o obiektywny, zewnętrzny egzamin, jakim miała być nowa matura. Nasza uczelnia koordynowała te prace w skali krajowej. Rektorzy i Senaty wyższych uczelni jednomyślnie przyjęły zasady nowej rekrutacji, zapisane w tzw. Porozumieniu Krakowskim. Przy próbnym egzaminie maturalnym pracowało 98 ekspertów ze szkół wyższych. Najwyższa Izba Kontroli uznała, że nowa matura może odbyć się w roku 2002.

A jednak po serii nerwowych decyzji MEN w nowym składzie personalnym, w roku 2002 nowa matura pojawi się częściowo, w latach 2003 i 2004 wcale, a w roku 2005 już w całości. To wielkie kłopoty rekrutacyjne dla uczelni, wielkie zakłócenie procesu podnoszenia jakości studiów, a przede wszystkim zamieszanie i większy stres dla maturzystów. Także sprawa, która dla uczelni technicznych nie może być obojętna – odroczenie o trzy lata matematyki na maturze. To nas cofa w stosunku do krajów rozwiniętych. Mamy nadzieję, że sprawy pójdą jeszcze w dobrą stronę.

W krótkim ze swojej natury wystąpieniu nie sposób przedstawić wszystkie parametry jednej z największych uczelni w kraju.

Wychodząc z opisu zasad funkcjonowania uczelni czyli przedstawienia jej misji chciałem podać podstawowe informacje o jej realizatorach – tych, którzy kształcą, tych, którzy są kształceni i tych, którzy proces kształcenia wspierają. Z okazji Święta Politechniki Wrocławskiej, Święta Nauki Wrocławskiej składam im dzisiaj serdeczne podziękowania za pracę i oddanie naszej uczelni oraz serdeczne życzenia wszelkiej pomyślności.

Serdeczne życzenia składam: Rektorom poprzednich kadencji, Doktorom Honorowym Politechniki Wrocławskiej, Seniorom naszej uczelni i drogim szacownym Gościom, dziękując Im za przybycie.

Dziękuję za uwagę □.

Doktor honoris causa PWr Kurt Feser

Kurt Feser urodził się w 1938 r. w Garmisch-Partenkirchen. W 1964 r. ukończył studia na Wydziale Elektrycznym Uniwersytetu w Monachium i podjął pracę w Instytucie Wysokich Napięć tej uczelni. W 1970 r. uzyskał stopień naukowy Doktor-Ingenieur i rozpoczął pracę w firmie Haefely u.Cie. A.G. w Bazylei, będącej producentem wysokonapięciowej aparatury probierczej i pomiarowej na świecie.

Kurt Feser był początkowo kierownikiem działu rozwoju tej firmy, a w 1976 r. objął stanowisko wicedyrektora technicznego, odpowiedzialnego również za siostrzaną firmę American High Voltage Test System w USA. Znacznie przyczynił się do umocnienia pozycji swojej firmy na rynku światowym.

Dorobek naukowy K. Fesera znalazł uznanie Rady Wydziału Elektrycznego Uniwersytetu w Stuttgarcie, która powołała go na stanowisko profesora zwyczajnego tej uczelni i powierzyła mu kierowanie Instytutem Przesyłania Energii i Techniki Wysokich Napięć.

Prof. Kurt Feser prowadzi działalność naukową i dydaktyczną z dziedziny sieci i systemów elektroenergetycznych oraz wysokich napięć, a od 1997 r. również w zakresie kompatybilności elektromagnetycznej. Jego badania naukowe dotyczą zjawisk wysokonapięciowych w układach izolacyjnych, nowych technik pomiarowych w technice wysokich napięć, badań urządzeń elektromagnetycznych, optymalnej pracy systemu elektromagnetycznego. Szczególne osiągnięcia, posiadające elementy pionierskie w skali światowej, uzyskał w projektowaniu i budowie specjalnych dzielników wysokonapięciowych, w opracowaniach nowych, skomputeryzowanych metod pomiarów zjawisk zachodzących w silnych polach elektrycznych, w generowaniu i pomiarach impulsów wysokonapięciowych urządzeń elektroenergetycznych.

Prof. Feser jest autorem lub współautorem ponad 220 publikacji naukowych oraz dwóch książek. Uzyskał członkostwo (fellowship) Amerykańskiego Instytutu Inżynierów Elektryków i Elektroników (IEEE), przewodniczył pracom komitetów i grup roboczych takich m.in. organizacji międzynarodowych, jak Międzynarodowa Komisja Normalizacyjna i Konferencja Wielkich Sieci Elektrycznych. W 1983 r. został wyróżniony nagrodą IEEE, a w 1995 r. za całokształt działalności otrzymał nagrodę CIGRE. Jest członkiem Deutsche Forschungsgemeinschaft, a od 1996 r. doradcą Ministerstwa Nauki.

Jest promotorem 30 rozpraw doktorskich oraz recenzentem licznych rozpraw doktorskich i konkursów profesorskich w Niemczech i za granicą.

Wśród aktywnych kontaktów międzynarodowych prof. Fesera ważną pozycję zajmuje współpraca z nauką polską. Od 15 lat współpracuje z Politechniką Wrocławską. Najważniejsze formy tej współpracy to:

- inspiracja i pomoc w zakresie nowych kierunków badań, jak: techniki impulsowe, kompatybilność elektromagnetyczna, komputeryzacja miernictwa wysokonapięciowego, diagnostyka układów izolacyjnych, energetyka rozproszona,
- promowanie rozwoju naukowego pracowników PWr przez udostępnianie unikalnych narzędzi badawczych będących w dyspozycji instytutu prof. Fesera (staże naukowe pracowników Instytutu Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii oraz Instytutu Energoelektryki),
- współuczestnictwo w międzynarodowych programach badawczych,
- współorganizacja cyklicznych spotkań naukowych, na których wzajemnie prezentowane są postępy aktualnie prowadzonych badań,
- wspólne publikacje.

W uznaniu zasług dla naszej uczelni prof. Kurt Feser został w 1995 r. wyróżniony Medalem PWr.

Senat PWr uchwałą z dnia 20 września 2001 r. nadał mu tytuł doktora honoris causa PWr. □

Prof. Dr. Kurt FESER

Universität Stuttgart

Wysławienie z okazji nadania tytułu Doktora Honoris Causa Politechniki Wrocławskiej

w dniu 14. Listopada 2001

Magnificencjo Panie Rektorze Politechniki Wrocławskiej,
Wysoki Senacie, Szanowne Grono Profesorskie,
Drodzy Goście, Drodzy Przyjaciele.

Wyróżnienie tytułem Doktora Honoris Causa Politechniki Wrocławskiej jest dla mnie bardzo wysokim honorem. Pragnę podziękować bardzo serdecznie wszystkim tym, którzy zaproponowali mnie do tego wysokiego wyróżnienia.

Moje pierwsze kontakty z Polską przypadają na okres lat 70-tych, kiedy pracowałem w przemyśle. Byłem wtedy odpowiedzialny za rozwój techniczny w szwajcarskiej firmie Haefely w Bazylei i brałem udział w dyskusjach oraz realizacji dostaw sprzętu wysokonapięciowego do Polski, do Instytutu Elektrotechniki, a później Instytutu Energetyki w Warszawie. Przy tej okazji wielokrotnie odwiedzałem Warszawę.

Pierwszy kontakt z Politechniką Wrocławską miałem w roku 1985 podczas wizyty Prof. Juchniewicza na Uniwersytecie w Stuttgarcie. Bazując na porozumieniu między oboma naszymi uczelniami zainicjowaliśmy ścisłą współpracę pomiędzy naszymi Instytutami, zainspirowani faktem, że tylko wymiana młodych naukowców może poprawić wzajemne zrozumienie i w ten sposób podnieść naszą wzajemną techniczną i społeczną wiedzę. Jest moim osobistym doświadczeniem, że współpraca naukowa tylko wtedy może być owocna, jeśli odpowiedzialne za nią osoby są nią zainteresowane i widzą w niej twórcze wyzwanie dla młodych naukowców. W międzyczasie odwiedziło nas w Stuttgarcie 38 pracowników naukowych PWr, którzy przebywali w moim instytucie od paru dni do kilku miesięcy. Trzy roczne i wieloletnie pobyty były finansowane przez Fundację Aleksandra von Humbolda i Niemiecką Fundację Nauki DFG. Ta intensywna wymiana naukowa wykazała doskonałą wiedzę fachową pracowników PWr, która była z sukcesem wykorzystana podczas ich pracy na Uniwersytecie w Stuttgarcie. Ukoronowaniem tej współpracy było uzyskanie tytułu naukowego profesora niemieckiego Uniwersytetu przez prof. Styczyńskiego, pracownika PWr, a także stuttgarckiego Uniwersytetu.

Od roku 1986 odwiedziłem Polskę, a szczególnie Politechnikę Wrocławską 12 razy. Oba nasze Instytuty, Instytut Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii PWr oraz mój instytut z Uniwersytetu w Stuttgarcie, zainicjowały cykliczne sympozja naukowe, które odbywają się co dwa lata. Z czasem rozszerzyliśmy to sympozjum o udział naukowców z pokrewnych Instytutów z Poznania i Drezna, a ostatnio dołączył się do tej inicjatywy również uniwersytet z Magdeburga. W tych sympozjach bierze udział zwykle około 40-50 naukowców.

Niezwykle ważne są obok wymiany informacji naukowych również kontakty osobiste. Przypominam sobie z wielką przyjemnością sympatyczne i wesołe śpiewy w domu wypoczynkowym Politechniki Wrocławskiej w Karpaczu podczas jednej z kolacji koleżeńskich. W mojej opinii jest ważne, byśmy my, profesorowie, wspierali tego rodzaju spotkania i prowadzili do zbliżania młodych ludzi. To jest jeden z celów, który osiągnęliśmy w naszej współpracy i jestem z tego dumny.

Albert Einstein powiedział w roku 1948: „Musimy budować duchowe i naukowe pomosty pomiędzy narodami świata”. Obecnie

Dokończenie ze strony 21

globalizacja i liberalizacja rządzą światem i nauką. Nie wolno jednak zapominać pojedynczych osób. To Konfucjusz powiedział „Lepiej jest zapalić jedną świeczkę niż rozpaczać nad ciemnością”. Do dziś współpraca naszych uniwersytetów profituje z wymiany naukowców, chcę jednak zaproponować, byśmy rozszerzyli ją o wymianę studentów pomiędzy naszymi uczelniami, gdyż jestem głęboko przekonany o celowości takiej. Największą barierę stanowi tutaj język wykładowy. W Stuttgarcie prowadzimy wykłady w języku niemieckim, to zmieni się jednak w najbliższej przyszłości. Od tego semestru zaproponowaliśmy – po raz pierwszy – prowadzenie wybranych wykładów tylko w języku angielskim, również dla studentów niemieckich. Niemieckie uniwersytety znajdują się obecnie w fazie przemian i opracowywania nowych programów studiów, np. w zakresie dyscyplin technicznych wychodzimy od sprawdzonego i uznanego systemu uniwersytetów i uczelni inżynierskich, wprowadzając system stopni bachelor i master, aby być w spójności z angielskim systemem, który obowiązuje w większości krajów świata. Dla globalizacji systemów wykładowych jest to bardzo ważny krok. Studenci powinni móc studiować na różnych uniwersytetach i uzyskane punkty kredytowe powinny być ogólnie akceptowane. Ten system wymaga współpracy uniwersytetów i akredytacji studiów technicznych. Jeżeli język angielski będzie powszechnie uznany w przyszłości jako język wykładowy, studenci będą mogli studiować na akredytowanych uniwersytetach bez straty czasu, co jest bardzo ważnym elementem dla ich późniejszej kariery zawodowej w przemyśle. W Niemczech, podobnie jak i w innych krajach Unii Europejskiej, system kształcenia oparty na stopniach bachelor i master będzie wprowadzany w ciągu następnych lat, często obok obowiązujących systemów edukacji.

Atrakcyjność studiów technicznych, np. elektrotechniki, dla młodzieży obniżyła się znacznie w ostatnich latach. W Niemczech studiuje elektrotechnikę obecnie dwa razy mniej młodych ludzi, niż to było przed 10 laty. Wychodząc z tego punktu wierzę, że globalny system edukacji ze wzajemną akceptacją wykładów może pomóc przy wymianie studentów i zwiększyć ich liczbę na kierunkach technicznych. To jest niezbędne, jeśli chcemy podnieść poziom socjalny ludzi, gdyż, między innymi, wyniki twórczej pracy inżynierskiej wpływają na pozytywny rozwój świata.

Proszę, by pozwolili mi Państwo teraz na kilka uwag dotyczących rozwoju i przyszłości mojej specjalności, techniki wysokich napięć. Technika wysokich napięć odpowiedzialna jest za zasilanie ludności naszej planety w energię elektryczną, jak również znajduje zastosowanie w wielu dziedzinach techniki przemysłowej, jak np. pokryciach plazmowych. Ze wzrostem ludności świata niezbędne staje się pytanie nad granicami zasobów tradycyjnych źródeł energii oraz nad aspektami ochrony środowiska związane z ich wykorzystaniem. Dlatego badania nad nowymi źródłami energii są dla świata niezwykle ważne. Techniki informacyjne mogą być pomocne w nowym, optymalnym zastosowaniu i zużyciu energii.

Okolo 20% pierwotnych źródeł energii zużywa się w postaci energii elektrycznej, ale 1/3 ludności naszej planety, tzn. ok. 2 mld ludzi, nie ma dostępu do zasilania elektrycznego. Globalizacja i liberalizacja rynku elektrycznego zmienia cele i zadania zakładów energetycznych i całego przemysłu. Jest to oczywiście również wiążące dla przedsiębiorstw przemysłowych działających w sferze produkcji urządzeń i systemów wysokonapięciowych. O ile wcześniej rozwój techniki i produkcji decydował i wyznaczał przyszłość, o tyle dziś ekonomia i aspekty ochrony środowiska przejmują tę rolę i dominują badania nad trwałością wyrobu, od jego wyprodukowania do końca użytkowania. W nowym tysiącleciu efektywny i właściwie skonstruowany system elektroenergetyczny musi zostać dopasowany do wzrostu populacji ludności.

W przeszłości rozwój systemu elektroenergetycznego kierowany był duchem optymizmu bazującego na oczekiwaniu ciągłego wzrostu napięcia przesyłu. Nie zapominając postępu w zakresie

badania nad ultra wysokimi napięciami nie widzę przyszłości w zwiększaniu napięcia znamionowego systemu elektroenergetycznego. Również wzrost niezawodności działania systemu nie jest konieczny od czasu, jak osiągnęliśmy bardzo wysoką jego dyspozycyjność, która jest w pełni akceptowalna. Mimo ww. wniosków przemysł i rozdział energii elektrycznej stoi ciągle przed wieloma nowymi wyzwaniami. Odbiorcy muszą być zasilani w energię elektryczną niezawodnie, ale przy zapewnieniu akceptowalnych cen, przy czym nie interesują ich rozwiązania techniczne. Problemy ochrony środowiska będą ciągle nabierać na znaczeniu i zakłady energetyczne muszą budować więcej przesyłowych linii podziemnych niż napowietrznych, które to rozwiązania były dominujące w przeszłości. Wierzę również, że przesyłanie energii elektrycznej na napięciu stałym, jak również rozdział jej na tym napięciu i rozproszona generacja będzie nową opcją w optymalnym zasilaniu w przyszłości. Postęp w zakresie elektroelektroniki, optoelektroniki, technik informacyjnych i integracja wyników tego postępu w systemy i urządzenia wysokiego napięcia zaowocuje w zwiększaniu niezawodności i ekonomiczności transportu i rozdziału energii elektrycznej. Wymiarowanie izolacji elektrycznej podlegać będzie silnie wpływowi działania inteligentnych urządzeń wyłączających i ograniczników napięcia.

Często produkty przemysłu elektrotechnicznego są postrzegane jako doskonale rozwinięte i na tyle przestarzałe, iż zakłada się, że nie tkwi już w nich żaden potencjał do innowacji. Argumentacja powyższa jest trudna do obalenia patrząc na np. izolację papierową używaną w transformatorach lub porcelanę używaną jako obudowę urządzeń lub stosowaną jako izolatory w systemach rozdzielczych już od przeszło stu lat.

Jest jednak niewątpliwą prawdą, że wszystkie te materiały podległy procesom ustawicznego rozwoju. W ostatnich latach pojawiły się nowe zastosowania i takie materiały jak światłowodowy, nowe gazy izolacyjne, próżnia i materiały organiczne znalazły zastosowanie w systemach izolacyjnych. W przyszłości nadprzewodniki oraz zastąpienie SF₆ przez materiały o nieliniowych właściwościach będą przedmiotem badań i wdrożeń. Ogólnie można by powiedzieć, że inżynieria materiałowa będzie najważniejszym zakresem badań w technice wysokich napięć.

Jednakże technika wysokich napięć jako dyscyplina inżynierska powinna skupiać się również na optymalizacji produktów i systemów. Postęp w zakresie energoelektroniki, jak i technik informacyjnych i sterowania zwiększa zdolność przystosowywania zasilania w energię elektryczną do wymagań odbiorców, jednocześnie zapewniając oszczędność w zużyciu energii. Systemy monitorowania zintegrowane w urządzeniach ułatwiają diagnozę. Zwiększone wymagania dotyczące oszacowania ryzyka zapewniają pewną pracę urządzeń zarówno przy przeciążeniach, jak i w sytuacjach awaryjnych i pozwalają na dokładniejsze określenie czasu użytkowania urządzeń oraz optymalizację planów ich remontów. Ogólnie wzrost zastosowania układów mikroelektronicznych w urządzeniach elektrycznych doprowadził do powstania nowej dyscypliny – kompatybilności elektromagnetycznej urządzeń, dziś już obwarowanej uregulowaniami prawnymi.

Również wysokonapięciowcy zwracali zawsze uwagę na kontrolę zakłóceń wynikających z wpływu wysokiego napięcia. Wiedza potrzebna do rozwiązywania problemów kompatybilności elektromagnetycznej bazuje na podstawowych prawach elektrotechniki, jak oddziaływanie pól elektromagnetycznych czy teoria obwodów elektrycznych.

Jednym z najbardziej znanych naturalnych zakłóceń jest wyładowanie atmosferyczne. Inżynierowie wysokonapięciowcy badają zasady ochrony odgromowej, jak również fizykę wyładowań. Mechanizmy te są bardzo dobrze znane, ale ludzie jeszcze ciągle myślą, że jest w tym zjawisku coś mistycznego, tak jak to wyobrażano sobie w czasach antycznych, gdy Zeus był bogiem ciskającym pioruny.

Wyładowania elektrostatyczne są innym zjawiskiem, który nasze zindustrializowane społeczeństwo ciągle zaskakuje powodując często złożone awarie. Również i to zjawisko jest z natury elektryczne

i zostało wytłumaczone poprzez eksperymenty Gilberta, lecz często niedoceniało się jego znaczenia podczas produkcji np. układów mikroelektronicznych oraz innych wyrobów, np. samochodów.

W wielu zastosowaniach wysokie napięcie wynika z niezbędności obciążenia. Czy inżynieria wysokich napięć ma przyszłość? Odpowiedź brzmi: tak, ale głównie tam, gdzie rozważane są efekty dużej gęstości pola. Wiele badań może być przeprowadzanych obecnie przy zastosowaniu niższych napięć, a wymagane oddziaływanie uzyskać można poprzez skalowanie doświadczenia. Jednym z głównych aspektów szeroko pojętych badań naukowych w zakresie wysokich napięć jest eksperyment, który jest w tych badaniach nieodzowny. Ponieważ silne pola elektromagnetyczne są generowane przez wysokie napięcia, znajomość techniki wysokich napięć jest potrzebna w wielu dziedzinach: w fizyce i w chemii i wszędzie tam, gdzie celem jest zdobycie, wygenerowanie lub użycie wysokiej gęstości energii. Wyładowania w gazie, fizyka plazmy, laser, chemia plazmowa lub technologia z mocą pulsującą stanowią tutaj dobre przykłady.

Chciałbym zakończyć moje wystąpienie zwracając raczej uwagę Państwa na pewien ogólny aspekt:

Zachowanie gazów, cieczy i ciał stałych poddanych naprężeniom elektrycznym jest kluczem to prawdziwego poznania wielu zjawisk wysokonapięciowych. Generalnie właściwości materiałów są nieliniowe i istnieje potrzeba, obok studiów teoretycznych, prowadzenia badań eksperymentalnych. Technika wysokich napięć potrzebuje eksperymentów! Rozwój nowych systemów izolacji opartych na nowych materiałach będzie miał wpływ na eksperyment wysokiego napięcia, na technikę pomiarową oraz na diagnostykę.

Wyniki tych badań będą wpływać na nowe kształty norm. Także wysokonapięciowcy mają wkład w rozwój norm, który obecnie jest realizowany globalnie przez International Electrical Commission (IEC). W warunkach gospodarki światowej istnieje bowiem potrzeba rozwoju norm w kontekście międzynarodowym. Dlatego też powinniśmy przynależeć do grup roboczych IEC, jeśli chcemy wnieść nasz własny wkład do światowych norm i w ten sposób pomóc przemysłowi naszego kraju.

Ze względu na specjalne znaczenie eksperymentu w każdej dziedzinie materiałoznawstwa, nauczanie techniki wysokich napięć musi obejmować problematykę badań eksperymentalnych i zagadnienia zastosowań przemysłowych. To zapewni przyszłemu inżynierowi zarówno intensywny rozwój, jak i zapozna z zagadnieniami praktycznymi, które to pomagają rozwijać się samodzielnie i właściwie przygotowują do przyszłego zawodu.

Inżynier ten musi opanować szerokie spektrum naukowej wiedzy teoretycznej i praktycznej: od równań Maxwella do mechaniki technicznej poprzez wiele, wiele fizyki.

Z drugiej jednak strony musimy sobie zdawać sprawę, że „Podczas każdej pracy naukowiec musi urzeczywistnić swój pomysł, aby osiągnąć cel. Ale ten pomysł nie może być wymuszony.” (Max Weber)

Mam nadzieję, że Instytuty Wysokich Napięć we Wrocławiu i w Stuttgarcie mają wystarczająco dużo pomysłów i mogą wnieść swój wkład w przyszłość techniki wysokich napięć.

Otto von Guericke, najbardziej znany burmistrz Magdeburga, był wybitnym filozofem – badaczem nauk fizycznych i znakomitym eksperymentatorem. Jednakże jego cel był bardzo ogólny. Chciał udowodnić istnienie sił nieograniczonych, globalnych. W 1672 doszedł on do wniosku, że „Naukowiec, który polega wyłącznie na swoich pomysłach i odrzuca praktyczne eksperymenty, nie wnosi żadnego ważnego wkładu w zrozumienie natury świata, ponieważ, gdy ludzki umysł nie jest podparty doświadczeniami, często bardziej oddalony jest od prawdy, niż słońce od ziemi”.

Otto von Guericke chciał odkryć sekrety sił globalnych – wybrał eksperymenty z wysokimi napięciami.

Powinniśmy realizować szeroką edukację bazującą na technice wysokich napięć, powinniśmy przekazywać ją naszym studentom by odegrali wiodącą rolę w procesie globalizacji świata. □

Nagrody MEN

Nagrody indywidualne:

1. prof. dr hab. inż. Paweł Kafarski, W-3, Instytut Chemii Organicznej, Biochemii i Biotechnologii
2. dr hab. Mieczysław Moszkowicz, W-8, Instytut Organizacji i Zarządzania

Nagrody zespołowe:

1. Zespół z W-4 w składzie:
prof. dr hab. inż. Krzysztof Tchoń
dr hab. inż. Ignacy Dulęba
dr inż. Robert Hossa
dr inż. Alicja Mazur
dr inż. Robert Muszyński
2. Zespół z W-10 w składzie:
prof. dr inż. Piotr Dudziński
prof. dr Michael Ketting
Harald Becker

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

1. prof. dr hab. inż. Andrzej Miniewicz, W-11, Instytut Chemii Fizycznej i Teoretycznej
2. prof. dr hab. inż. Eugeniusz Rusiński, W-10, Instytut konstrukcji i Eksploatacji Maszyn

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski

1. prof. dr hab. inż. Benedykt Licznarski W-4, Instytut Techniki Mikrosystemów
2. prof. dr inż. Wojciech Majewski W-4, Instytut Telekomunikacji i Akustyki

Złoty Krzyż Zasługi

1. dr inż. Grażyna Maria Beench-Marchwicka, W-4, Instytut Techniki Mikrosystemów
2. dr hab. inż. Włodzimierz Brząkała, prof., W-2, Instytut Geotechniki i Hydrotechniki
3. mgr Urszula Bukała, Studium Nauki Języków Obcych
4. dr hab. inż. Wojciech Ciężkowski, prof., W-6, Instytut Górnictwa
5. dr hab. Janusz Dobesz, W-1, Instytut Historii Architektury, Sztuki i Techniki
6. dr hab. inż. Andrzej Dobrucki, prof., W-4, Instytut Telekomunikacji i Akustyki
7. dr hab. inż. Irena Gawęł, prof., W-3, Instytut Chemii i Technologii Nafty i Węgla
8. dr hab. Maria Golonka, W-3, Instytut Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich
9. dr hab. inż. Bronisław Gosowski, prof., W-2, Instytut Budownictwa
10. dr hab. inż. Eugeniusz Grudziński, W-4, Instytut Telekomunikacji i Akustyki
11. dr inż. Czesław Kolanek, W-10, Instytut Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn
12. dr inż. Janusz Markowski, W-4, Instytut Techniki Mikrosystemów
13. dr hab. inż. Danuta Michalska-Fąk, W-3, Inst. Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich
14. dr inż. Jerzy Mikołajczak, W-7, Katedra Klimatyzacji i Ciepłownictwa
15. mgr Celina Palczak
16. dr hab. inż. Ryszard Szetela, prof., W-7, Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska
17. dr hab. inż. Kazimierz Wójs, prof., W-9, Instytut Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów

18. dr inż. Marek Zając, W-11, Instytut Fizyki
19. dr Zofia Zymonik, W-8, Instytut Organizacji i Zarządzania

Srebrny Krzyż Zasługi

1. dr inż. Waldemar Brol, W-8, Instytut Organizacji i Zarządzania
2. dr inż. Danuta Bryja, W-2, Instytut Inżynierii Lądowej
3. dr inż. Marek Bryjak, W-3, Instytut Technologii Organicznej i Tworzyw Sztucznych
4. dr inż. Bożena Ciałkowska, W-10, Instytut Technologii Maszyn i Automatykacji
5. Edward Ciupidro, W-11, Instytut Fizyki
6. dr hab. inż. Tomasz Downarowicz, W-11, Instytut Matematyki
7. dr hab. inż. Wojciech Głabisz, W-2, Instytut Inżynierii Lądowej
8. mgr inż. Dorota Głazek, Biblioteka Główna
9. mgr Ewa Harłodzińska, W-8
10. dr inż. arch. Maciej Hawrylak, W-1
11. dr inż. Maciej Hawrysz, W-2, Instytut Geotechniki i Hydrotechniki
12. dr Marian Hotłoś, W-11, Instytut Matematyki
13. dr inż. Stanisław Izykowski, W-10, Instytut Technologii Maszyn i Automatykacji
14. prof. dr hab. inż. Adam Janiak, W-4, Instytut Cybernetyki Technicznej
15. dr hab. inż. Aleksander Janicki, W-11, Instytut Matematyki
16. mgr Teresa Koniaszewska, Biblioteka Główna
17. dr inż. Jerzy Kotowski, W-4, Instytut Cybernetyki Technicznej
18. dr inż. Czesław Kowalski, W-5, Instytut Maszyn, Napędów i Pomiarów Elektronicznych
19. mgr Joanna Kozieja-Ruta, Studium Nauki Języków Obcych
20. dr inż. Antoni Kuraś, W-4, Instytut Cybernetyki Technicznej
21. dr inż. Wojciech Kwaśny, W-10, Instytut Technologii Maszyn i Automatykacji
22. mgr Leszek Mikołajczak, Administracja Centralna
23. dr inż. Wojciech Mysza, W-10, Instytut Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej
24. mgr Danuta Nęcza, Studium Nauki Języków Obcych
25. dr inż. Edward Nowaczewski, W-9, Instytut Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów
26. mgr inż. Jowita Olszewska, W-10, Instytut Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej
27. dr inż. Gabriela Paszkowska, W-6, Instytut Górnictwa
28. dr inż. Edward Puchała, W-4, Zakład Systemów i Sieci Komputerowych
29. dr hab. Tadeusz Radzik, W-11, Instytut Matematyki
30. dr inż. Wilhelm Rojewski, W-5, Instytut Energoelektryki
31. dr inż. Zbigniew Sroka, W-10, Instytut Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn
32. dr inż. Jarosław Szymańda, W-5, Instytut Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii
33. dr Teodora Traczewska, W-7, Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska
34. dr inż. Janusz Trawczyński, W-3, Instytut Inżynierii Chemicznej i Urządzeń Ciepłych
35. dr hab. inż. Artur Wilczyński, prof., W-5, Instytut Energoelektryki
36. dr inż. Jacek Wiśniewski, W-7, Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska
37. mgr Wiesława Wnuk, W-2, Instytut Geotechniki i Hydrotechniki
38. dr inż. arch. Bogusław Wórzeczek, W-1, Instytut Architektury i Urbanistyki
39. dr inż. Leszek Woźny, W-5, Instytut Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii
40. dr inż. Włodzimierz Wydra, W-2, Instytut Budownictwa
41. dr inż. Adam Zalas, W-5, Instytut Maszyn, Napędów i Pomiarów Elektronicznych

Brązowy Krzyż Zasługi

1. inż. Edward Brudziński, Administracja Centralna, kierownik Działu Transportu
2. mgr inż. Maria Chajdas, W-5, Instytut Energoelektryki
3. Barbara Choma, W-7, Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska
4. Bogdan Ginter, W-10, Instytut Maszyn i Automatykacji
5. mgr Alicja Goleń, W-7, Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska
6. Barbara Jokieli, W-7, Katedra Klimatyzacji i Ciepłownictwa
7. inż. Grażyna Kasprzak, W-11, Instytut Fizyki
8. Henryk Korzeniowski, W-4, Instytut Telekomunikacji i Akustyki
9. mgr inż. Bogumiła Kostyszak, Administracja Centralna
10. mgr Ewa Kucharzewska-Rusek, Administracja Centralna
11. Zofia Kuska, Filia Wałbrzych
12. Wanda Majewska, Filia w Legnicy
13. mgr inż. Bronisław Mączka, W-5, Instytut Energoelektryki
14. Józef Nowicki, Biblioteka Główna
15. mgr inż. Andrzej Piesiewicz, W-8, Instytut Organizacji i Zarządzania
16. mgr inż. Eugeniusz Rucki, W-5, Instytut Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii
17. dr inż. Zbigniew Rucki, W-4, Zakład Miernictwa i Systemów Pomiarowych
18. mgr inż. Irena Rzońca, Biblioteka Główna
19. mgr inż. arch. Barbara Siomkajło, W-1, Katedra Rysunku, Malarstwa i Rzeźby
20. inż. Teresa Stachowiak, W-10, Instytut Technologii Maszyn i Automatykacji
21. Stefan Urbanowski, W-9, Instytut Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów

Złote Odznaki Politechniki Wrocławskiej otrzymało 71 osób.

Nowi doktorzy habilitowani

Wydział Architektury

1. Dr hab. Janusz Dobesz – Instytut Historii Architektury, Sztuki i Techniki
2. Dr hab. inż. arch. Barbara Sieracka-Nowakowska – Politechnika Łódzka

Wydział Budownictwa Lądowego i Wodnego

1. Dr hab. inż. Zdzisław Hejducki – Instytut Budownictwa
2. Dr hab. inż. Mariusz Szechiński – Instytut Budownictwa

Wydział Chemiczny

1. Dr hab. inż. Jadwiga Sołoducho – Instytut Chemii Organicznej, Biochemii i Biotechnologii

Wydział Elektroniki

1. Dr hab. inż. Dariusz Uciński – Politechnika Zielonogórska
2. Dr hab. inż. Ryszard Zieliński – Instytut Telekomunikacji i Akustyki

Wydział Elektryczny

1. Dr hab. inż. Ludwik Antal – Instytut Maszyn, Napędów i Pomiarów Elektronicznych
2. Dr hab. inż. Edmund Motyl – Instytut Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii
3. Dr hab. inż. Jerzy Przybysz – Instytut Energetyki w Warszawie

Wydział Mechaniczny

1. Dr hab. inż. Władysław Czupryk – Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
2. Dr hab. inż. Zbigniew Mirski – Instytut Technologii Maszyn i Automatykacji
3. Dr hab. inż. Stanisław Zaborski – Instytut Technologii Maszyn i Automatykacji

Doktorat honoris causa
Politechniki Lwowskiej dla prof. Andrzeja Mulaka

Quod felix faustum fortunatumque sit!

Skrót złożony z pierwszych liter tych życzeń wieńczy dyplom doktoratu honoris causa Politechniki Lwowskiej. Taką godność, dyplom i medal otrzymał na uroczystym posiedzeniu Senatu Politechniki Lwowskiej profesor Andrzej Mulak – rektor Politechniki Wrocławskiej. Do medalu dołączono dwie monety – *hrywny* – na szczęście.

Uroczystość odbyła się 6 listopada w zabytkowych wnętrzach lwowskiej uczelni. Przewodniczył jej JM Rektor Politechniki Lwowskiej prof. Jurij Rudawski. Promotorem postępowania był prof. Bohdan Mandziy.

Według miejscowego obyczaju promotor i dziekan wydziału wnioskującego o nadanie tytułu stoją przez całą uroczystość przy doktorancie, który na zakończenie składa przysięgę profesora Politechniki Lwowskiej.

Na uroczystość przybył wicegubernator lwowski oraz przedstawiciel konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

Dość liczna była delegacja z Politechniki Wrocławskiej. W jej skład wchodził także profesorowie uczestniczący w upamiętniających 150-lecie Politechniki Lwowskiej (1994) spotkaniach, które doprowadziły do tak ożywionych dziś kontaktów.

Byli to więc: były rektor PWr prof. Jan Kmita, prof. Jerzy Stańda i prof. Henryk Hawrylak, prorektorzy prof. Ludwik Komorowski i dr Ludo-

mir Jankowski, pani prof. Grażyna Mulak, dr Włodzimierz M. Barański z Biura Promocji PWr oraz pani Barbara Folta – dziennikarka reprezentująca pismo „Poznajmy się we Wrocławiu”.

Zaoferowany Polakom program zwiedzania Lwowa wiódł w dużym stopniu szlakiem związanym z czerwcową wizytą Ojca Świę-

Profesor Zdzisław Bubnicki doktorem honoris causa Wojskowej Akademii Technicznej

W dniu 3 października br. Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie nadała tytuł doktora honoris causa światowej sławy uczonemu prof. Zdzisławowi Bubnickiemu – członkowi rzeczywistemu Polskiej Akademii Nauk, twórcy wrocławskiej szkoły systemów sterowania i informatyki.

Prof. Bubnicki urodził się w 1938 roku we Lwowie. Od roku 1962 pracuje na Politechnice Wrocławskiej. W wieku 35 lat został najmłodszym w owym czasie profesorem nauk technicznych w Polsce. Jest autorem pięciu książek oraz ponad 200 prac naukowych publikowanych m.in. przez czołowe międzynarodowe wydawnictwa. W Politechnice Wrocławskiej wypromował 43 doktorów, z których 15 zajmuje już stanowiska profesorskie.

W laudacji wygłoszonej w czasie uroczystości nadania honorowego doktoratu wymieniono najważniejsze osiągnięcia naukowe Profesora: opracowanie nowych metod identyfikacji złożonych obiektów sterowania, stworzenie i rozwinięcie teorii sterowania kompleksami operacji z licznymi praktycznymi zastosowaniami, sformułowanie tzw. metody logiczno-algebraicznej (zwanej metodą Bubnickiego) w projektowaniu komputerowych systemów ekspertowych oraz sformułowanie i rozwinięcie koncepcji zmiennych niepewnych i ich zastosowań w projektowaniu inteligentnych systemów informatycznych. Rezultaty te przyniosły ich autorowi międzynarodowy rozgłos i weszły na trwałe do światowego dorobku w dziedzinie automatyki i informatyki. O autorytecie prof. Bubnickiego i Jego niekwestionowanej pozycji w światowej czołówce świadczą wykłady w renomowanych ośrodkach zagranicznych, licz-

ne referaty plenarne na międzynarodowych kongresach, na których organizowane są specjalne sesje poświęcone stworzonym przez Niego działom automatyki i informatyki, a także członkostwa wielu międzynarodowych organizacji i kolegów redakcyjnych. Jest m.in. przedstawicielem Polski we władzach Międzynarodowej Federacji Informatyki IFIP.

W uzasadnieniu nadania godności honoris causa podkreślano również ogromny wkład Profesora w rozwój automatyki i informatyki w Polsce (m.in. jako wieloletniego przewodniczącego Komitetu Automatyki i Robotyki PAN, przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Badań Systemowych PAN i wieloletniego członka Prezydium PAN) oraz zasługi dla rozwoju kadry naukowej Wojskowej Akademii Technicznej.

Kolejne zaszczytne wyróżnienie prof. Bubnickiego, dołączone do licznego już zbioru międzynarodowych i krajowych godności i wyróżnień – jest niewątpliwie miłym akcentem dla naszej Uczelni i wrocławskiego środowiska naukowego. Jego zasługi i aktywność w naszym regionie są znane i cenione. Jako wieloletni dyrektor Instytutu Sterowania i Techniki Systemów oraz twórcza i realizator nowych kierunków dydaktycznych i eksperymentalnych form kształcenia kadry naukowej przyczynił się do rozwoju i wysokiej rangi ośrodków automatyki i informatyki na naszej Uczelni. Organizowane pod jego kierownictwem międzynarodowe konferencje SYSTEMS SCIENCE oraz międzynarodowy kwartalnik „Systems Science”, którego jest redaktorem naczelnym – cieszą się zasłużoną renomą i popularnością, a w szerokim gronie zagranicznych uczestników i autorów znaleźć można największe autorytety ze ścisłej światowej czołówki. Jako wieloletni Prezes Wrocławskiego Oddziału PAN, a obecnie przewodniczący Wrocławskiej Rady Nauki wniósł i wnosi znaczący wkład w integrację wrocławskiego środowiska naukowego.

Krótki wykład wygłoszony w czasie uroczystości w Wojskowej Akademii Technicznej prof. Bubnicki poświęcił aktualnym problemom oraz perspektywom rozwojowym komputerowych systemów decyzyjnych.

Obchody Święta Niepodległości

Po raz trzeci członkowie i sympatycy NSZZ „Solidarności” przy Politechnice Wrocławskiej obchodzili Święto Odzyskania Niepodległości w Zamku w Wojnowicach. W dniu 13 listopada br. zorganizowana została uroczystość złożenia kwiatów pod pomnikiem „Solidarności”. Dr Ryszard Wroczyński, przewodniczący NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej w towarzystwie ks. Mirosława Drzewieckiego, w otoczeniu około pięćdziesięciu uczestników, krótko nawiązał do tradycji obchodów Święta Niepodległości. Ks. Mirosław Drzewiecki zainicjował modlitwę za zmarłych członków Solidarności. W autokarze dr Izabela Hudyma powitała obecnych i przedstawiła program dnia. Podczas dojazdu do Wojnowic i w drodze powrotnej uczestnicy „a capella” wykonali pieśni legionowe, przeplatane opisami fragmentów z życia prywatnego Marszałka Józefa Piłsudskiego, czytane przez p. Inkę Węgrzyńską.

W zamku uczestnicy rozlokowali się w dwóch salach. Dyrektor Zamku pan Franciszek Oborski przedstawił ze swadą historię Zamku, interpretowaną na różne sposoby, w zależności od okresów historycznych. Po skromnym posiłku (uczestnicy pokryli koszty uroczystości) składającym się ze słynnej wodzianki, placka ziemniaczanego i znakomitego chleba ze smalcem domowym, uczestnicy wysłuchali wierszy autorskich ks. M. Drzewieckiego o aniołach. Jednym z utworów ukazującym tragizm współczesnego świata jest wiersz „Anioł z krzyżem”.

ANIOŁ Z KRZYŻEM

Spotkałem
u sąsiadów przy telewizorze
afgańskiego studenta
Mahmuda
Na srebrnym ekranie
setki wrzeszczących twarzy
rąk podniesionych wysoko
pięści przyrośniętych do karabinów
słowa wypluwane z wściekłością
raniły powietrze
dżihad dżihad
Święta wojna przechodziła
jak epidemia
dolinami i górami Azji
Nasz student Mahmud
z kamienną twarzą polykał obrazy
po policzkach spływały dwie łzy
Kto uwolnił tę nienawiść
by mordowała rozum
zapytał zbiegającymi wargami
W ciszy bez odpowiedzi
jego dobry anioł stróż
dźwigał ciężki krzyż

Uczestnicy obejrżeli też wystawę zainicjowaną przez dr hab. Ryszarda Czocho, a obejmującą w syntetycznym skrócie okres od rozbiorów Polski do roku 1918 i wznowienie uchwałą sejmową Święta Niepodległości w 1989 r. Podczas krótkiego pobytu znalezione czas na spotkania przyjacielskie i spacer w pięknym jesiennym plenerze po ogrodzie zamkowym. Jak wieść gminna niesie, przy dźwiękach pianina śpiewano, a nawet tańczono. Cały pobyt upłynął w bardzo miłym nastroju.

W drodze powrotnej dr inż. Ryszard Wroczyński podziękował obecnym za uczestnictwo i wskazał na integrującą rolę Związku.

Fot. Elżbieta Wroczyńska

SYSTEMY INFORMACJI GEOGRAFICZNEJ

Sprawnie funkcjonujący urząd administracji publicznej, zakład przemysłowy, instytucja naukowo-badawcza czy firma marketingowa wymagają pełnej informatyzacji zarządzania, automatyzacji projektowania, przekazu i przetwarzania bardzo dużej ilości danych, nawet w czasie rzeczywistym.

Takim właśnie celom służą systemy geoinformacyjne, określane często jako systemy informacji geograficznej (GIS) lub systemy informacji przestrzennej (SIP). Odgrywają coraz większą rolę na scenie informatycznej jako główny komponent systemów wspomaganie decyzji i automatyzacji prac inżynierskich. Rośnie też znaczenie wdrażanych systemów geoinformacyjnych w procesach inwestycyjnych, gdyż pozwalają one osiągać znaczne zyski o charakterze bezpośrednim i pośrednim. Pełne wykorzystanie systemu geoinformacyjnego, a zatem i maksymalne korzyści z inwestycji, zależą w dużym stopniu od właściwego zdefiniowania zadania, jakie musi spełniać GIS, jako przedsięwzięcia inwestycyjnego. Uwzględnić tu należy charakter przedsiębiorstwa, specyfikę obiegu informacji oraz wiedzę i umiejętności ludzi tworzących tę informację. Oznacza to, że sukces przy wdrażaniu systemu w dużym stopniu zależeć będzie od przyjęcia poprawnych założeń początkowych: ogólnej koncepcji budowy systemu, studium uwarunkowań, projektu ogólnego.

Właściwie zaprojektowane systemy GIS dzięki ich dodatkowym możliwościom wykonywania określonych analiz, raportów, zestawień, itp. odniesionych do wizualizowanych obiektów przestrzennych, stały się nie tylko standardem, ale podstawą optymalizacji zarządzania i wspomaganie decyzji.

Jednakże wykorzystanie wszystkich możliwości systemów GIS w optymalizacji procesów zarządzania i automatyzacji projektowania zależy w znacznej mierze od kwalifikacji kadry kierowniczej i bezpośrednich użytkowników wdrażanych systemów. Uwzględniając te potrzeby Zakład Geodezji i GIS Politechniki Wrocławskiej organizuje kolejną edycję **podyplomowego studium GIS** (z terminem zgłoszeń do 15.01.2002). Studium stanowi uzupełnienie programów studiów w zakresie informatyzacji zarządzania i automatyzacji projektowania. Słuchacze mogą zapoznać się z możliwościami wykorzystania najnowszych technik pozyskiwania, tworzenia, przetwarzania i udostępniania danych przestrzennych, do jakich należą: fotogrametria cyfrowa i teledetekcja, pozycjonowanie satelitarne, monitorowanie obiektów i zjawisk w czasie rzeczywistym oraz multimedialne środki przekazu informacji. Program studium, ukierunkowany głównie na aktualne i planowane potrzeby zakładów przemysłowych i administracji publicznej, realizowany jest przez specjalistów GIS, geodezji, fotogrametrii, informatyków uczelni wrocławskich (głównie Politechniki), uczelni krajowych oraz specjalistów krajowych i zagranicznych firm komercyjnych.

Szczegółowe informacje dotyczące organizacji drugiej edycji Podyplomowego Studium GIS można uzyskać:
na stronie internetowej: <http://gis.pwr.wroc.pl/>
lub telefonicznie: 071-3206873

Nagrody...

Dokończenie ze strony 3

Nagrodę Prezesa Rady Ministrów za wybitne krajowe osiągnięcia naukowo-techniczne otrzymały trzy zespoły z Politechniki Wrocławskiej:

I. Zespół uczelniany PWr w składzie:

prof. zw. dr hab. inż. Daniel Józef Bem (I-28) – kierownik

dr inż. Andrzej A. Kucharski (I-28)

dr inż. Wojciech J. Krzysztofik (I-28)

dr hab. inż. Tadeusz W. Więckowski, prof. (I-28)

Czesław Kupczyk (I-28)

za *Układ antenowy w Radiowym Centrum Nadawczym Solec Kujawski (prace badawcze, projekt elektryczny i badania końcowe)*.

Opracowany i wybudowany układ antenowy stanowi oryginalne osiągnięcie w skali światowej. Jest to jedyny na świecie układ antenowy o kierunkowej charakterystyce promieniowania pracujący w zakresie fal długich. Zapewnia on bardzo dobrą jakość odbioru I Programu Polskiego Radia na terenie całej Polski, a także słyszalność tego programu z zadawalającą jakością prawie w całej Europie, Północnej Afryce i na Bliskim Wschodzie.

Po katastrofie masztu RCN w Konstantynowie koło Gąbina w sierpniu 1991 r. już w następnym roku rozpoczęto działania zmierzające do odbudowy anteny. Jednak zdecydowany sprzeciw okolicznych mieszkańców uniemożliwił odbudowę masztu w Konstantynowie. W 1996 r. Polskie Radio S.A. podjęło decyzję o budowie całkowicie nowego obiektu w innym miejscu i powierzyło Instytutowi Telekomunikacji i Akustyki (ITA) Politechniki Wrocławskiej opracowanie koncepcji nowej radiostacji i nadzór nad jej budową. Do realizacji tego zadania został powołany w ITA zespół pod kierunkiem prof. Daniela J. Bema, który miał dokonać wyboru nowej lokalizacji i opracowania takiego układu antenowego, który zmniejszałby skutki jej nieoptymalnego położenia.

Na podstawie analizy propagacyjnej określono optymalną charakterystykę promieniowania układu antenowego z punktu widzenia objęcia zasięgiem radiostacji całego kraju. Zaproponowano oryginalny spełniający te wymagania. Przyjęto przy tym nowatorskie rozwiązania dotyczące izolacji masztu. Powstała w ten sposób skomplikowana struktura promieniująca złożona z dwóch masztów o wysokości około 300 m, podtrzymujących je lin odciążowych i boczników (cztery poziomy odciążów, po trzy odciążi w każdym poziomie, oraz trzech boczników na każdym z masztów).

Analiza tak złożonych struktur promieniujących wymaga stosowania zaawansowanych metod modelowania elektromagnetycznego. Ważne jest nie tylko uzyskanie założonych parametrów użytkowych (charakterystyka promieniowania, obsługiwany obszar), ale także zminimalizowanie szkodliwego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na środowisko. Zbadano oddziaływanie przyszłej radiostacji na Obserwatorium Radioastronomiczne Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika znajdujące się w Piwnicach pod Toruniem w odległości 21,9 km od planowanej radiostacji, a także na inne miejscowości w pobliżu obiektu, między innymi na magazyny paliw płynnych.

Każda radiostacja musi być skoordynowana z innymi radiostacjami współ- i sąsiedniokanałowymi, aby nie powodowała zakłócenia ich pracy. W przypadku radiostacji długofalowej źródłem zakłóceń jest fala jonosferyczna. W odległości od Solca Kujawskiego mniejszej niż odległość koordynacyjna, która wynosi 3300 km, znajdują się cztery radiostacje pracujące przy częstotliwości 216 kHz (Baku, Monte Carlo, Oslo Bastoey, Oslo Kloefta), osiem radiostacji pracujących przy częstotliwości 225 kHz (Barcelona, Bilbao, Linares, Lugo, Abis, Droitwich, Nizhniy Tagil, Van) i osiem

radiostacji pracujących przy częstotliwości 234 kHz (Yerevan, Jerevan, Junglinster, Kishinev, Arkhangelsk, Tobolsk, Ulyanovsk). Wykonano obliczenia dla wszystkich wymienionych radiostacji dla dwóch miesięcy charakteryzujących się odpowiednio najdłuższą i najkrótszą nocą: grudnia i czerwca, oraz dla różnych godzin czasu UT, w tym dla godzin wschodu i zachodu Słońca.

Stwierdzono, że jedynie w sporadycznych przypadkach można się spodziewać nieznacznego pogorszenia warunków pracy tych radiostacji zakłócanych przez stację w Solcu Kujawskim. Obliczenia koordynacyjne zostały zaakceptowane przez Państwową Agencję Radiokomunikacyjną i były podstawą do uzgodnień międzynarodowych, od których zależała zgoda na uruchomienie nowej radiostacji.

Realizacja projektu układu antenowego w Radiowym Centrum Nadawczym Solec Kujawski przyczyniła się do rozwoju metod modelowania elektromagnetycznego. Opracowano oryginalne algorytmy i oprogramowanie umożliwiające badanie oddziaływania pola elektromagnetycznego na skomplikowane struktury. Ma to istotne znaczenie nie tylko dla radiofonii, ale także dla radio- i telekomunikacji oraz radiolokacji i ochrony środowiska. Opracowana metodologia pomiaru zasięgu będzie wykorzystana do pomiaru zasięgów radiostacji publicznych i komercyjnych.

II. Zespół uczelniano-przemysłowy w składzie:

dr inż. Józef Hoffmann (PWr, I-26) – kierownik

prof. dr hab. inż. Henryk Górecki (PWr, I-26)

dr Helena Górecka (PWr, I-26)

prof. dr hab. inż. Roman Czuba (Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Oddział Wrocław)

mgr inż. Kazimierz Zagózda (Zakłady Chemiczne „LUBOŃ” S.A. w Luboniu)

mgr inż. Józef Kończal (Zakłady Chemiczne „LUBOŃ” S.A. w Luboniu)

mgr inż. Edward Dreger (Zakłady Chemiczne „LUBOŃ” S.A. w Luboniu)

mgr inż. Andrzej Piechota (Zakłady Chemiczne „LUBOŃ” S.A. w Luboniu)

Maria Kaczmarek (Zakłady Chemiczne „LUBOŃ” S.A. w Luboniu)

za *Wdrożenie nowej metody produkcji nawozów typu PK i NPK granulowanych przez zgniatanie*.

Zespół naukowo-badawczy z Instytutu Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych PWr w ramach grantu celowego opracował technologię otrzymywania nawozów wieloskładnikowych granulowanych techniką zgniatania, która została wdrożona w Zakładach Chemicznych LUBOŃ S.A. Metoda ta znana była wcześniej między innymi w USA (TVA – National Fertilizer Development Center), w Europie Zachodniej (Francja, Niemcy), ale w Polsce zastosowano ją po raz pierwszy.

Jej istotą jest wykorzystanie przy wytwarzaniu nawozu wieloskładnikowego techniki kompaktowania podczas granulowania. Odpowiednio dobrana i ujednoczona pod względem składu chemicznego mieszanka komponentów nawozowych, po zagęszczeniu i odpowietrzeniu poddawana jest kompaktacji (naciskowi), w wyniku której nawóz otrzymywany jest w postaci tafli. Następnie jest on rozdrabniany, segregowany i w końcowej operacji poddawany obtaczaniu. Gotowy produkt jest granulatem.

Ważnym elementem badawczym było określenie przydatności komponentów składników nawozowych do przygotowania takiej mieszanki nawozowej, którą można granulować techniką zgniatania. W tej operacji nie można dopuścić do występowania niekorzystnych zjawisk fizycznych: wzrostu zawartości wody fizycznej, zbrylania, czy segregacji ze względu na zróżnicowane uziarnienie oraz chemicznych: reakcji powodujących uwstecznianie się składnika pokarmowego czy powstawania produktu lotnego.

Uwzględniając warunki procesu technologicznego, magazynowania produktu i jego stosowania w rolnictwie dokonano oceny i optymalizacji składu pod kątem wytrzymałości mechanicznej granul. Określono również wpływ wzrostu temperatury, zawartości wody fizycznej oraz zwiększonego nacisku na ich trwałość mechaniczną.

Opracowano optymalne składniki produktów NPKMg i PKMg oraz stosowanych komponentów i surowców składników nawozowych dla podstawowych upraw rolniczych. Prace zostały wykonane w bardzo krótkim czasie (15 miesięcy). Skrócenie cyklu badawczego osiągnięto poprzez prowadzenie badań na stanowisku firmy Sohut Conreur & Cie we Francji jeszcze przed zestawieniem stanowiska badawczego w Polsce. Niemal równoległe do badań realizowano cykl projektowy oraz rozpoczęto właściwą inwestycję. Efektem końcowym było uruchomienie instalacji o zdolności produkcyjnej 130 tys. ton nawozów PKMg oraz 30 tys. ton NPKMg.

Stosowane w rozwiązaniach klasycznych granulacje: bębnowa lub wieżowa realizowane są w wielkogabarytowych urządzeniach charakteryzujących się wysokim zapotrzebowaniem na energię, a także niekorzystnym oddziaływaniem na środowisko.

W porównaniu z poprzednio stosowanymi technologiami uzyskano: niższe koszty operacji granulacji wynikające z ograniczenia zużycia energii, niższe koszty surowców oraz znacznie niższe koszty inwestycyjne.

Opracowana instalacja stwarza możliwość szerokiego zakresu zmian składu pierwiastków odżywczych w produkcie dostosowanego do potrzeb rynkowych oraz płynnej zmiany rodzaju wytwarzanego nawozu bez konieczności stosowania przerw technologicznych.

Znacząco zmniejszono także uciążliwość technologii dla środowiska. Ograniczona została emisja pyłów i całkowicie wyeliminowano powstawanie ścieków produkcyjnych.

Skorelowanie składu nawozów z potrzebami pokarmowymi roślin zapobiega także niekorzystnemu oddziaływaniu chemizacji rolnictwa na środowisko poprzez zmniejszenie ilości chemikaliów nieopierzanych w okresie wzrostu roślin i pozostających w glebie.

Od momentu uruchomienia produkcji nawozów granulowanych techniką zgniatania w Z.Ch. „LUBON” S.A. (w kwietniu 1999 r.) wyprodukowano ponad 234 tys. ton nawozów (do sierpnia 2001) o wartości sprzedaży ponad 102 mln zł. Warto zaznaczyć, że jest to liczący się efekt ekonomiczny, gdyż dofinansowanie realizacji projektu celowego przez KBN wynosiło jedynie około 1,2 mln zł.

Wytwarzane wyroby okazały się w pełni konkurencyjne w stosunku nie tylko do innych polskich produktów, ale również takich firm jak Norsk Hydro czy Kemira, które od kilku lat rywalizują na rynku o krajowych nabywców produktów nawozowych.

III. Zespół uczelniano-przemysłowy w składzie:

dr inż. Stanisław Azarewicz (PWr, I-29) – kierownik
dr hab. inż. Teresa Orłowska-Kowalska, prof. (PWr, I-29)
dr inż. Adam Zalas (PWr, I-29)
mgr inż. Witold Kaczmarek (ZPUA)
mgr inż. Stanisław Nykiel (ZPUA)

za *Napęd wykonawczy i konstrukcja typoszeregu siłowników przemysłowych.*

Przedmiotem prac badawczo-rozwojowych było opracowanie nowych konstrukcji siłowników ujętych wielkościami w dwa typoszeregi. Zespoły wykonawcze siłowników przeznaczone do produkcji przemysłowej powinny spełniać funkcje: siłowników liniowych, obrotowych lub wahliwych. Konieczne jest zapewnienie kompatybilności oraz pełnej wymieniałości podzespołów, które umożliwiają łatwą przebudowę i zmianę realizowanej funkcji, ułatwiają wszelkie naprawy, przeglądy itp.

Istotnym elementem opracowanych rozwiązań jest modułowa budowa siłowników zawierających trzy podstawowe zespoły: ze-

spół sterowania, zespół napędowy i zespół wykonawczy. Elektroniczne bloki sterowania i wizualizacji umożliwiają zarówno sterowanie pracą siłownika, jak również autokontrolę układu, zabezpieczenia logiczne, bieżącą kontrolę, wyświetlanie istotnych parametrów itp. Układ sterowania zapewnia obsługę i programowanie parametrów z pulpitu operatorskiego oraz zdalne sterowanie przy wykorzystaniu łącza RS. Realizuje on także automatycznie zadane programy awaryjne z jednoczesnym potwierdzeniem ich wykonania (np. szybkie zamknięcie zaworu przy spadku ciśnienia za siłownikiem o określoną wartość). Można dowolnie programować sposób działania tego urządzenia w stanach awaryjnych.

Siłownik posiada także napęd ręczny umożliwiający przemieszczenie elementu wykonawczego przy braku zasilania, a układ sterowania po załączeniu zasilania rozpoznaje położenie tego elementu.

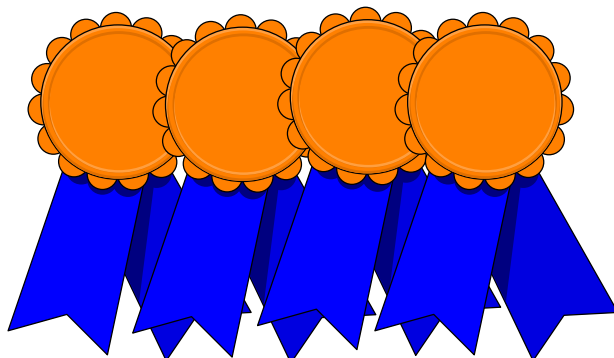
Oryginalnym wkładem w rozwój sterowania napędów z silnikami indukcyjnymi stanowi zastosowanie podwójnego zabezpieczenia przeciążeniowego: mechanicznego i elektrycznego, w którym moment silnika odtwarzany jest na podstawie łatwo mierzalnych wielkości elektrycznych. W rozwiązaniach dotyczących siłowników przeznaczonych do pracy w układach sterujących pracą turbin elektrowni, urządzeń chemicznych itp. zastosowano przemiennik częstotliwości, który może realizować pozycjonowanie napędu wykonawczego. Umożliwia to realizację układów sterowania o wysokiej dokładności działania.

Opracowany siłownik o symbolu fabrycznym X uważany jest aktualnie za najlepszy wśród oferowanych w kraju urządzeń tego typu pod względem konstrukcji mechanicznej oraz kontroli przemieszczenia elementu wykonawczego, lub takich parametrów jak siła czy moment. Lekka konstrukcja siłownika (ze stopów aluminium) oraz zastosowanie kompozytów w przekładniach obiegowych umożliwiają bezpośrednie montowanie go w zaworze. Zastosowanie smaru stałego w tym urządzeniu jest korzystne dla środowiska.

Nowa konstrukcja obejmująca dwa typoszeregi po trzy odmiany konstrukcyjne, różniące się wielkością mechaniczną i realizowaną funkcją stanowi nowoczesne rozwiązanie, najbardziej zaawansowane technicznie i technologicznie spośród siłowników produkowanych w kraju i może konkurować z produktami czołowych firm w tej dziedzinie.

Są one w pełni przystosowane do pracy w przemysłowych systemach automatycznej regulacji, z możliwością programowania modyfikacji charakterystyk mechanicznych, nastawień i zależności logicznych w funkcji wymagań procesu technologicznego. Stwarzają także możliwość integracji siłownika z nadrzędnym komputerowym systemem sterowania. Siłowniki spełniają wymagania kompatybilności elektromagnetycznej. Mają parametry zbliżone do tego typu urządzeń liczących się na rynku, przy proponowanej niższej cenie. Spełniają także wymagania ekologiczne.

Opracowana konstrukcja należy do rozwojowych, a wdrożenie rozwiązania sterowania cyfrowego i wizualizacji ma duże znaczenie dla postępu technicznego w zakładzie. Przewiduje się opracowanie na jej bazie i wdrożenie siłowników innej wielkości przeznaczonych do określonych zastosowań. Prowadzone są także działania proekspertowe.

Festiwal Nauki w Filiach Politechniki Wrocławskiej

Legnica – Wałbrzych – Jelenia Góra

Tegoroczny Festiwal Nauki zyskał miano „Dolnośląskiego”. Ale już w poprzednich latach w miastach będących siedzibami filii Politechniki Wrocławskiej odbywały się prezentacje festiwalowe. I tym razem zorganizowano je w Jeleniej Górze – 19-20 października, w Legnicy – 5-6 października i w Wałbrzychu – 12-13 października. Zainteresowanie sesjami wyjazdowymi uczelni Wrocławia, jej wykładowców, prezeneterów było ogromne, przerosło nasze oczekiwania. Dla zainteresowanych przygotowano bogatą ofertę prezentacji z zakresu nauk humanistycznych, ścisłych i medycznych. O doborze tematów prezentacji decydowała lokalna placówka naukowa, która kierowała się zapotrzebowaniem danego środowiska.

Legnica

Dolnośląski IV Festiwal Nauki w Legnicy otworzyła uroczystie zastępczyni koordynatora DFN profesor dr hab. Kazimiera Wilk.

Profesor dr hab. Kazimiera Wilk otwiera sesję wyjazdową w Legnicy.

W spotkaniu tym wzięło udział bardzo wiele osób, wśród których byli: dr Krzysztof Kostrzanowski – dyrektor Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Legnica, mgr Adam Sikorski – zastępca dyrektora Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Legnica, mgr Stanisław Sirojć – dyrektor Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, mgr Bożena Kulczycza – dyrektor Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych, mgr Ignacy Bochenek – wiceprezydent Legnicy, mgr Maria Dąbrowska – dyrektor Centrum Kształcenia Ustawicznego, mgr Andrzej Boczor – dyrektor Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, mgr Edward Dobosz – dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1 – LO V, mgr Helena Kalitka – dyrektor IV LO, mgr Barbara Węgrzyn – dyrektor Zespołu Szkół Budowlanych, mgr Jan Górski – Zespół Szkół Budowlanych, mgr Joanna Rodak – dyrektor II LO w Lubinie. Krótkie okolicznościowe wystąpienie do liczą-

Koordynator sesji wyjazdowych FN dr hab. Jadwiga Soloduch i dyrektor Filii Politechniki Wrocławskiej dr Henryk Bartoszewicz

nie przybyłych gości festiwalowych miał dyrektor Filii Politechniki Wrocławskiej dr Henryk Bartoszewicz.

Dotyczący najnowocześniejszej problematyki wykład „Podpisy elektroniczne” otwierał sesję wykładową Festiwalu Nauki w Legnicy. Dużym zainteresowaniem cieszyły się wszystkie wykłady. Młodym słuchaczom szczególnie jednak przypadła do serca historia miłości – „Idea miłości od Platona do Ericha Fromma” (dr hab. J. Wais). Pokaz „Chemia dla urody” (dr B. Domagalska, dr R. Janik, mgr B. Matuszewska) przyciągnął bardzo liczne rzesze zainteresowanych kosmetykami, których walorem jest nie tylko to, że upiększają, ale też to, że można zrobić je w prosty sposób dysponując skromnym „warształem chemicznym”. Miłym akcentem festiwalu był wykład „Witamina i minerały nie tylko w pigułce”. Wprawdzie prezentacja ta nie była ujęta w programie Dni Nauki w Legnicy, ale ze względu na zapotrzebowanie środowiska odbyła się aż dwa razy przy pełnej sali wykładowej. Dużą popularnością cieszył się blok tematyczny „Człowiek w chorobie a postęp nauk medycznych”. Wykład „Przewodzenie sygnałów elektrycznych w neuronach a mechanizmy uczenia się i pamięci” szczególne (choć nie tylko) zainteresowało młodych gimnazjalistów. Podobnie wiele osób zainteresowało się tak bardzo aktualnym dzisiaj tematem wykształcenia przedstawionym w wykładzie „Edukacja młodego pokolenia w dobie globalizacji”.

Pokaz „Chemia dla urody” – dr Beata Domagalska i mgr Barbara Matuszewska (I-27)

Festiwal Nauki w Filiach Politechniki Wrocławskiej

Ogólnie w Legnicy podczas Dni Nauki odbyły się 23 imprezy festiwalowe.

Wałbrzych

Uroczyste otwarcie IV Dolnośląskiego Festiwalu Nauki w Wałbrzychu odbyło się w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2. Licz-

nie zgromadzeni goście: Naczelnik Wydziału Edukacji i Wychowania Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu – Zygmunt Nowaczek, dyrektor Centrum Informacji Zawodowej – Małgorzata Jeżewska-Maicka, inspektor Wydziału Edukacji i Wychowania Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu – mgr Iwona Rychlik ksiądz prałat Bogu-

staw Wermiński, z zainteresowaniem obejrzeliby przedstawienie-składankę z historii dziejów nauki przygotowaną przez młodzież z IV Liceum.

Wykład inauguracyjny festiwalu – „Witaminy i minerały nie tylko w pigułce” przyjęty został z dużym aplauzem. Pytań związanych z tak aktualną tematyką wykładu było sporo, wspólnie zastanawiano się, jak mały owoc kiwi może zaspokoić dobowe zapotrzebowanie organizmu na witaminy i minerały. Młodzież ze szkół wałbrzyjskich także przygotowała bardzo bogaty program. Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych pokazał, jak pięknie można dekorować zakąski i jak należy je podawać. Przewidziana też była degustacja przygotowanych smakołyków. Bogato ilustrowane wykłady (o różnorodnej tematyce) przygotowane przez uczelnie Wrocławia ściągnęły grupy młodych wałbrzyzan na 28 imprez festiwalowych. Z dużą owacją wśród festiwalowych gości spotkał się wykład „Gdzie diabeł Śląski pogrzebion?” Widowisko teatralne „Współczesny teatr lalek” zgromadziło spore rzesze młodych teatromanów, a prezentacja „Laboratorium w walizce” długo oklaskiwana była przez tych, którzy z chemią są za pan brat.

Jelenia Góra

Dolnośląski IV Festiwal Nauki w Jeleniej Górze odbywał się w Filii Politechniki Wrocławskiej, w salach wykładowych Kolegium Karkonoskiego i Filii Uniwersytetu Wrocławskiego. Gospodarzami jeleniogórskich Dni Nauki byli dr Maciej Pawłowski – dyrektor tutejszej Filii Politechniki Wrocławskiej i dr Marek Graszewicz – przedstawiciel Uniwersytetu Wrocławskiego w Jeleniej Górze.

Prezentowane wykłady cieszyły się dużą popularnością wśród licznie przybyłych na „festiwalowe szaleństwo”. Szczególne zainteresowanie budziły prezentacje dotyczące naturalnych bogactw regionu: wód leczniczych („Wody lecznicze rejonu karkonoskiego” prof. dr hab. W. Ciężkowski) i termalnych („Wody termalne oraz możliwość wykorzystania wód cieplickich” dr J. Sawicki, dr E. Liber-Madiarz), stanu środowiska („Stan środowiska naturalnego Kotliny Jeleniogórskiej”, pracownicy Stacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Jeleniej Górze) i ewolucji krajobrazu Kotliny Jeleniogórskiej (mgr A. Paczos – Muzeum Przyrodnicze w Cieplicach). Dużym zainteresowaniem cieszyły się wykłady o tematyce medycznej, a szczególnie „Przeszczepy narządowe – co jest możliwe dzisiaj, a co będzie możliwe jutro?”. Licznie

TRANSHYDRO 2001

Zapowiadana we wrześniowym numerze „Pryzmatu” konferencja TRANSHYDRO 2001 odbywała się w dniach 3-6 października. Jej tematyka wiązała zagadnienia hydraulicznych maszyn przepływowych, pomp, turbin i transportu hydraulicznego z problematyką dotyczącą napędów i sterowań hydraulicznych oraz uszczelnień, bez których nie mogą się obyć zarówno maszyny przepływowe, jak i hydraulika. Spotkanie było okazją do przypomnienia historii Katedry Maszyn Wodnych, porównania osiągnięć z lat ubiegłych z obecnymi, spojrzenia na przyszłość maszyn i systemów hydraulicznych.

W części jubileuszowej uczestniczyli: prorektor prof. Ludwik Komorowski, dziekan W-10 prof. Wacław Kollek, dziekan W-9 prof. Zbigniew Gnutek, członek CK, sekcji KBN, przewodniczący Sekcji Podstaw Konstrukcji w Komitecie Budowy Maszyn PAN prof. Maciej Zarzycki (Politechnika Śląska), doktor h.c. PWr, prof. Henryk Hawrylak (wieloletni dziekan Wydziału Mechanicznego i długoletni dyrektor Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn), dziekan Wydziału Mechanicznego Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Ryszard Rohatyński, prodziekan Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji AR we Wrocławiu prof. Jerzy Sobota, przedstawiciele pokrewnych jednostek z innych uczelni i współpracujących zakładów przemysłowych oraz byli studenci.

Po przywitaniu gości przez przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego dr inż. Henryka Chrostowskiego i przewodniczącego Komitetu Naukowego prof. Janusza Pluteckiego w imieniu władz PWr wystąpił prof. Ludwik Komorowski. Stwierdził on, że to jubileuszowe spotkanie środowiska inżynierskiego dokumentuje jego historię od powstania pierwszej katedry aż po kilka współcześnie istniejących zakładów, które kontynuują wcześniej podjęte prace. Zauważył, że jest to zamykająca się w ramach dwóch wydziałów historia ich harmonijnej współpracy, a materiały konferencyjne świadczą o ich sukcesach (i to nie tylko w postaci dzieł inżynierskich). Za walor tego środowiska należy uznać także zmysł obserwacji i wrażliwość na potrzeby naszego przemysłu – zauważane w porę i zaspakajane, mimo niekiedy gwałtownych zmian w polskiej gospodarce i różnorodności stawianych wyzwań.

Zwiedzanie Laboratorium Hydraulicznych Maszyn Przepływowych na Żabiej Ścieżce

Zdaniem Prorektora z tej historii powinna płynąć nauka, jak znaleźć swoje miejsce we współczesnej gospodarce rynkowej, prawidłowo oceniać kierunki jej rozwoju i sprostać zagranicznej konkurencji, za którą stoi kapitał i wielowiekowa tradycja. „Najlepszą lekcją, jaką dziedziczymy, jest świadomość, że środowiska nauko-

Doc P. Zworski omawia historię Katedry maszyn Wodnych. Z lewej – prof. M. Zarzycki.

we i techniczne uczelni tej miary co Politechnika Wrocławska, mają dość wiedzy i doświadczenia, aby dynamicznie reagować na sygnały płynące ze sfery gospodarki (...) Że ich kontakt z gospodarką jest wystarczający, aby stanowić przeciwwagę dla zmiennych pomysłów politycznych, które próbują ją poddać bądź nagłym zrywom bądź hamulcom. Potrzebne jest pragmatyczne spojrzenie inżynierskie, które w realnym świecie potrafi wyczarować realny sukces.”

Dziekan Wydziału Mechaniczno-Energetycznego prof. Zbigniew Gnutek stwierdził, że spotkanie kilku pokoleń „wodziarzy” jest okazją do poszukiwania wspólnego rdzenia, wokół którego toczy się życie tej gałęzi techniki. Wśród nich są osoby, które maszyny hydrauliczne projektują, budują, eksploatują, badają i remontują. Są tacy, którzy uczą przyszłych inżynierów i dbają, aby ta tematy-

ka znalazła właściwe zrozumienie. A wszyscy powinni troszczyć się o pozycję swą zawodowej specjalności. Technika hydrauliczna obejmuje również dziedziny, które nie zajmują się wprost maszynami wodnymi, ale działają na rzecz maszyn i systemów hydraulicznych. Wymienić tu należy technikę uszczelnień, monitorowanie i diagnostykę maszyn, a także techniki i technologie wykorzystujące sterowanie hydrauliczne, hydrotransport, wodociągi i kanalizację, nawadnianie i odwadnianie kopalń i pól. Przy tak szerokim zakresie tematycznym trudno być biegłym w tej dziedzinie. Jednak „wodziarzom” się to udało.

Dziekan Wydziału Mechanicznego wykorzystał spotkanie, aby zaprezentować swój wy-

dział: jego historię, stan obecny i plany na przyszłość. Do sukcesów zaliczył m.in. 12 tysięcy absolwentów, 549 wypromowanych doktorów, 70 rozpraw habilitacyjnych. O zmianach idących w dobrym kierunku świadczą laboratoria na miarę XXI wieku. Prof. Waław Kollek postrzega Wrocław w przyszłości jako miejsce produkcji środków transportu i przewiduje rozwój tej branży, czemu

Dr inż. Bohdan Jasiński i inż. Tadeusz Tyzenhaus

służą prace nad utworzeniem nowego kierunku – *Transportu*. Chce też stworzyć strategię rozwoju Wydziału Mechanicznego, która byłaby elementem strategii regionu.

W imieniu Korporacji Napędów i Sterowań Hydraulicznych i Pneumatycznych (współorganizatora konferencji) wystąpił sekretarz zarządu mgr inż. Władysław Burzyński. Poinformował zebranych, że została ona powołana w 1994 roku jako stowarzyszenie krajowych firm produkcyjnych, handlowych, instytucji naukowych i stowarzyszeń naukowo-technicznych SIMP działających w obrębie szeroko pojętej hydrauliki i pneumatyki. Korporacji chce integrować ogólnopolskie środowiska zajmujące się tą dziedziną, a także umożliwić swoim 27 członkom prezentację ich wyrobów na targach. Jej wiceprezesem jest dr inż. Henryk Chrostowski, a członkiem zarządu – prof. W. Kollek.

Prof. J. Plutecki podejmuje gości w Laboratorium Hydraulicznych Maszyn Przepływowych

Honorowy przewodniczący Komitetu Naukowego prof. Maciej Zarzycki poprowadził II sesję poświęconą historii i osiągnięciom naukowym Katedry Maszyn Wodnych i jednostek kontynuujących jej prace. Pierwszy referat wygłoszony przez seniora tej katedry doc. dr inż. Pawła Zworskiego zawierał wspomnienia o jej działalności, tworzących ją ludziach i był ubarwiony anegdotami z lat ubiegłych. Prof. Janusz Plutecki omówił osiągnięty dorobek naukowy, przypomniał o prowadzonych badaniach unikalnych w Polsce, o uzyskanych 57 patentach. Przedstawił też działalność kierowanego przez niego Laboratorium Hydraulicznych Maszyn Przepływowych. Dr inż. Henryk Chrostowski zaprezentował Zakład Modelowania Maszyn i Urządzeń Hydraulicznych oraz Statków Śródlądowych, a dr inż. Marek Gawliński – Zakład Podstaw Konstrukcji i Urządzeń Energetycznych. Przypomniano ośrodki i zakłady przemysłowe, z którymi współpracowano.

Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z osiągnięciami i możliwościami badawczymi Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn (I-16) oraz Instytutu Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów (I-20) oraz ofertami dla przemysłu przedstawionymi przez dyrektorów tych jednostek. Goście zwiedzili Laboratoria: Mechaniki Płynów, Techniki Spalania, Techniki Uszczelniania w I-20 oraz Laboratoria: Napędów i Automatyki Hydraulicznej, Inżynierii Maszyn i Pojazdów Roboczych, Biochemii Inżynierskiej, Mechatroniki i dydaktyczne laboratorium CAD (komputerowego projektowania), które mieszczą się w I-16.

W trakcie *hydraulicznego pikniku na Żabiej Ścieżce* zaprezentowano stanowiska badawcze i dydaktyczne Laboratorium Hydraulicznych Maszyn Przepływowych. Można było również obejrzeć nową pompownię wody czystej MPWiK oraz wystawę druków zwartych (książek, skryptów, monografii, materiałów konferencyjnych), a nawet katedralny zeszyt zaliczeń i egzaminów oraz zeszyt prac społecznych, w którym zapisywano ilość godzin przepracowanych społecznie przez pracowników. Do atrakcji można zaliczyć pokazane fotografie i filmy wideo dokumentujące przeprowadzane badania.

W czasie naukowo-technicznej części konferencji odbywającej się w Szklarskiej Porębie wygłoszone zostały 22 referaty, które omawiały zagadnienia dotyczące sterowania i napędu hydrostatycznego, hydraulicznych maszyn przepływowych, poruszały problemy maszyn i systemów hydraulicznych, pomp i układów pompowych, projektowania układów hydraulicznych oraz problemy układów hydraulicznych z akumulacją energii.

Odbyła się również *dyskusja okrągłego stołu* przy ognisku i pieczonym baranie. Skorzystano też z pięknej pogody podczas górskich wycieczek.

W konferencji wzięło udział około 120 osób, a recenzenci wysoko ocenili jej poziom naukowy. O satysfakcji uczestników niech świadczy ich duża aktywność w dyskusjach, w których zaskakiwali niejednokrotnie prelegentów nadzwyczaj dociekliwymi pytaniami.

Hanna Waśkowska

Współpraca z Hiszpanią

W dniu 17 maja 2001 r., w trakcie pobytu delegacji Wydziału Budownictwa Lądowego i Wodnego PWr. w Wyższym Centrum Politechnicznym Uniwersytetu w Saragossie (Centro Politécnico Superior de la Universidad de Zaragoza) podpisana została umowa o współpracy między Wydziałem Inżynierii Mechanicznej Wyższego Centrum Politechnicznego a Wydziałem Budownictwa Lądowego i Wodnego. Umowa obejmuje współpracę w następujących dziedzinach:

- **nauczania** – przez wymianę doświadczeń w metodyce nauczania i wymianę nauczycieli akademickich i pracowników naukowych;
- **badań naukowych** – m.in. przez prowadzenie wspólnych projektów badawczych, wymianę informacji, wspólne publikacje;
- **wymiany studenckiej** – m.in. przez wymianę studentów, zwłaszcza dla realizacji określonych projektów, przygotowania do prac dyplomowych i praktyk.

Umowa była poprzedzona wieloletnią nieformalną współpracą pracowników Instytutu Budownictwa PWr. polegającą na uczest-

nictwie w konferencjach organizowanych przez stronę hiszpańską i współpracą w ramach programu SOCRATES, a także podpisaniem w grudniu 1999 r. Listu intencyjnego między zainteresowanymi stronami. W dniu 19 kwietnia 2001 r. Senat PWr. na wniosek Dziekana WBLiW prof. Ernesta Kubicy wyraził zgodę na podpisanie wspomnianej umowy.

Stronę hiszpańską reprezentowali: dr Inmaculada Ruiz Vázquez, Dziekan Wydziału Inżynierii Mechanicznej, prof. Javier Martínez Rodríguez, Dyrektor Wyższego Centrum Politechnicznego oraz prof. Manuel Doblaré Castellano, szef Katedry Mechaniki Ośrodków Ciągłych i Teorii Konstrukcji. Właśnie z katedrą kierowaną przez prof. Doblaré, ze względu na działalność dydaktyczną i naukową zbieżną z zakresem realizowanym przez Instytut Budownictwa PWr., współpraca jest najbardziej zaawansowana. Katedra ta prowadzi w ramach wydziału kształcenie studentów w zakresie przedmiotów związanych z budownictwem, takich jak: wytrzymałość materiałów, mechanika konstrukcji, metody numeryczne w mechanice konstrukcji, mechanika gruntów i fundamentowanie, konstrukcje metalowe i żelbetowe, budownictwo przemysłowe. Również działalność naukowo-badawcza katedry pokrywa się w istotnym stopniu z tematyką prac prowadzonych na WBLiW: zastosowanie metod numerycznych w projektowaniu konstrukcji budowlanych, optymalizacja konstrukcji, badania konstrukcji obiektów przemysłowych, zastosowanie materiałów bioceramicznych i inne.

Ze strony PWr. w wizycie uczestniczyli: prof. Ernest Kubica, dziekan WBLiW, dr inż. Andrzej Moczek, pełnomocnik dziekana ds. współpracy z zagranicą oraz dr inż. Piotr Berkowski, zastępca dyrektora Instytutu Budownictwa ds. ogólnych.

W trakcie wizyty, oprócz podpisania umowy, zwiedzono uczelnię w Saragossie wraz z laboratoriami, zapoznano się z organizacją uczelni oraz prowadzonym procesem dydaktycznym i realizowanymi badaniami naukowymi.

Wyższa Szkoła Techniczna Inżynierów Przemysłowych została utworzona w 1974 r. jako nowa część Uniwersytetu w Saragossie. W roku 1989, w związku ze zmianą strategii kształcenia, uczelnia ta przyjęła nazwę Wyższego Centrum Politechnicznego. Uczelnia położona jest na obrzeżach Saragossy, na terenie parku technologicznego, w którym znajdują się również: Instytut Technologiczny Aragonii, Europejskie Centrum Przedsiębiorstw i Innowacji, Instytut Badawczy Materiałoznawstwa, a także fundacje badawcze tworzone przez przemysł i rząd prowincji Aragonii. W chwili obecnej w Centrum kształceni są inżynierowie na 4 kierunkach: inżynierii przemysłowej, telekomunikacji, informatyce i chemii. Szkołę tworzą następujące wydziały: Podstaw Teoretycznych i Technologii Materiałów i Płynów, Informatyki i Inżynierii Systemów, Inżynierii Projektowania i Wytwarzania, Elektryczny, Komunikacji i Elektroniki, Inżynierii Mechanicznej oraz Inżynierii Chemicznej i Technologii Środowiska. Podzielone one są na katedry, których pracownicy realizują dydaktykę oraz prowadzą prace naukowo-badawcze. Na uczelni kształcą się aktualnie 4500 studentów.

Wyższe Centrum Politechniczne uczestniczy w bardzo szerokim zakresie w międzynarodowych programach wymiany studenckiej, a także prowadzi ściśle współpracę z przemysłem, umożliwiając studentom odbywanie praktyk zawodowych w kraju lub zagranicą.

Moment podpisania umowy. Od prawej: dr Inmaculada Ruiz Vázquez – dziekan Wydziału Inżynierii Mechanicznej i prof. Ernest Kubica – dziekan WBLiW

Spotkanie w Dyrekcji C.P.S. Od prawej stoją: prof. Javier Martínez Rodríguez – dyrektor Wyższego Centrum Politechnicznego, dr inż. Andrzej Moczek, dr Inmaculada Ruiz Vázquez – dziekan Wydziału Inżynierii Mechanicznej, prof. Ernest Kubica – dziekan WBLiW, prof. Manuel Doblaré Castellano – szef Katedry Mechaniki Ośrodków Ciągłych i Teorii Konstrukcji, dr inż. Piotr Berkowski

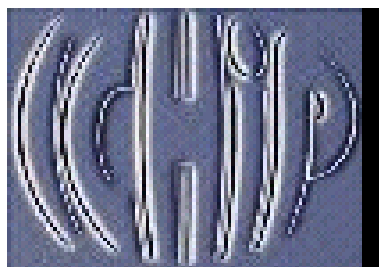

Od 2000 r. również PWr. realizuje współpracę w ramach programu SOCRATES. Na uczelni w Saragossie ogłoszono dotychczas dwa cykle wykładów – podczas wizyty w 2001 r. Dr inż. A. Moczko przedstawił wykłady na temat zastosowania nowoczesnych metod badań nieniszczących stosowanych do konstrukcji betonowych, a dr inż. P. Berkowski – o zastosowaniu metody ewolucyjnej w optymalizacji konstrukcji. Obie prezentacje spotkały się z dużym zainteresowaniem studentów, doktorantów oraz pracowników naukowych. W 1999 r. prof. M. Doblaré przedstawił na WBLiW wykład dotyczący zastosowania metod numerycznych w biomechanice. Opracowano również 5 wspólnych prac publikowanych w czasopiśmie i na konferencjach naukowych w Hiszpanii. Strona hiszpańska wyraziła również chęć nawiązania współpracy z innymi pokrewnymi wydziałami PWr.

Dla zainteresowanych strona w Internecie: <http://www.cps.unizar.es>.

(PB)

XVII Ogólnopolska Konferencja Inżynierii Chemicznej i Procesowej

Od 17 do 21 września 2001 r. w Polanicy Zdroju odbywała się XVII Ogólnopolska Konferencja Inżynierii Chemicznej i Procesowej zorganizowana przez Komitet Inżynierii Chemicznej i Procesowej Polskiej Akademii Nauk oraz Instytut Inżynierii Chemicznej i Urządzeń Ciepłych Politechniki Wrocławskiej. W obradach wzięli udział naukowcy z instytutów uczelnianych i PAN-owskich, zaproszeni goście z zagranicy oraz przedstawiciele przemysłu. Łączna liczba uczestników konferencji wynosiła 258 osób.

Obszerny program naukowy konferencji, rozbity na 5 dni, obejmował sesje plenarne oraz posterowe. Ogółem opracowano 245 artykułów (w tym 16 plenarnych) przygotowanych przez 367 autorów. Wszystkie, uprzednio zrecenzowane, artykuły zostały opublikowane w kwartalniku Polskiej Akademii Nauk „Inżynieria Chemiczna i Procesowa”.

Obrady otworzyli: prof. Andrzej Burghardt – przewodniczący Komitetu Inżynierii Chemicznej i Procesowej PAN oraz prof. Maksymilian Pająk – przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji.

Rozwój inżynierii chemicznej był zawsze ściśle powiązany z przemysłem chemicznym. Podkreśleniem tego związku był inauguracyjny referat pt. „Aktualna kondycja i perspektywy rozwoju przemysłu chemicznego w Polsce” wygłoszony przez przedstawiciela Ministerstwa Gospodarki mgr inż. Jerzego Paprockiego. Mówca zwrócił uwagę na pośrednią zależność wyników badań w obszarze inżynierii chemicznej od stanu i poziomu przemysłu chemicznego, a także przedstawił najważniejsze, aktualne informacje o tym przemyśle w naszym kraju. Słuchacze poznali dzięki temu:

- stan krajowego przemysłu chemicznego i osiągnięte wyniki techniczno-ekonomiczne w pierwszej połowie 2001 r.,
- sytuację przemysłu w najważniejszych branżach i wybrane problemy przemysłu,
- rozwój przemysłu i planowane inwestycje w najbliższym okresie oraz do roku 2010.

Najważniejsze problemy i kierunki rozwoju inżynierii chemicznej i procesowej, a także możliwości współpracy z zagranicą w wybranych zagadnieniach, zostały zaprezentowane w na-

stępujących referatach plenarnych:

- J. Bałdyga, „Zastosowania obliczeniowej mechaniki płynów (CFD) w inżynierii chemicznej i procesowej”
- M. Berezowski, „Chaos w reaktorach chemicznych”
- L. Buzek, „Ekologia bez granic. Współpraca w ramach polsko-niemieckiej sieci naukowej d.s. ochrony środowiska, bezpieczeństwa procesowego i inżynierii energetycznej INCRE-ASE”
- Z. Drzymała, „Rozwój technologii mielenia i scalania materiałów”
- L. Gradoń, „Rola inżynierii chemicznej i procesowej w rozwiązywaniu wybranych problemów fizjologii”
- A. Górak, „Zintegrowane procesy rozdzielania w układzie cieczpara”
- B. Jarzębski, J. Mrowiec-Białoń, „Tendencje w inżynierii materiałów mezoporowatych. Implikacje dla inżynierii procesowej.”
- L. Ledakowicz, „Inżynieria biochemiczna”
- P. Lewicki, „Rola inżynierii chemicznej i procesowej w rozwoju przemysłu spożywczego”
- A. Noworyta, „Zintegrowane procesy membranowe”
- M. Pająk, „Eksperyment w inżynierii chemicznej i procesowej”
- J. Petera, „Symulacja numeryczna w przemyśle i inżynierii środowiska”
- S. Sieniutycz, „Termodynamika nierównowagowa a inżynieria procesowa”
- K. Warmuziński, „Procesy absorpcyjne – klasyczna inżynieria chemiczna w walce z efektem cieplarnianym”
- G. Wozny, P. Li, M. Wendt, „Optimisation in Process Engineering – State of the Art and Future Trends”

Podczas sesji plakatowych zaprezentowano 9 działów tematycznych. Wszystkie postery zostały wnikliwie przeanalizowane przez wybranych wcześniej specjalistów, którzy ocenili następnie poziom prac na tle trendów panujących w badaniach rozwijanych obecnie w Europie i na świecie. Sesje obejmowały następujące działy tematyczne (w nawiasach podano liczbę artykułów w poszczególnych działach, a także nazwiska profesorów podsumowujących poziom prac):

- Procesy mechaniczne (50) – A. Heim i M. Dyląg
- Procesy dyfuzyjne (42) – B. Kawalec-Pietrenko i I. Zbiciński
- Hydrodynamika i reologia (42) – L. Troniewski i A. Koziół
- Modelowanie i symulacja (28) – J. Dudczak
- Reaktory chemiczne (20) – G. Bartelmus
- Inżynieria bioprosesowa (16) – A. Noworyta
- Procesy cieplne (13) – R. Krupiczka
- Procesy membranowe (12) – A. Noworyta
- Inne (6)

W dyskusjach zamykających kolejne sesje stwierdzono, że znacząca większość przedstawionych prac reprezentuje dobry poziom, a rozwijana w poszczególnych ośrodkach tematyka badawcza jest zbieżna ze światowymi trendami w inżynierii chemicznej i procesowej.

Na zakończenie konferencji odbyło się forum dyskusyjne, któremu przewodniczył prof. A. Burghardt. Celem forum była próba udzielenia odpowiedzi, czy dyscyplina nauki, jaką jest inżynieria chemiczna i procesowa, ma szansę na dalszy rozwój i jakie jej kierunki powinny być szczególnie preferowane w najbliższej przyszłości.

Obok głównego sponsora – firmy Grundfos konferencję sfinansowali: Ministerstwo Edukacji Narodowej, JM Rektor PWr, Biuro Projektów „Biprozat” z Tarnowa oraz firma Merc. Obradom towarzyszyła prezentacja ofert firm sponsorujących.

Zdzisław Kawala

Co nowego w resorcie?

Zorganizowana we Wrocławiu Konferencja Prorektorów ds. Nauczania Polskich Uczelni Technicznych (8-10 listopada) była forum dyskusji o sprawach dydaktyki – nie tylko na politechnikach. Zaproszono również odpowiednich prorektorów uczelni wrocławskich i przedstawicieli senackich komisji PWr (prof. J. Biernat, prof. E. Kubica). Gościem konferencji był dyr. **T. Poplonkowski**, który zapoznał zebranych z ostatnimi zmianami w ministerstwie. Po pierwsze, zmieniło ono nazwę na Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu.

Personalia

Pierwszym zastępcą ministra został prof. dr hab. Adam Jamróż z Wydziału Prawa Uniwersytetu Białostockiego (jego dziedzina to nauki o polityce, systemy polityczne, teoria państwa i prawa, partie i systemy partyjne). Od 1997 jest rektorem tej uczelni. Prof. Jamróżowi podlega szkolnictwo wyższe i sprawy współpracy z zagranicą. Sprawami oświaty będzie kierował b. kurator warszawski Włodzimierz Paszyński (UP), zaś sport znajdzie się w rękach byłego trenera tenisa stołowego Adama Giersza. Powołano też podsekretarza stanu ds. kontaktów z parlamentem Tadeusza Sławackiego (PSL, ZNP). Co ciekawe, nie będzie wiceministra ds. finansów. Jest to model, który istniał przed laty.

Minima programowe

Sprawy ustalania minimów programowych i kierunków studiów zapewne opóźnią się o miesiąc z powodu prowadzonej restrukturyzacji resortu. Co prawda poprzednia ekipa opracowała standardy, które miały ukazać się z datą 4 października, ale nie udało się przed odejściem rządu zakończyć uzgodnień międzyresortowych

Zakłada się, że przepisy te wejdą w życie 14 dni po publikacji.

W tym rozporządzeniu można oczekiwać pewnego novum: stwierdzenia, że ilość godzin zajęć na studiach wieczorowych/zaocznych musi osiągać 80% / 60% tego, co oferują studia dzienne. Będzie to dla niektórych szokujące, bo są uczelnie, które na studiach płatnych oferują tylko 30% zajęć właściwych dla danego kierunku!

Budżet

Podwyżki w szkolnictwie wyższym weszły od września – zarezerwowane są środki na ich skutki. Budżet nie zostanie wykonany, ale zabraknie tylko ok. 1% (przypuszczalnie 0,74% na dydaktykę i 0,71% na fundusz pomocy materialnej). Osiągnięto oszczędności ograniczając wydatki na inwestycje do 40%.

Poprzedni rząd zagwarantował w planie budżetu środki na II etap podwyżki, należy się jednak spodziewać, że obejmie on tylko nauczycieli. Nie-nauczycielom, których podwyżka to ok. 30% ogólnej kwoty, opóźni się ją przypuszczalnie o rok.

Poziom inwestycji w 2002 r. będzie niewiele niższy niż w tym roku.

Państwowa Komisja Akredytacyjna

Od początku nowego roku ma rozpocząć działalność Państwowa Komisja Akredytacyjna. Będzie składała się z 50-70 osób. Obecnie napłynęło już około 1000 kandydatur. Min. K. Łybacka jest zainteresowana szybkim powołaniem PKA. Przedstawiła kandydatury do zaopiniowania Radzie Głównej. Rada wystawiła jako kandydata na przewodniczącego prof. Andrzeja Hałasa (PWr).

PKA ma oceniać indywidualne wnioski o powołanie nowych kierunków, przekształcenie uczelni itp. oraz oceniać poziom kształcenia. Ocena PKA będzie istotna przy uruchamianiu nowych kierunków studiów, niemniej skierowanie wniosku do PKA i ostateczna decyzja będą należały do ministra.

Pewną komplikacją jest zapis w rozporządzeniu (§1 ust. 2) mówiący, że do uruchomienia studiów magisterskich potrzebne jest najpierw uzyskanie pozytywnej oceny PKA o wynikach kształcenia zawodowego. Oznaczałoby to, że najpierw należy dorobić się absolwentów z licencjatem (co zajmie 3,5 roku), aby zacząć się ubiegać o pozytywną ocenę kierunku.

Jednocześnie jednak ustawa uprawnia uczelnie autonomiczne do tworzenia własnych, nowych kierunków studiów. Takie działanie podkreśli indywidualny charakter lub profil uczelni.

Wspomniane rozporządzenie zostanie jednak zmienione z przyczyn formalnych (w wyniku zmiany ustawy zmieniła się też ustawa delegacja). To pozwoli na wprowadzenie dodatkowych zmian – np. przyjęcie odrębnego toku uzyskiwania zgody na studia zawodowe (do uruchomienia ich będzie wprowadzone wymaganie co do kadry: 6 samodzielnych pracowników + 6 doktorów z przygotowaniem praktycznym, a nie 8 samodzielnych pracowników).

Kadry

Ministerstwo jest zainteresowane weryfikacją danych dotyczących kadr. Do 15 grudnia będzie chciało uzyskać informacje o stanie na 1 października. Wiąże się to z wymogami przepisu mówiącego, że uczelnie niezwłocznie zawiadamia ministra o utracie odpowiedniej obsady kadrowej na kierunkach studiów. Uczelnie ma 6 miesięcy czasu na uzupełnienie składu kadrowego. Po tym terminie minister zawiesza uprawnienia (tj. zawiesza rekrutację, może zawiesić prawo prowadzenia zajęć na podstawie opinii PKA).

Filie

Uważniej będzie się też podchodzić do kwestii jednostek zamiejscowych. Uczelnie nie posiadające odpowiednich uprawnień będą zmuszone do ich likwidacji. Minister wkrótce wezwie do podania listy legalnie działających placówek tego typu.

Troska o stosowanie się do litery prawa wynika do pewnego stopnia z trwającej w MENiS kontroli NIK. Badany jest zakres sprawowania nadzoru nad podległymi uczelniami. Wstępne wnioski wskazują, że jest źle. Dotąd można było wskazywać na przejściowość sytuacji wynikającą z prac nad ustawą o szkolnictwie wyższym. Teraz jest to już niemożliwe.

Ustawa kominowa

Dotknęła kilku rektorów. A więc nie jest źle. Przynajmniej było. Rekrutacja

Ogólnie uczelnie państwowe przyjęły 5,4% więcej kandydatów niż w ub. roku. Wskaźnik dla uczelni technicznych wyniósł 103,6% (ale dane te nie uwzględniają połączenia Politechniki Zielonogórskiej z Uniwersytetem). Z analizy proporcji studiów dziennych do zaocznych wynika, że uczelnie techniczne przyjęły dwa razy więcej osób na studia dzienne niż na zaoczne. Największy przyrost rekrutacji odnotowała Politechnika Białostocka (ok. 50%), Politechniki Częstochowska i Koszalińska zmniejszyły nabór. Reszta – co najmniej bez zmian.

Konflikt na wrocławskiej AWF

Nowe władze resortu mają inny pogląd w tej sprawie, niż dawne. Zdecydowano o przyjęciu na studia osób, które zaakceptował rektor AWF, nie zachęca się jednak innych uczelni do naśladowania tego trybu postępowania.

Matura

Do 30 listopada uczniowie mają deklorować, który typ matury wybierają, a dyrektorzy szkół do 5 grudnia mają poinformować o rezultacie okręgowe komisje. (Uczestnicy konferencji postulowali, by ministerstwo w sposób jednoznaczny zapewniło o dotrzymaniu terminu wydawania świadectw maturalnych do 30 czerwca 2002. Padły też szczegółowe pytania.) (mk)

Prorektor ds. studenckich o poruszonym przez media problemie stypendiów

Jak płacić stypendia... i dlaczego tak mało?

Listopad jest tradycyjnie pierwszym miesiącem, w którym wypłacane są stypendia dla studentów. W bieżącym roku wypłatą towarzyszą zmiany oraz emocje. Jak zwykle w takich przypadkach, zadowolonych nie widać, natomiast pokrzywdzeni głośno się skarżą. Modyfikacje sposobu przyznawania stypendiów wymuszone zostały przez nawarstwiające się okoliczności:

(i) Od kilku lat fundusz stypendialny wzrasta wolniej niż liczba studentów, a niekiedy podlega niekontrolowanym perturbacjom: w roku 2000 „nie dosłano” z MEN 4% środków, czyli blisko miliona PLN! W roku bieżącym już zapowiedziano obcięcie „tylko” 1% środków, co stanowi równowartość (około 1000 jednorazowych stypendiów.

(ii) Liczba stypendystów korzystających z pomocy finansowej z przyczyn socjalnych systematycznie malała, ponieważ zamrożone były progi dochodowe, nawet mimo dokonanego w roku 2000 ubruttowienia płac. Liczba „stypendystów socjalnych” była wiosną o połowę mniejsza niż „stypendystów za wyniki w nauce”, natomiast kwota ogólna wypłaconych stypendiów socjalnych stanowiła tylko 1/3 kwoty wypłaconej w stypendiach za wyniki w nauce.

(iii) Liczba stypendystów za wyniki w nauce systematycznie rosła, ponieważ utrwalone były progi ocen, do których należy doskoczyć, aby uzyskać stypendium.

Podstawową i konieczną zmianą stało się rozszerzenie uprawnień do stypendium socjalnego: dziś może je otrzymać każdy, kogo dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 500 zł. Stało się tak na wyrażne życzenie Samorządu Studenckiego, który słusznie żąda, aby pomoc materialna trafiała w pierwszym rzędzie do gorzej sytuowanych studentów. Zmianę tę poprzedził prawie dwuletni okres przygotowań. Uszczelniono system oceny sytuacji materialnej studentów dając Studenckim Komisjom Socjalnym na wydziałach i w filiach narzędzia do podejmowania decyzji i eliminowania sytuacji wątpliwych. To właśnie Studenckie Komisje przyznają stypendia, dziekan jedynie je nadzoruje. Drugim krokiem było przyznanie wydziałom budżetu, którym Studenckie Komisje same muszą gospodarować. Trzecim, najtrudniejszym krokiem było stworzenie wydziałom możliwości „domykania budżetu” poprzez takie sformułowanie przepisów Regulaminu Pomocy Materialnej, aby Komisje mogły ograniczyć kwotę wypłat, gdy w budżecie widać dno. Rok 2001 był pierwszym, w którym wydziały i filie musiały przejąć gospodarowanie funduszem stypendialnym na nowych zasadach. Jak to zwykle bywa, jednym się ta sztuka udało lepiej, innym gorzej.

Budżet stypendialny dla wydziałów i filii został rozdzielony wiosną, a trudność polegała na trafnym prognozowaniu wypłat stypendiów socjalnych w jesieni (na nowych zasadach) oraz na stosownej zmianie progów ocen dla stypendiów za wyniki w nauce prognozowanych na jesień. Na życzenie Samorządu Studenckiego przyjęto po wielu dyskusjach zasadę, że progi te mają być ogłaszane z semestralnym wyprzedzeniem. W wypadku trudności budżetowych stypendia socjalne muszą zostać przyznane, a progi ocen dla stypendiów za wyniki w nauce wolno zmienić, z wyjątkiem proggu najniższego. Oznacza to, że każdy student, który spodziewał się stypendium za wyniki w nauce na podstawie ogłoszonych z wyprzedzeniem progów, musi je otrzymać, nawet gdy wydział jest w tarapatkach finansowych – co najwyższej wysokości tego stypendium

może zostać zmniejszona. Ta właśnie sytuacja zdarzyła się na czterech wydziałach, których studenci nie rozumieją, kto im ten komfort zafundował. O polityce wydziałów w zakresie stypendiów decydował właściwy prodziekan wraz ze Studencką Komisją Stypendialną. Taktyka przetrwania, jaką zastosowali, była różna. Najskuteczniejszą okazała się zdecydowana reakcja: podwyższenie progów ocen już wiosną. Jeśli nawet jesienią mimo to zabrakło środków, niewielka dotacja z rezerwy wystarczała do załatwienia dziury. Potrzeby finansowe tych wydziałów zaspokojone zostały w 95% (na 3 jesienne miesiące), a studenci nie mieli powodów do narzekania. Najgorzej wyszli zwolennicy taktyki przeczekania: nie zmieniać progów ocen, przecież nie dadzą nam zginąć. Samorząd Studencki, który opiniował decyzje prorektora o podziale środków rezerwowych, był zdecydowanie przeciwny okazywaniu im jakiegokolwiek pomocy. Przyznano im wprawdzie uzupełniającą dotację z rezerwy, aby umożliwić choćby najniższe wypłaty stypendiów za wyniki w nauce, lecz potrzeby zaspokojone zostały tylko w ok. 81% (3 wydziały). W kolejny rok finansowy wejda z pokaźnym deficytem, a ich studenci głośno okazują swoje niezadowolenie. Samorząd Studencki postuluje nawet, aby fundusz stypendialny na tych wydziałach poddać zarządowi komisarycznemu (całkowite, okresowe wstrzymanie wypłat stypendiów za wyniki w nauce), jeśli nie przedstawią propozycji progów stypendialnych, która zrównoważy ich budżet już wiosną.

Żadne szczególne trudności nie dotknęły połowy wydziałów i filii. Wszyscy jednak kończą ten ciężki okres z pełną świadomością, że gospodarowanie funduszem stypendialnym to trudne i odpowiedzialne zadanie, które w przyszłym roku nie będzie łatwiejsze. W dyskusjach podnoszone są najczęściej trzy sprawy.

Algorytm podziału środków między wydziały, który powstał w wyniku pracy komisji ekspertów (prodziekanów), jest niedoskonały, lecz trudny do modyfikacji. Przyznane wydziałowi środki są proporcjonalne do liczby wypłaconych stypendiów w ostatnich trzech latach, co najlepiej oddaje specyfikę wydziału zarówno w odniesieniu do zamożności studentów, jak do ich poziomu ocen. Przetestowano i inne algorytmy, również najbardziej oczywiste: według liczby studentów. Ten okazał się szczególnie nieszczęśliwy dla wydziałów, które wypłacają wiele stypendiów za wyniki w nauce, bo przyjmują doskonałych i wyselekcjonowanych kandydatów. Drugą wątpliwość wyraża się w pytaniu, czy nie wypłacamy zbyt liberalnie stypendiów socjalnych. Można bardziej zdecydowanie i bardziej krytycznie oceniać udokumentowanie dochodu studentów, podobnie jak to czynią placówki opieki społecznej. Obecny *Regulamin* umożliwia odmowę stypendium socjalnego, jeśli dokumenty są niewiarygodne (np. dochód zero!), lecz Komisje oraz prodziekani nie oswoili się jeszcze z myślą, że takie decyzje są konieczne. Trzecią trudność, z jaką Komisje oraz prodziekani muszą się zmierzyć, to rozkład Gaussa. Naturalny rozkład stypendiów za wyniki w nauce między 5 kategorii to taki, w której najwięcej stypendiów przyznaje się w kategorii najniższej, a najwyższą otrzymują nieliczni, wyjątkowi i wyraźnie na wydziale zauważani studenci. Tylko dwa lub trzy wydziały są blisko tego ideału, a są i takie, na których rozkład stypendiów należałoby określić jako „antygaussowski”.

Wśród obiektywnych trudności finansowych widoczna jest jedna wyraźna i wartościowa okoliczność: rosnące zainteresowanie samych studentów udziałem w trudnym procesie polityki stypendialnej na wydziale, w Komisjach, w Samorządzie. Nikt z nich nie oczekuje cudów finansowych, lecz racjonalnego gospodarowania według jasnych i przestrzeganych zasad. Tyle możemy im oferować, nawet w trudnych czasach.

prof. Ludwik Komorowski
Prorektor ds. Studenckich

Praktyki zawodowe
studentów Inżynierii Środowiska

Pan Żubr i pani Żubrówka, czyli praktyczne zdobywanie wiedzy

Pewnego razu na którymś z wykładów na Wydziale Inżynierii Środowiska padło hasło: praktyki zawodowe. Co może być ciekawego w praktykach? Ważne: gdzie?

Białowieża! A Białowieża to: granica z Białorusią, puszcza, żubry, wilki i rysie na wolności. Może warto spróbować?

Wszystko zaczęło się od spotkań organizacyjnych z doktor T. Małgorzatą Traczewską i doktorem Andrzejem Biłykiem. Ostra rywalizacja wyłoniła zwycięzców: 25-osobowa grupa miała szansę na spotkanie oko w oko z panem Żubrem i panią Żubrówką.

10 września 2001 r. w południe musieliśmy stawić się w internacie Zespołu Szkół Leśnych w Białowieży, gdzie mieliśmy zamieszkać. I... zaczęło się! Wyjazdy, wycieczki, wykłady, spacer, ogniska, a także organizacja wszelkich innych atrakcji należała do studentów.

Jednym z pierwszych miejsc, które odwiedziliśmy, była Oczyszczalnia Ścieków w Białowieży. Na bramie zakładowej wisiała tabliczka z napisem: „WEJŚCIE GROZI UTONIĘCIEM” (cokolwiek to znaczy). Uczestnicy, którzy nie posiadli „umiejętności pływania” – mieli szansę na wspinaczkę „wysokokomorową” (WKF-y) w Białymstoku, na terenie największej oczyszczalni, która była kolejnym odwiedzanym przez nas miejscem (prawdziwy maraton – 50 ha zwiedzania).

Zadaniem każdego z uczestników naszego obozu było przygotowanie i wygłoszenie seminarium na temat związany ze zgłębianą przez nas problematyką, np. Puszcza Białowieską, metodami oczyszczania wody i ścieków czy przyczynami zanieczyszczenia środowiska.

Prawdziwym wyzwaniem dla nas było pobieranie prób z rzeki Narwki (makrobezkręgowce, czyli organizmy żyjące w strefie przyden-

Na terenie oczyszczalni w Białymstoku

nej zbiornika) i z Zalewu Siemianówka (sinice). Przez chwilę mogliśmy poczuć się jak prawdziwi naukowcy: sami przygotowaliśmy próby (bez pomocy лаборantek!), by obejrzeć i rozpoznać „stworki i potworki” wodne, określić zanieczyszczenie wody i zaproponować metodę oczyszczenia zbiorników. Badaliśmy również skuteczność oczyszczalni pobierając próby z odbiorników.

Oprócz poznawania okolic Puszczy Białowieskiej mieliśmy okazję dowiedzieć się czegoś o... Himalajach. Dr Andrzej Biłyk zorganizował bowiem pokaz slajdów ze swej wyprawy do Nepalu i opowiedział o warunkach życia i zwyczajach tamtejszych mieszkańców.

Pracom laboratoryjnym towarzyszyły wykłady dotyczące problemów związanych z rozszerzeniem rezerwatu w Puszczy Białowieskiej. Przeprowadzili je: nadleśniczy Nadleśnictwa Białowieża pan Przemysław Malzahn zajmujący się lasami gospodarczymi otaczającymi re-

Przed oczyszczalnią w Białowieży

zerwat, pan Czesław Okołów, dyrektor Białowieskiego Parku Narodowego, oraz pani doc. Elżbieta Malzahn z Instytutu Badawczego Le-

śnictwa prowadząca badania na terenie rezerwatu. Dzięki nim poznaliśmy różne punkty widzenia dotyczące ochrony dóbr naturalnych, jakimi są lasy. Wiemy teraz, że zarówno leśnicy, jak i ekolodzy powinni pójść na kompromis. Rozszerzając rezerwat zabieramy mieszkańcom środki do życia (grzyby, jagody itd.). Przy tak wysokim bezrobociu jest to bardzo poważnym problemem. Jednak z drugiej strony chcemy chronić ostatnie obszary naturalnego lasu w Europie.

Ewenementem jest struktura społeczna Białowieży. Jest to miejsce, w którym mieszka i pracuje najwięcej profesorów w przeliczeniu na jednego mieszkańca, przy jednoczesnym 22-procentowym analfabetyzmie.

Oprócz wysiłku intelektualnego mogliśmy wykazać się formą fizyczną: olimpiada sportowa! Rozgrywki na światowym poziomie wycisnęły z nas siódme poty: tenis ziemny, tenis stołowy, badminton, siatkówka, kolarstwo z doktorem Andrzejem Biłykiem i zbieranie grzybów pod nadzorem doktor T. Małgorzaty Traczewskiej. Już sama decyzja o udziale w dowolnej konkurencji była sukcesem. Kto chciał, mógł sprawdzić swe umiejętności.

W czasie pobytu mieliśmy okazję poznać studentów leśnictwa z Niemiec. Próbaliśmy porozumieć się z nimi po niemiecku, angielsku, a nawet po rosyjsku. Jednak uniwersalnym językiem okazał się język... migowy.

15 września, w sobotę, podjęliśmy próbę integracji z mieszkańcami internatu, czyli uczniami Technikum Leśnego w Białowieży, którzy zorganizowali dyskotekę. Krótka to była próba, bo o 21:50 wyłączono muzykę i brutalnie przerwano nam świetną zabawę. Nie zdążyliśmy nawet nawiązać kontaktu z miejscową młodzieżą.

Za dwutygodniowe praktyki chcielibyśmy podziękować dziekanowi Wydziału Inżynierii Środowiska, prof. K. Bartoszewskiemu, który umożliwił nam wyjazd. Za sfinansowanie przedsięwzięcia dziękujemy również prorektorowi prof. L. Komorowskiemu oraz mgr. Andrzejowi Soleckiemu, a dr T. Małgorzacie Traczewskiej i drowi Andrzejowi Biłykowi – za wytrwałość.

Studenci Inżynierii Środowiska!!!

Jeśli kiedykolwiek usłyszycie hasło: praktyki zawodowe w Białowieży – nie zwlekajcie! Pakujcie manatki i sprzęt do nurkowania (nigdy nie wiadomo co się może przydać!) i jedźcie, bo przystojna czeka. Nie zapomnijcie o Hajnówce, w której jest lokal o nazwie „Biała Róża”. Przemięły właściciel rozdaje tam prezenty w postaci bochenków chleba, jabłek i mleka (bez konserwantów)! Również godnym polecenia jest „Bar u Wołodii”, oferujący, oprócz piwa, cofnięcie się do czasów komunistycznej Rosji. Możecie też poznać sekret pani Żubrówki – przepis na tajemny napój (składniki dostępne na miejscu!).

Uczestnicy (studenci IŚ)

U Wołodii – czar pogranicza

Przy pobieraniu próbek w Siemianówce i w Narewce

Konsumenci naszych ekologicznych wysiłków

NA WYDZIAŁACH**ARCHITEKTURA**

28 września Rada Wydziału poparła wniosek o nadanie dr. hab. Krystynie Dubel, prof. PWr, tytułu naukowego profesora.

- Pozytywnie zaopiniowano wniosek o mianowanie dr. hab. inż. arch. Waldemara Wawrzyniaka na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

- Powołano komisję Rady Wydziału ds. postępowania o nadanie dr. hab. Januszowi Słodczykowi, prof. Uniwersytetu Opolskiego, tytułu naukowego profesora.

- Wszczęto przewody doktorskie mgr. inż. arch. Macieja Stojaka na temat „Problemy budownictwa ratowniczego” oraz mgr. inż. arch. Jacka Wiszniowskiego na temat „Wpływ partycypacji społecznej na proces projektowania architektonicznego”. Na promotora obu przewodów powołano dr. hab. inż. Alinę Drapellę-Hermansdorfer.

- Wyznaczono recenzentów prac doktorskich i komisje do przeprowadzenia egzaminów doktorskich mgr. inż. arch. Barbary Widery i mgr. inż. arch. Konrada Dobrowolskiego.

- W wyniku rozstrzygnięcia konkursu zatrudniono dr. inż. arch. Marcina Brzezickiego na stanowisku asystenta w Zakładzie Architektury Budowli Przemysłowych W-1.

- Poparto wnioski o zatrudnienie na podstawie umowy zlecenia następujących osób: prof. dr. hab. inż. Tadeusza Kolendowicza, prof. dr. inż. arch. Ryszarda Natusiewicza, mgr. inż. Barbary Widery i mgr. inż. arch. Andrzeja Legendziewicza.

24 października na posiedzeniu Rady Wydziału zamknięto – na wniosek promotorów lub z powodu braku postępów w pracach – przewody doktorskie następujących osób: Janusza Dostała, Hanny Kulczak-Misiak, Tadeusza Jurgi, Marka Wenklera, Anny Wantowskiej, Janiny Grytki, Cecylii Kuklińskiej, Joanny Furgalskiej-Bartniak, Ewy Kubicy, Tadeusza Borsy, Tadeusza Szpiñnera, Ewy Piotrowskiej-Kokot, Juliusza Kokota, Andrzeja Korynka, Lechosława Trojanowskiego, Henryka Drzewieckiego i Marka Batoryckiego.

- Wyznaczono stałą komisję Rady Wydziału ds. nostryfikacji dyplomów i tytułów zawodowych w składzie:

- dr inż. arch. Bogusław Wowrzeczka – przewodniczący,
- prof. dr inż. arch. Zbigniew Bać,
- prof. dr hab. inż. arch. Grażyna Balińska,
- prof. dr hab. inż. arch. Tadeusz Zipser,
- dr hab. inż. arch. Waldemar Wawrzyniak, prof. □

STUDIA PODYPLOMOWE NA CZOŁOWEJ UCZELNI INŻYNIERSKIEJ WE FRANCJI *ECOLE CENTRALE PARIS*

**Dotyczy absolwentów i studentów V roku
wszystkich wydziałów PWr!**

Istnieje możliwość odbycia jednorocznych studiów podyplomowych z **Inżynierii Systemów Przemysłowych w Ecole Centrale Paris** w roku akademickim 2002/2003 (od września 2002).

Dla kandydatów zaakceptowanych przez ECP uczelnia francuska wystąpi o stypendium Rządu Francuskiego.

Rozmowy kwalifikacyjne (w języku francuskim) odbędą się **8 i 9 stycznia 2002 r.** w Polsko-Francuskim Centrum Inżynierii Systemów Przemysłowych Politechniki Wrocławskiej, bud. D-5, pok. 20.

Dodatkowe informacje: Krystian P. KONKOL, e-mail: konkol@pwr.wroc.pl

Składanie dokumentów: podanie, CV, list motywacyjny, **do 15 grudnia 2001** w sekretariacie

P-F Centrum ISP, bud. D-5, pok. 20 tel.: 320 22 48.

Krystian P. KONKOL
*Kierownik Podyplomowych Studiów
Mastère MGPP*

**Dział
Współpracy Międzynarodowej
informuje**

Niemiecka oferta stypendialna

- Stypendia Fundacji Herberta Quandta Uniwersytet Techniczny w Dreźnie oferuje uczelniom partnerskim z Polski, Bułgarii, Republiki Czeskiej i Węgier stypendia finansowane przez Fundację Herberta Quandta, na następujące rodzaje studiów w roku akademickim 2002/2003:

1. studia 1-2 semestralne bądź dwuletnie dla studentów wyższych semestrów, z możliwością uzyskania dyplomu TU Drezno (w przypadku podwójnego dyplomu konieczne są uzgodnienia pomiędzy PWr i TU Drezno),
2. studia doktoranckie - finansowany 1 rok,
3. staże dla młodych pracowników naukowych ze stopniem doktora (do 35 lat) – finansowany 1 rok.

Przewiduje się, że wysokość stypendiów kształtować się będzie na poziomie 800 DM dla studentów, 1200 DM dla doktorantów i 1800 DM dla stażystów. Koszty podróży pokrywa Fundacja.

Kandydaci na studia powinni złożyć w Dziale Współpracy Międzynarodowej (bud. A-1, pok. 147) do dnia **31 grudnia 2001** następujące dokumenty:

– podanie o przyjęcie na studia, podając rodzaj studiów (w przypadku rodzaju stu-

diów wymagana jest opinia nauczyciela akademickiego),
– średnią ocen z dotychczasowych wyników w nauce,
– zaświadczenie potwierdzające znajomość języka niemieckiego.

Prof. Joachim Potrykus – opiekun projektu ze strony Politechniki Wrocławskiej oraz kierownik Działu Współpracy Międzynarodowej – mgr Krystyna Galińska przeprowadzą w Dziale Współpracy Międzynarodowej wstępną kwalifikację kandydatów.

Ostatecznej kwalifikacji dokona komisja, w skład której wchodzi przedstawiciel Fundacji i trzech nauczycieli akademickich z Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie.

Zakwalifikowani kandydaci będą mogli rozpocząć studia od **1 października 2002**.

- Stypendia fundacji IMPULS

Zachęcamy również do zainteresowania się ofertą niemieckiej fundacji IMPULS. Podania o przyjęcie na studia na Uniwersytet Techniczny (TU) w Dreźnie wraz z wymaganymi dokumentami należy przesłać w terminie do **1 marca 2002** bezpośrednio do Działu Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Technicznego.

Szczegóły o stypendium fundacji IMPULS można otrzymać w DWM, pok. 147, bud. A-1,

formularze zgłoszeniowe są dostępne na stronie internetowej:

www.tu-dresden.de/aaa.

Podania o stypendium należy kierować bezpośrednio na adres:

Technische Universitaet Dresden
Akademisches Auslandsamt
Frau Ebert
Dresden
Mommsenstrasse 13
e-mail :
Melanie.Ebert@mailbox.tu-dresden.de.

K. Galińska

Usługi telefoniczne

Od 1 września funkcjonuje na Uczelni centrala telefoniczna obsługująca rejon pl. Grunwaldzkiego, z podcentralami obsługującymi rejony ulic Gdańskiej i Prusa oraz pl. Teatralnego. W związku z tym uległy zmianie i rozszerzeniu funkcje telekomunikacyjne w stosunku do realizowanych przez dotychczasowe centrale w tych rejonach.

Pełną informację o zasadach korzystania z funkcji dostępnych w systemie telekomunikacyjnym obsługiwanym przez powyższe centrale zawiera „Przewodnik po usługach dostępnych na centrali Alcatel 4400”, dostępny na stronie internetowej Uczelni. Zainteresowani znajdą go pod adresem: <http://zstux.ita.pwr.wroc.pl/alcatel/>. Przewodnik ten powstał przy współpracy Sekcji Łączności Działu Infrastruktury Technicznej oraz Instytutu Telekomunikacji i Akustyki PWr.

Dodatkowe dane i wyjaśnienia można uzyskać w Sekcji Łączności Działu Infrastruktury Technicznej pod numerem telefonu 22-04 w godz. 7³⁰-15³⁰. Tam też należy zawiadomić o nieprawidłowościach funkcjonowania aparatów telefonicznych i centrali oraz składać skargi.

*Dyrektor Administracyjny PWr
mgr inż. Andrzej Kaczkowski*

Fundacja

Crescendum Est – Polonia

VI Konkurs

o stypendium

Zarząd Fundacji Crescendum Est – Polonia uprzejmie zawiadamia, że zgodnie z Uchwałą Nr R-14/2001 z dnia 20.09.2001 r. Rady Fundacji otwarty został VI Konkurs o stypendium Fundacji Crescendum Est – Polonia.

Uprawnionymi do ubiegania się o stypendium Fundacji są uczniowie, studenci i absolwenci państwowych szkół średnich i wyższych, będący obywatelami polskimi, posiadający w chwili składania wniosku stałe miejsce zamieszkania w Polsce.

Warunkiem zakwalifikowania wniosku do rozpatrzenia jest przedstawienie w terminie do 31.12.2001 r. wypełnionego kwestionariusza aplikacyjnego wraz z kompletem załączników, w tym:

- 3 listy referencyjne nadesłane bezpośrednio do Fundacji przez udzielające rekomendacji (w tym co najmniej 1 od samodzielnego pracownika naukowego),

- pisemna rekomendacja władz uczelni, szkoły, jednostki badawczo-rozwojowej itp.,
- świadectwa zdrowia wg standardu towarzystwa ubezpieczeniowego,

- curriculum vitae wraz z listą publikacji, patentów, dyplomów i innych dokumentów świadczących o osiągnięciach aplikanta, zaproszeń do podjęcia studiów lub badań z uczelni i instytutów zagranicznych i krajowych,

- dowód złożenia egzaminu z bieglego posługiwania się w mowie i piśmie językiem kraju, w którym znajduje się jednostka wybrana przez aplikującego (TOEFL – minimum 270 pkt., Cambridge Proficiency lub równoważne),

- potwierdzona przez władze uczelni (szkoły) bądź notariusza kopia indeksu lub wykaz ocen z egzaminów, prezentujący średnią z egzaminów wyższą niż 4,5 w skali 2-5,

- 2 zdjęcia

Zarząd Fundacji zawiadamia, że umowa o stypendium podpisana ze zwycięzcami konkursu przewiduje po zakończeniu nauki obowiązek podjęcia przez stypendystę pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i przepracowania co najmniej 5 lat. Zobowiązanie to gwarantowane jest podpisem na wekslu „in blanco”. W przypadku niewykonania tego zobowiązania stypendysta zmuszony będzie zwrócić 5-krotną wartość otrzymanego stypendium.

Zarząd Fundacji zaprasza szczególnie uzdolnioną młodzież do udziału w konkursie, niezależnie od kierunków zainteresowań. Przewidujemy, że rozstrzygnięcie konkursu nastąpi do dnia 31 marca 2002 roku.

*Prezes Zarządu
Krzysztof Laskowski*

Adres Biura Zarządu Fundacji:
Crescendum Est-Polonia
02-548 Warszawa, ul. Różana 8/10
tel. (022) 845-63-69, fax 845-62-08
www.crescendumest.pl,
e-mail: fundacja@crescendumest.pl

Od redakcji: W V konkursie Rada Fundacji Crescendum Est – Polonia przyznała 61,5 tys. dolarów dr. Wojciechowi Grochali na realizację programu badawczego w zakresie nadprzewodnictwa prowadzonego we współpracy z laureatami Nagrody Nobla na Uniwersytecie Cornell (USA). Natomiast kwotę 40 tysięcy dolarów otrzymał Bartosz Ostrowski, absolwent krakowskiej Akademii Ekonomicznej i UJ kończący obecnie studia w Cambridge. Dotacja pokryje jego I rok studiów na Harvard University.

NA WYDZIAŁACH

MECHANICZNY

11 lipca na posiedzeniu Rady Wydziału odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. inż. Tadeusza Łagody z Politechniki Opolskiej. Kandydatowi nadano stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie *Mechanika*.

26 września Rada Wydziału powołała komisję ds. przewodu habilitacyjnego dr. inż. Tadeusza Smolnickiego.

- Wszczęto postępowanie w sprawie mianowania dr. hab.inż. Andrzeja Matuszaka na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony.

- Wyrażono zgodę na mianowanie dr. hab.inż. Radosława Iwankiewicza na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony.

- Otwarto przewód doktorski mgr. inż. Przemysława Olszyńskiego.

- Rozstrzygnięto konkurs na stanowiska nauczycieli akademickich, w wyniku którego pozytywnie zaopiniowano wnioski o mianowanie:

- dwóch asystentów naukowo-dydaktycznych,

- siedmiu adiunktów naukowo-dydaktycznych,

- trzech asystentów naukowych.

- Postanowiono również poprzeć wnioski o zatrudnienie na 1/5 etatu emerytowanych profesorów wydziału.

17 października Rada Wydziału pozytywnie zaopiniowała wniosek o mianowanie na czas nieokreślony dr. hab. inż. Andrzeja Matuszaka na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

- Otwarto przewód habilitacyjny dr. inż. Wacława Skoczyńskiego i powołano recenzentów jego dorobku oraz rozprawy habilitacyjnej.

- Przedyskutowano i poparto wniosek dziekana, który zaproponował kandydatów do Grupy Ekspertów i Zespołów Oceniających w postępowaniu o akredytację kierunków studiów prowadzonych na wydziale.

GÓRNICZY

5 września Rada Wydziału wyraziła zgodę na przedłużenie dr. inż. R. Kabatowi urlopu bezpłatnego do 30.09.2002 r.

- Postanowiono dopuścić do publicznych obron prace doktorskie: mgr. inż. Ryszarda Błażeja „Wpływ właściwości mechanicznych rdzenia taśm przenośnikowych tkaninowo-gumowych na wytrzymałość ich połączeń”, mgr. Pawła Zagożdżona „Zgorzel słoneczna w trzeciorzędowych bazaltoidach Śląska i sposoby wykorzystania jej produktów” oraz mgr. Barbary Kiełczawy „Wody zmineralizowane Gorzanowa”.

Dokończenie na stronie 42

NA WYDZIAŁACH

Dokończenie ze strony 41

- Zatwierdzono zmianę nazwy specjalności „Zarządzanie Zasobami Ziemi i Ochrona Środowiska” na „Gospodarka Zasobami Ziemi i Ochrona Środowiska”; modyfikacja ta nie spowodowała zmian programowych. Nowa nazwa specjalności obowiązuje już w roku akademickim 2001/2002.

25 września Rada Wydziału przyjęła wykonaną w ramach badań statutowych pracę „Badania nad zestalaniem materiałów nieorganicznych” (zlec. 342148) i zaakceptowano rozliczenie kosztów realizacji tego zlecenia.

- Nadano Ryszardowi Błażejowi stopień doktora nauk technicznych.

26 września na posiedzeniu Rady Wydziału nadano Pawłowi Zagożdżonowi oraz Barbarze Kielczawie stopnie doktorów nauk technicznych.

- Poparto wnioski o zatrudnienie dr. Pawła Zagożdżona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Geologii Stosowanej, Odwadniania i Ekologii Instytutu Górnicztwa PWr.

- Z powodu braku kandydatów postanowiono zamknąć konkurs na stanowisko adiunkta do Zakładu Geodezji i Systemów Informacji Geograficznych Instytutu Górnicztwa PWr.

3 października Rada Wydziału poparła wnioski o zatrudnienie dr. inż. Ryszarda Błażeja na stanowisku adiunkta w Zakładzie Systemów Maszynowych Instytutu Górnicztwa PWr.

- Zatwierdzono listę osób mających w semestrze zimowym 2001/2002 prowadzić finansowane z funduszu bezosobowego zajęcia dydaktyczne na W-6.

ELEKTRONIKA

21 września Rada Wydziału poparła wnioski o nadanie dr. hab. inż. Leszko-owi Golonce tytułu naukowego profesora.

- Powołano komisję ds. przewodów habilitacyjnych dr. inż. Edwarda Plińskiego, dr. Stanisława Kochowskiego i dr. inż. Witolda Posadowskiego.

- Zatwierdzono wniosek o powołanie dr. hab. inż. Czesława Smutnickiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

- Wyznaczono recenzentów dorobku naukowego dr. hab. inż. Ignacego Dulęby, który kandyduje na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

- Zapoznano się ze składami komisji akredytacyjnych dla poszczególnych kierunków studiów.

- Dziekan poinformował, że w roku akademickim 2001/2002 wydział przyjął 1700 osób na I rok studiów.

Dokończenie na stronie 43

Zarządzenia, Okólniki, Ogłoszenia

W ostatnim czasie ukazały się następujące zarządzenia wewnętrzne, pisma okólnie i komunikaty:

- **Zarządzenie wewnętrzne 24/2001** z dnia 17.07.2001 r. w sprawie utworzenia Biblioteki Wydziału Informatyki i Zarządzania;

- **Zarządzenie wewnętrzne 25/2001** z dnia 17.07.2001 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników Politechniki Wrocławskiej;

- **Zarządzenie wewnętrzne 26/2001** z dnia 18.07.2001 r. w sprawie zmiany *Regulaminu Pracy Politechniki Wrocławskiej* (wprowadzonego Zarządzeniem Wewnętrznym 16/95 z dnia 9 czerwca 1995 r.);

- **Zarządzenie wewnętrzne nr 27/2001** z dnia 20.07.2001 r. w sprawie zasad zlecania zajęć dydaktycznych i rozliczania pensum w roku akademickim 2001/2002;

- **Zarządzenie wewnętrzne 28/2001** z dnia 14.09.2001 r. w sprawie nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi pod względem legalności, gospodarności i celowości;

- **Zarządzenie wewnętrzne 29/2001** z dnia 21.09.2001 r. w sprawie utworzenia Wydziałowego Zakładu Maszyn Przepływowych

- w soboty, niedziele i święta – 100% stawki godziny ponadwymiarowej,
- w języku obcym – 100% stawki godziny ponadwymiarowej.

Doktorantom przysługują następujące wysokości wyplat za godzinę zajęć:

- w filii – 50% stawki godziny ponadwymiarowej,

- w soboty, niedziele i święta – 100% stawki godziny ponadwymiarowej,

- w języku obcym – 100% stawki godziny ponadwymiarowej.

- **Zarządzenie wewnętrzne 31/2001** z dnia 10.10.2001 r. w sprawie zmiany załączników (zaświadczeń do banków) do Zarządzenia Wewnętrznego 9/99 z dnia 27 kwietnia 1999 r. oraz Zarządzenia Wewnętrznego 22/99 z dnia 6 października 1999 r.

- **Zarządzenie wewnętrzne 32/2001** z dnia 19.10.2001 r. w sprawie wysokości stawek stosowanych dla nauczycieli akademickich za godziny ponadwymiarowe;

- **Zarządzenie wewnętrzne 33/2001** z dnia 22.10.2001 r. w sprawie ustalenia stawek za prowadzenie zajęć dydaktycznych w ramach umów o dzieło i zlecenia:

Wprowadzono następujące stawki za prowadzenie zajęć w ramach umów o dzie-

Lp.	Stanowisko	Stawki za godzinę zajęć w ramach umów o dzieło i umów zlecenia wynikających z prowadzenia zajęć na studiach	
		dziennych	zaocznych wieczorowych podyplomowych
1.	Profesor zwyczajny, profesor nadzwyczajny posiadający tytuł naukowy	40,0	40,0 – 95,0
2.	Profesor nadzwyczajny posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora, docent, adiunkt posiadający stopień naukowy dr. hab.	34,0	34,0 – 81,0
3.	Adiunkt posiadający stopień naukowy doktora, starszy wykładowca	31,0	31,0 – 61,0
4.	Asystent, wykładowca, lektor, instruktor	24,0	24,0 – 52,0

przy Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Wrocławskiej;

- **Zarządzenie wewnętrzne 30/2001** z dnia 21.09.2001 r. w sprawie wprowadzenia zmian do Zarządzenia Wewnętrznego 27/2001 w sprawie zlecania zajęć dydaktycznych i rozliczania pensum w roku akademickim 2001/2002:

Nauczycielom akademickim przysługują następujące dopłaty za godzinę zajęć:

- w filii – 50% stawki godziny ponadwymiarowej,

ło i zlecenia: (tabela)

Za zajęcia realizowane w filii przysługuje dopłata 50% stawki. Za zajęcia realizowane w niedziele i święta oraz w języku obcym przysługuje dopłata w wysokości 100% stawki. Stawka godzinowa określona w umowie powinna uwzględniać również wszystkie przysługujące dopłaty.;

- **Zarządzenie wewnętrzne 34/2001** z dnia 31.10.2001 r. w sprawie zmiany porządkowania bibliotek wydziałowych i międzywydziałowych;

Zarządzenia, Okólniki, Ogłoszenia

• Zarządzenie wewnętrzne **35/2001** z dnia 6.11.2001 r. w sprawie ogłoszenia zmiany w Statucie Politechniki Wrocławskiej;

• Pismo okólnie **17/2001** z dnia 28.09.2001 r. w sprawie uroczystości inauguracyjnej roku akademickiego 2001/2002 oraz godzin rektorskich;

• Pismo okólnie **18/2001** z dnia 9.10.2001 r. w sprawie zasad organizacji pomocy serwisowej dla użytkowników środków informatyki w Administracji Uczelni;

• Pismo okólnie **19/2001** z dnia 10.01.2001 r. w sprawie uruchamiania i wyłączania centralnego ogrzewania w obiektach Politechniki Wrocławskiej;

• Pismo okólnie **20/2001** z dnia 17.10.2001 r. w sprawie powołania Studenckiej Odwoławczej Komisji Stypendialnej;

Zadaniem Studenckiej Odwoławczej Komisji Stypendialnej jest rozpatrywanie odwołań studentów od rozstrzygnięć podjętych przez studenckie komisje stypendial-

ne na wydziałach i w filiach. W jej skład wchodzi: Justyna Chmiel (W-8) – przewodnicząca, Damian Drwiega (W-2), Andrzej Janora (W-1), Wojciech Maj (W-10) i Rafał Nowakowski (W-4). Komisja została powołana na rok akademicki 2001/2002.;

• Pismo okólnie **21/2001** z dnia 17.10.2001 r. w sprawie wypłacania świadczeń dla studentów dziennych we Wrocławiu;

• Pismo okólnie **22/2001** z dnia 22.10.2001 r. w sprawie możliwości zastosowania stawki podatku VAT od towarów i usług w wysokości 3% przy zakupie sprzętu komputerowego;

• Pismo okólnie **23/2001** z dnia 6.11.2001 r. w sprawie uroczystości Święta Politechniki Wrocławskiej;

• **Komunikat kwestora nr 1/2001** z dnia 19.09.2001 r. w sprawie skutków wprowadzenia wspólnej waluty euro w niektórych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Z prasy akademickiej

O Giedroyciu i „Kulturze”

W piątek, 14 września, minęła pierwsza rocznica śmierci Jerzego Giedroycia, założyciela Instytutu Literackiego, redaktora paryskiej „Kultury”.

Wydawana od 1992 r. przez Uniwersytet Śląski w Katowicach „Gazeta Uniwersytecka” przygotowała specjalny dodatek kulturalny poświęcony Jerzemu Giedroyciowi i paryskiej „Kulturze”. Jest on dostępny już od 14 września br., a w sprzedaży pojawił się z październikowym numerem tego miesięcznika.

W ograniczonym nakładem zakresie będziemy realizować zamówienia spoza Katowic. Poza tym cały materiał dodatku jest już w Internecie, na stronach „Gazety Uniwersyteckiej” on-line (<http://gu.us.edu.pl>). – mówi dr Dariusz Rott redaktor naczelny „Gazety Uniwersyteckiej”.

Na dwudziestu ośmiu stronach zaprezentowano szczegółowe kalendarium życia J. Giedroycia, wraz z faktami związanymi z działalnością Instytutu Literackiego i „Kultury”. Dodatek otwiera wypowiedź Zofii Hertz (wieloletniej współpracownicy red. Giedroycia, pełniącej obecnie funkcję dyrektora Instytutu Literackiego) z sierpnia br. dotycząca bie-

żącej działalności placówki z Maisons-Laffitte. Archiwalne rozmowy z Jerzym Giedroyciem i Czesławem Miłoszem z 1998 r. poświęcone czołowemu publicyście i autorowi linii politycznej „Kultury” – Juliuszowi Mieroszewskiemu, dopełnione zostały fragmentami najważniejszych tekstów jego autorstwa, pozwalających na prześledzenie koncepcji politycznych wobec Polski w czasach komunizmu, sformułowanych przez „Kulturę”.

Kolejne miejsce zajmują zebrane specjalnie przez twórców dodatku wypowiedzi współpracowników i autorów „Kultury” – m.in. Jacka Bocheńskiego, Adama Czerniawskiego, Tomasza Jastruna, Marka Nowakowskiego, Leopolda Ungera, Adama Zagajewskiego. Publikacja zawiera także biogramy zespołu redakcyjnego „Kultury” i jego najbliższych współpracowników. Dodatek zamyka rozmowa z Władysławem Żeleńskim (ur. 1903) – bratankiem Tadeusza Boya-Żeleńskiego, wieloletnim współpracownikiem Instytutu Literackiego, mieszkającym od zakończenia wojny w Paryżu. We wszystkich tekstach umieszczone zostały liczne fotografie archiwalne, m.in. ze zbiorów Instytutu Literackiego w Paryżu.

Całość została przygotowana przez współpracownika „Gazety Uniwersyteckiej”, pana Mariusza Kubika (tel./fax 032-259 95 67, lub 032-290 66 16, e-mail: mkubik@us.edu.pl), z którym możliwy jest kontakt w sprawie wydanego materiału.

NA WYDZIAŁACH

Dokończenie ze strony 42

10.10.2001 r. na posiedzeniu Rady Wydziału odbyło się kolokwium habilitacyjne i wykład habilitacyjny dr. inż. Sergiusza Pateli. Kandydatowi nadano stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie dyscypliny *elektronika*.

• Dopuszczono dr. inż. Andrzeja Dziedzica (I-25) do kolokwium habilitacyjnego i wybrano temat wykładu habilitacyjnego.

• Otwarto przewody habilitacyjne dr. Stanisława Kochowskiego, dr. inż. Witolda Posadowskiego i dr. inż. Edwarda Plińskiego oraz wyznaczono recenzentów ich prac habilitacyjnych.

• Nadano stopnie doktorów nauk technicznych:

– mgr. inż. Wojciechowi Zajacowi w dyscyplinie *informatyka*,

– mgr. inż. Jarosławowi Gronczyńskiemu w dyscyplinie *elektronika*.

• Wyznaczono recenzentów i zakres egzaminów doktorskich oraz powołano komisję egzaminacyjną w przewodzie doktorskim mgr. inż. Jarosława Mierzwy.

CHEMIA

11 lipca na posiedzeniu Rady Wydziału jednomyślnie pozytywnie zaopiniowano przedłożone przez prodziekana prof. A. Matynię wnioski studentów Wydziału Chemicznego starających się o przyznanie stypendium Ministra Edukacji Narodowej na rok akademicki 2001/2002. Wnioski te dotyczyły: Eweliny Bogdan (rok III), Rafała Kowalczyka (rok IV) oraz Bartłomieja Skwary (rok III).

• Poparto wnioski komisji o nadanie dr. hab. inż. Zdzisławowi Kawali tytułu naukowego profesora nauk technicznych.

• Wyznaczono recenzentów do sprawy wszczętego postępowania o powołanie dr. hab. Józefa Oleksyszyna na stanowisko profesora nadzwyczajnego Politechniki Wrocławskiej w dziedzinie *biochemii*.

• Przeniesiono dr. Magdaleny Klakcar-Ciepac z etatu adiunkta naukowo-badawczego na etat naukowo-dydaktyczny na okres roku 2001/2002.

• Ogłoszono konkursy na:

- dwa stanowiska adiunktów naukowo-dydaktycznych w Instytucie Chemii Organicznej i Biotechnologii w dziedzinie *chemii organicznej*,

Dokończenie na stronie 44

NA WYDZIAŁACH

Dokończenie ze strony 43

- dwa stanowiska adiunktów naukowo-dydaktycznych w Instytucie Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich w dziedzinie *chemii organicznej* i jednego w dziedzinie *chemii analitycznej*,

- trzy stanowiska adiunktów naukowo-dydaktycznych w Instytucie Chemii Fizycznej i Teoretycznej w dziedzinie *chemii fizycznej i teoretycznej*.

• Postanowiono, że Komisja ds. Kadry i Rozwoju Wydziału będzie opiniować podania kierowane do Rady Wydziału w sprawie przyznawania stypendiów habilitacyjnych i udzielania urlopów dydaktycznych.

• Zaopiniowano wnioski o urlopy bezpłatne dla: dr. inż. Bartłomieja Prusisza, dr inż. Anity Niedzieli-Majki i dr. inż. Andrzeja Trochimczuka.

• Podjęto również uchwałę o przystąpieniu Wydziału Chemicznego PWr do Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

INAUGURACJA NA CHEMII

Uroczysta inauguracja roku akademickiego 2001/2002 na Wydziale Chemicznym odbyła się w dniu 2 października.

O godz. 16 do wypełnionej po brzegi auli Politechniki Wrocławskiej wkroczył uroczysty orszak władz wydziału: dziekan prof. dr hab. inż. Henryk Górecki, prodziekani prof. dr hab. inż. Andrzej Matynia, prof. dr hab. inż. Paweł Kafarski i prof. dr hab. inż. Wiesław Żyrnicki w towarzystwie prorektorów Politechniki Wrocławskiej: prof. dr hab. inż. Ludwika Komorowskiego i prof. dr hab. inż. Jerzego Świątko oraz absolwentów rocznika 2000/2001.

W uroczystościach inauguracyjnych uczestniczyli:

- pracownicy Wydziału Chemicznego, reprezentowani przez liczne grono profesorów i pozostałych nauczycieli akademickich,

- absolwenci roku 2000/2001 (to już 52. rocznik absolwentów Wydziału Chemicznego PWr!) wraz z rodzinami, promotorami i przyjaciółmi,

- studenci rozpoczynający studia na Wydziale Chemicznym,

- studenci wyższych lat,

- przedstawiciele przemysłu, wśród których byli licznie reprezentowani absolwenci Wydziału Chemicznego, biorący czynny udział w Radzie Społecznej Wydziału,

Dokończenie na stronie 45

Z „Biuletynu Informacyjnego”

W październikowym numerze „Biuletynu Informacyjnego” Działu Współpracy Międzynarodowej znajdujemy ciekawą ofertę stypendialną.

• Niemieckie Stowarzyszenie GFPS (Gemeinschaft zur Förderung von Studienaufenthalten polnischer Studierender in Deutschland e.V.) z siedzibą we Fryburgu Bryzgowijskim oferuje:

- bezpłatne jednomiesięczne kursy języka niemieckiego we Fryburgu Bryzgowijskim i Heidelbergu dla studentów I-III roku studiów dziennych,

- jednomiesięczne tandemowe kursy języka niemieckiego dla studentów I-III roku studiów dziennych. W kursie uczestniczą także studenci niemieccy uczący się języka polskiego.

Termin składania zgłoszeń mija **31 marca 2002 r.**

Bliższe informacje są dostępne w Dziale Współpracy Międzynarodowej (A-1, pok. 147, Mirosława Lenarcik, tel. 35-85) oraz pod adresem internetowym: www.atanet.pl/gfps.

• Northern University of Technology we współpracy z Technicznym Uniwersytetem w Hamburgu oferuje stypendia na dwuletnie uzupełniające studia magisterskie w ramach Programu Globalnej Inżynierii. Stypendia przeznaczone są dla studentów z bardzo dobrymi wynikami w nauce oraz o znaczących osiągnięciach naukowych.

Informacje o programie można znaleźć na stronie internetowej Northern University of Technology pod adresem: www.ni-thh.de.

• Pierwszy Program Horyzontalny INCO (V Program Ramowy) ogłosił konkurs z budżetem 1,9 miliona euro, z datą zamknięcia 18 stycznia 2002 r., na nowy rodzaj stypendiów indywidualnych dla naukowców ze znaczącym doświadczeniem badawczym (high level researchers). Stypendium obejmuje dwie fazy:

- prowadzenie badań naukowych w kraju członkowskim Unii Europejskiej – do 2 lat (tzw. *training phase*),

- prowadzenie badań w kraju macierzystym lub innym kraju stowarzyszonym – do 1 roku (tzw. *re-establishment phase*).

Informacje na stronie internetowej: www.npk.gov.pl/prog_hcr_1/akcje.html.

Stypendia przyznawane są tylko naukowcom z krajów stowarzyszonych, i to aktualnie pracującym w kraju stowarzyszonym.

Jedyny termin oceny: **18 stycznia 2002 r.**

Klasyczne zapasy na wrocławskiej AWF

Ministerstwo Edukacji Narodowej zakwestionowało decyzję rektora AWF prof. Zdzisława Zagrobelnego*. Rektor uwzględnił odwołania 50 kandydatów, którzy w lipcu nie zdali egzaminu wstępnego.

Dyrektor Tadeusz Popłonkowski z MEN uzasadnia stanowisko resortu tym, że samodzielnie podejmować tego rodzaju decyzji przekracza kompetencje rektora. Może on tylko zaakceptować postanowienia komisji uczelnianej. Jedynym wyjściem dla niedoszłych studentów jest wniesienie sprawy do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Rektor AWF jest zdania, że miał prawo podjąć taką decyzję, a sprawę traktuje jako kontynuację sprawy z zeszłego roku. Wtedy to dziekan Wydziału WF, prof. Tadeusz Koszyc nie aprobował faktu przyjęcia przez rektora kilkunastu osób, co doprowadziło do długotrwałych kontrowersji, a nawet próby odwołania rektora przez Senat AWF. Różnica polega jednak m.in. na tym, że AWF podlegał wtedy Urzędowi Kultury Fizycznej i Sportu.

Teraz w spór wkroczyli urzędnicy z Ministerstwa Edukacji Narodowej. Prof. Zagrobelny udał się do Warszawy, by w ministerstwie starać się o zmianę niekorzystnej dla siebie i kandydatów na studia decyzji.

(Życie Akademickie, Wieczór Wrocławia)

*) Minister Lymba ostatnio uchyliła decyzję swojego poprzednika.

Festiwal Nauki...

Dokończenie ze strony 31

zebrani młodzi jeleniogórzanie z zainteresowaniem wysłuchali również wykładu „Soczewkowanie grawitacyjne”, a także bogato ilustrowanego „Jeśli nie chcesz swojej zguby, zioła, ziółka stosuj luby”.

Podczas Dolnośląskiego IV Festiwalu Nauki w Jeleniej Górze odbyły się 24 imprezy.

W sumie Dni Nauki w filiach uczelni Wrocławia zgromadziły na 75 imprezach festiwalowych około 2500 osób.

Podczas tych sesji wyjazdowych chcieliśmy pokazać, że nauka jest potrzebna, że trzeba ją popierać, oczywiście uprawiać ją i w nią inwestować. Udało się to nam dzięki dużemu zaangażowaniu organizatorów, władz lokalnych i wykładawców, a także ciekawości świata, które wykazali mieszkańcy Dolnego Śląska. Festiwal w filiach uczelni Wrocławia spełnił nasze oczekiwania!

Pełnomocnik Koordynatora IV Dolnośląskiego Festiwalu Nauki ds. sesji wyjazdowych

dr hab. Jadwiga Sołducho

Młodzi cybernetycy ruszają śladami Kopernika

Koło Naukowe ICT zorganizowało 29. X. 2001r. dla wszystkich chętnych wyjazd do Obserwatorium Astronomicznego w Białkowie koło Wołowa. Naszym przewodnikiem był dr Paweł Rudawy z UW, specjalista w dziedzinie koronografii. Przedstawił nam historię powstania w tym miejscu obserwatorium i prowadzonych tu badań naukowych.

Oglądany przez nas obiekt jest jednym z większych polskich obserwatoriów. Prowadzone są w nim badania nad gwiazdami w ciasnych polach oraz zjawiskami zachodzącymi na koronie Słońca. Pozналиśmy tajniki działania teleskopu, spektrografu oraz koronografu. Zrozumiełm, jak ciężka jest praca astronoma (sama ruchoma konstrukcja waży 8 ton!). Dopełnieniem wycieczki było zwiedzanie muzeum etnograficznego oraz wspólne ognisko.

Członkowie naszego koła będą uczestniczyć w cyklu wykładów organizowanych na Uniwersytecie Wrocławskim. Mamy też „kosmiczne” plany. Zamierzamy mianowicie ulepszyć system sterowania spektrografu i przekazywania danych z obserwacji.

Inga Markowska

Fot. Krzysztof Kępa

KONKURS

Studium Nauki Języków Obcych Politechniki Wrocławskiej w związku z obchodami 50-lecia swego istnienia ogłasza wśród Pracowników Politechniki Wrocławskiej

konkurs na wspomnienia pt.

„Co pozostało w mojej pamięci z kontaktu z językiem obcym na uczelni (również w czasie studiów)”.

Pragnęlibyśmy historię naszego istnienia wzbogacić o Państwa refleksje, przemyślenia, uwagi. Planujemy (za zgodą autorów) opublikowanie wybranych wspomnień. Prosimy o nadsyłanie prac (w formie pisemnej, mile widziane – na dyskietce) do 1 marca 2002 roku.

Liczmy na Państwa przychylność i odzew na naszą propozycję.

Z wyrazami szacunku

Marian Górecki

ilustracja p. Amyr Girzejdzak

NA WYDZIAŁACH

Dokończenie ze strony 44

– dziekani i przedstawiciele zaprzyjaźnionych wydziałów Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Wrocławskiego, Akademii Rolniczej, Akademii Ekonomicznej oraz innych placówek naukowo-badawczych.

Rozpoczynając inaugurację roku akademickiego 2001/2002 dziekan prof. H. Górecki serdecznie powitał wszystkich przybyłych i przedstawił prodziekanów oraz dyrektorów instytutów wchodzących w skład wydziału.

Uroczystą immatrykulację poprzedziło wystąpienie dziekana prof. H. Góreckiego i prorektorów prof. L. Komorowskiego i prof. J. Świątko.

Po wygłoszonej przez dziekana tradycyjnej formule: „Rok akademicki 2001/2002 na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej uważam za otwarty” prof. dr hab. inż. Paweł Kafarski wygłosił wykład inauguracyjny pt. „Substraty kluczowe”.

Kolejnym miłym punktem uroczystości było wręczenie dyplomów, nagród i wyróżnień osobom, które ukończyły studia w roku akademickim 2000/2001, oraz wręczenie Złotych Odznak Politechniki Wrocławskiej współpracującym z Wydziałem Chemicznym osobom spoza naszej uczelni.

Ponad 100-osobowa grupa absolwentów odbierających dyplomy oraz ponad 800-osobowa grupa studentów przyjętych na I rok Wydziału Chemicznego PWr świadczy o popularności tego wydziału. Ta silna pozycja sprzyja rozwojowi współpracy z przemysłem, której sprzyja również aktywnie działająca Rada Społeczna Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej. Jej przedstawiciel, mgr inż. Krzysztof Kaczkowski (Prezes Zarządu – Dyrektor Generalny Zakładów Azotowych „Włocławek” – ANWIL S.A.) również zabrał głos życząc Wydziałowi Chemicznemu sukcesów w roku akademickim 2001/2002.

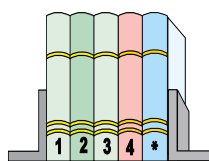
W imieniu absolwentów głos zabrała mgr inż. Beata Sułek, a student IV roku Jacek Doskocz (członek Zarządu Koła Naukowego Chemików „ALLIN”) w krótkim wystąpieniu w imieniu wszystkich kolegów przywitał nowych żaków.

Oprawę artystyczną uroczystości stanowiły występy Wrocławskiego Kwintetu Akordeonistów Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego pod kierownictwem artystycznym Zbigniewa Łuca. □

KSIĄŻKI, które polecamy...

Jerzy Żenkiewicz

Litwa na przestrzeni wieków i jej powiązania z Polską

Wyd. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2001
236 s. + ilustracje, 20 zł

Autor nie jest zawodowym historykiem. Jako inżynier elektronik i informatyk pracuje od 1977 r. na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jest miłośnikiem historii społeczności polskiej na Litwie. Dzięki swoim rodzicom, którzy przed II wojną światową należeli do ziemiaństwa polskiego na Litwie Kowieńskiej, jest emocjonalnie związany z przeszłością polskich ziemian nad Niemnem i Wilią. Opublikował kilka prac na ten temat.

Prezentowana książka jest próbą dokonania syntezy historii Litwy od zarania dziejów do czasów dzisiejszych, ze szczególnym uwzględnieniem skomplikowanych stosunków polsko-litewskich.

W kolejnych rozdziałach autor przedstawia początki Litwy (jej położenie, organizację plemienną i pierwsze walki z sąsiadami), umocnienie państwa w XIII i XIV w. i unię z Polską. Omawia ustrój oligarchiczny, centralizację Litwy w latach 1440-1569 i jej sytuację w Rzeczpospolitej Obojga Narodów. Następne rozdziały są poświęcone czasom rozbiorowym, przebudzeniu narodowemu i odzyskaniu przez Litwę niepodległości po I wojnie światowej. Ukazano także najnowsze dzieje Litwy: od 1919 r. do czasów obecnych.

Książka jest bogato ilustrowana mapami i tabelami. Zawiera też częściowy wykaz polskich majątków na Litwie kowieńskiej w okresie międzywojennym. Na końcu dołączono zdjęcia ilustrujące życie społeczności polskiej w państwie litewskim. Fotografie ukazują dwory, dyplomatów, uczniów dwóch polskich szkół, członków korporacji i towarzystw kredytowych. Świat, który zginął zbyt szybko, by został dobrze opisany. Książka Jerzego Żenkiewicza jest więc cennym przyczynkiem.

Można pogratulować Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika pracowników o tak wszechstronnych zainteresowaniach.

Doktorat honoris causa dla prof. A. Mulaka

Dokończenie ze strony 25

tego. Zwiedzano m.in. ołtarze wzniesione na potrzeby mszy papieskich, grób beatyfikowanego przez Papieża arcybiskupa Józefa Bilczewskiego, metropolity lwowskiego obrządku łacińskiego i krzyż upamiętniający śmierć profesorów lwowskich na Wzgórzach Wóleckich. Złożono pod nim kwiaty, które JM Rektor PWr otrzymał przy okazji nadania honorowego doktoratu. Rozmawiano o tym, że właściwe groby znajdują się kilka metrów niżej i że należałoby uporządkować również i to miejsce – postawić płytę, zbudować zejście prowadzące do niej. Nasze Stowarzyszenie Absolwentów widzi możliwość aktywnego włączenia się w te prace.

Reprezentanci Politechniki Wrocławskiej byli też też na odrestaurowanym Cmentarzu Orłąt Lwowskich. W pobliżu widzieli cmentarz Strzelców Siczowych, który został jeszcze skuteczniej zniszczony przez komunistyczne władze niż polska nekropolia. Odtworzono tam tylko symboliczny grób z pomnikiem.

Duże wrażenie robią trzy metropolitalne katedry: łacińska, grekokatolicka i ormiańska. W budynku Politechniki zachwyca piękna sala „matejkowska” z freskami według rysunków mistrza, jak również dawne pomieszczenia biblioteki Politechniki, w której obecnie jest muzeum tej uczelni. Wrocławska delegacja zgodnie przyznaje, że to bardzo efektowna forma prezentacji dorobku. Atrakcją z zakresu historii techniki była możliwość obejrzenia jednej z pierwszych konstrukcji żelbetowych, jakie powstały w odrodzonej Polsce. Jest to mostek wykonany w 1920 roku pod kierunkiem prof. Maksymiliana Thulie (zwanego „Świętym”) – specjalisty z dziedziny drewnianych i żelbetowych konstrukcji mostowych.

Polscy goście doświadczyli tradycyjnej wschodniej gościnności, której strona wrocławska nie będzie chyba nigdy w stanie odwzajemnić. Objawiła się ona serdecznym przyjęciem już na przejściu granicznym. Kolejnymi przejawami była specjalna asysta w czasie podróży do Lwowa i bogaty program zwiedzania miasta. Goście usłyszeli też wiele serdecznych słów podczas wznoszonych na ich cześć toastów. Przypominano przy tej okazji, że do grona doktorów honoris causa Politechniki Lwowskiej należy też Maria Curie-Skłodowska.

Atrakcją spotkań towarzyskich była bogata oprawa muzyczna – zarówno dzięki udziałowi tenora opery lwowskiej, jak też zespołu wykonującego muzykę huculską. (mk)

Wszystkie drogi prowadzą do A-1

Dzięki prowadzonym tu pracom budowlanym podróż do centrali będzie łatwiejsza, a do tego może w przyszłym roku nie zaleje nas deszczówka.

Fot. Maria Kisza

Fot. Ludomir Jankowski

Lwów, 6 listopada 2001

**JM REKTOR
POLITECHNIKI WROCŁAWSKIEJ
PROF. DR HAB.
ANDRZEJ MULAŁ
DOKTOREM
HONORIS CAUSA
POLITECHNIKI LWOWSKIEJ**

Konferencja Prorektorów ds Nauczania Polskich Uczelni Technicznych

Politechnika Wroclawska, 8-10 listopada 2001

Przewodnicząca KAUT
prof. A. Konczakowska

Optyk

dr inż. Zofia Grzech

**Salon Optyczny
z Gabinetem Okulistycznym**

**Wrocław
ul. Piłsudskiego 49-57
(Holiday Inn)
tel. 787 01 72, 783 19 90**

Z KUPONEM
5-10%
RABATU

zakłady optyczne:

ul. Potockiego 2
tel. 326 08 99, 372 64 80

ul. Kolisty 26
z Gabinetem Okulistycznym
tel. 373 96 39

ul. Horbaczewskiego 21
z Gabinetem Okulistycznym
tel. 784 58 83

ul. Sienkiewicza 58
tel. 321 70 61 w. 278

ul. Inflancka 39
tel. 345 61 20

- diagnostyka i leczenie
- komputerowe badanie wzroku
- soczewki kontaktowe
– pierwsza para gratis
- bezdotkowy pomiar ciśnienia
- duży wybór opraw
i szybkie terminy realizacji
- zniżka dla pracowników
Politechniki Wrocławskiej z ważnym
skierowaniem wydanym przez
Centralną Służbę BHP

WSZYSTKO DLA TWOICH OCZU

WWW.OPTYK.WROC.PL

E-MAIL: OFFICE@OPTYK.WROC.PL